

Taalleesland

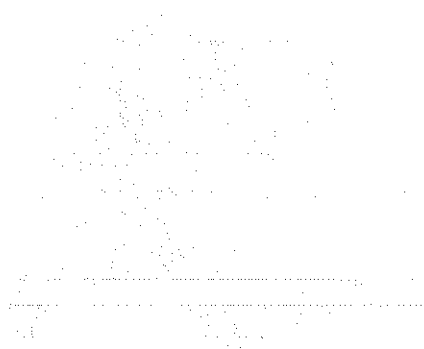

**Spelspoor
Groep 5
Handleiding**

Auteur
Tseard Veenstra

Eindredactie
Geert Woldman

991847

Illustratie omslag

Anjo Mutsaars

Vormgeving

Studio Eric Wondergem BNO, Baarn

Zetwerk

GrafiData, Deventer

Eerste druk, eerste oplage 2006

© 2006 Uitgeverij Bekadidact Baarn

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

ISBN 90 262 3171 7

INHOUD

Bijzondere inleiding	4
Wat is Spelspoor?	4
Doel	4
Doelgroep	4
Spelspoor en Taalleesland Spelling	4
Spelspoor groep 5	5
Strategieën	5
Begrippenlijst	6
Overzicht lesdoelen	7
Hoe gebruik je Spelspoor?	8
Model Directe instructie	8
Organisatie	8
Materialen	10
Handleiding	10
Kopieerbladen	10
Software	10
Software	10
Installatie	10
Leerkrachtmodule	12
Methode Monitor	18
Leerlingprogramma Spelspoor	18
Motivering	22
Lesbeschrijvingen	23
Kopieerbladen	77

WAT IS SPELSPOOR?

Spelspoor is een preventief programma, afgestemd op Taalleesland Spelling en is bestemd voor de zwakke spellers. Het is een programma waarin vorm is gegeven aan het principe voorinstructie. Met Spelspoor bereidt u voor een geselecteerde groep leerlingen de leerstof voor uit de eerstkomende leseenheid van Taalleesland Spelling. Dit programma sluit in didactisch en organisatorisch opzicht nauw aan bij Taalleesland Spelling.

De opzet van Spelspoor is eenvoudig en eenduidig. Spelspoor kent als hoofdbestanddeel 34 instructielessen per leerjaar, één bij elke leseenheid uit Taalleesland Spelling. In iedere les, die ongeveer dertig minuten in beslag neemt, krijgen de leerlingen in een klein groepje instructie over één van de lesdoelen van de eerstkomende leseenheid van Taalleesland Spelling. Naast deze instructielessen bestaat Spelspoor uit een computerprogramma waarmee de geleerde strategieën nog eens extra geoefend worden. Hiermee zorgt Spelspoor ervoor dat de zwakke spellers goed mee kunnen komen bij de reguliere spellinglessen van Taalleesland.

Spelspoor bevat geen toetsen. Omdat het een voorinstructieprogramma is, is dat ook niet nodig. Het gaat er immers om dat de deelnemende leerlingen goed mee kunnen komen bij de reguliere spellinglessen en daarin voldoende resultaten behalen. Spelspoor draagt bij aan dat doel.

Wel begint de eerste oefensessie op de computer met een dictee. Behaalt de leerling een onvoldoende resultaat bij het dictee dan moet hij vervolgens de oefeningen op de computer maken. Spelspoor is geen remediërend pakket. Het bevat dan ook geen ortho-didactische werkwijzen en technieken. De doelen en strategieën zijn gelijk aan de doelen en strategieën van Taalleesland Spelling. Het programma is bedoeld om leerlingen die zwak zijn in spelling voor te bereiden op de leerstof die komen gaat.

Doel

Het doel van Spelspoor is dat *voorkomen* wordt dat de leerlingen die aan het programma Taalleesland Spelling deelnemen, uitvallen bij de reguliere lessen en onvoldoende zullen scoren op de toetsen van Taalleesland Spelling of op de relevante Cito SVS-toetsen. Door de inzet van Spelspoor zullen de deelnemende leerlingen succeservaringen opdoen op het moment dat de behandelde stof opnieuw aan de orde komt in de reguliere spellinglessen. Bovendien wordt met de inzet van Spelspoor de instructie- en oefentijd voor de spellingzwakke leerlingen uitgebreid.

Doelgroep

Spelspoor is bedoeld als voorinstructie voor een geselecteerde groep leerlingen. Het gaat hierbij om leerlingen die:

- regelmatig de reguliere herhalingslessen in Taalleesland Spelling moeten volgen en zwakke spellers zijn, of
- die op de relevante CITO SVS-toets een D- of E-score hebben behaald of een DLE kleiner dan 75 % van het DL hebben behaald.

Spelspoor kan ook ingezet worden voor leerlingen die moeite hebben met een *bepaalde* spellingmoeilijkheid. Bijvoorbeeld met de open en gesloten lettergrepen. Op het moment dat een dergelijk doel aan de orde is, kunnen deze leerlingen worden ingedeeld bij de voorinstructiegroep.

Spelspoor en Taalleesland Spelling

Vanuit de aard en het doel van Spelspoor is het vanzelfsprekend dat Spelspoor en Taalleesland Spelling nauwkeurig op elkaar zijn afgestemd. Zo correspondeert het leseenheidsnummer in Spelspoor met het leseenheidsnummer van Taalleesland Spelling. Dit maakt de relatie tussen beide direct heel duidelijk. Ook is er koppeling in doelen. Het lesdoel in Spelspoor is een van de doelen van de bijpassende leseenheid in Taalleesland Spelling. Het betreft vaak het 'moeilijkste' lesdoel van die leseenheid. Per leerjaar is een nauwkeurig afgewogen selectie van lesdoelen gekozen, zodanig dat alle doelen van het betreffende leerjaar ten minste één keer aan de orde komen in Spelspoor.

De nadruk bij die keuze van doelen ligt op de woorden die door middel van de auditieve herkenningstrategie (de *hoorweetwoorden*) of met behulp van de regelstrategie (de

regelwoorden) aangeleerd worden. Woorden die met behulp van de visuele inprentingsstrategie (de *kijkweetwoorden*) aangeleerd worden, krijgen minder aandacht in Spelspoor, omdat deze minder instructie vragen en vooral door middel van inprenting moeten worden geleerd.

Ook wat betreft de inhoud is er veel overeenkomst. In Spelspoor worden hoofdzakelijk woorden aangeboden die ook in Taalleesland Spelling voorkomen.

En de spellingstrategie die past bij het Spelspoordoel is dezelfde als bij het overeenkomstige doel in Taalleesland Spelling. Dit geldt ten slotte ook voor de gehanteerde begrippen, de formulering van regels, en dergelijke.

SPELSPOOR GROEP 5

Strategieën

In Spelspoor worden, evenals in Taalleesland Spelling, vier spellingstrategieën onderscheiden. Deze zijn algemeen toepasbaar op de betreffende spellingcategorieën.

Het betreft de volgende strategieën:

De fonologische strategie

Deze strategie wordt gebruikt voor de klankzuivere en bijna-klankzuivere woorden. De strategie kent vier deelhandelingen die achtereenvolgens moeten worden uitgevoerd:

- analyse van het woord in afzonderlijke klanken
- aan elke klank het bijbehorende teken koppelen
- deze tekens in de juiste volgorde opschrijven
- controle door het geschreven woord weer te verklanken.

De woorden (of woorddelen) die volgens deze strategie worden geschreven worden **luisterwoorden** genoemd. In groep 3 hebben de leerlingen deze strategie geleerd tot het niveau van mmkmm. En in groep 4 is hier nog een beperkte uitbreiding aan gegeven (mmm- of -mmm). Voor groep 5 wordt ervan uitgegaan dat de leerlingen deze strategie beheersen.

De visuele inprentingstrategie

Deze strategie is erop gericht om leerlingen vanuit herhaald zien vaste woordbeelden te leren. Het gaat hierbij vooral om woorden waarbij een keuze gemaakt moet worden tussen twee of meer schrijfwijzen met eenzelfde uitspraak. We noemen de woorden (of woorddelen) die volgens deze strategie geschreven worden **kijkweetwoorden**.

In Spelspoor groep 5 gebruiken we deze strategie voor het aanleren van:

- woorden die met ei of ij worden geschreven
- woorden die met au worden geschreven.

De auditieve herkenningstrategie

Bij de auditieve herkenningstrategie gaat het om de vaste schrijfwijze van veel voorkomende combinaties van letters (of lettergroepen). Er is een vaste koppeling tussen uitspraak en schrijfwijze. We noemen de woorden (of woorddelen) die volgens deze strategie geschreven worden **hoorweetwoorden**.

Voor Spelspoor groep 5 leidt dit tot de volgende invullingen:

- je hoort /ng/, je schrijft ng
- je hoort /ngk/, je schrijft nk
- je hoort in onbeklemtoonde woorddelen:
 - /u/, je schrijft e
 - /ju/ of /tju/, je schrijft je of tje
 - /bu/ of /gu/, je schrijft be of ge
 - /ug/ of /luk/, je schrijft lg of lijk
- je hoort ongeveer /ir/, /or/, /ur/, je schrijft eer, oor, eur
- je hoort ongeveer /irun/, /orun/, /urun/, je schrijft eren, oren, euren
- je hoort /sg/ of /sgr/, je schrijft sch of schr
- je hoort /aaj/, /ooj/ of /oej/, je schrijft aai, ooi of oei
- je hoort /uuw/, /eeuw/, /ieuw/, je schrijft altijd uw aan het eind
- je hoort /abu/, je schrijft abbe (kmmk-middenstukje)
- je hoort /aabu/, je schrijft abe (kmmk-middenstukje).

Begrippenlijst

De regelstrategie

De regelstrategie heeft betrekking op woorden waarbij het gebruiken van een regel leidt tot de juiste schrijfwijze. We noemen de woorden (of woorddelen) die volgens deze strategie geschreven worden **regelwoorden**.

In Spelspoor groep 5 komen de volgende regels aan de orde:

- Als een woord eindigt op een korte klank + /gt/, dan wordt het woord altijd met cht geschreven, behalve bij ligt, legt en zegt.
'Als je na een korte klank /gt/ hoort, dan schrijf je cht. Maar niet bij ligt, legt en zegt.'
- Een woord eindigt op d of t als in de verlengde vorm de d of t wordt gehoord. (verlengingsregel)
'Als de eindklank van een woord een /t/ is, maak je het woord langer. Als je dan een /d/ hoort, is de eindletter van het woord ook een d.'
- Hoor je aan het eind van het woord een lange klank gevolgd door een s of een f, dan verandert die s of f bij het langer maken vaak in een z of v.
- Hoor je aan het eind van het woord een tweetekensklank gevolgd door een s of een f, dan verandert die s of f bij het langer maken vaak in een z of v.
- Als er aan het einde van een woord of woorddeel een w staat, komt er altijd een u voor.

In Spelspoor worden de volgende begrippen gehanteerd:

klankzuiver: Er bestaat een eenduidige relatie tussen klank en teken. Een woord is klankzuiver als je het schrijft zoals je het hoort (bijvoorbeeld: mast). Hiertoe rekenen we ook de s en z en de f en v. Maar omdat in bepaalde delen van het land de s en de z en ook de f en de v aan het begin van een woord vrijwel identiek klinken, worden de woorden die met z, f of v beginnen ingeprent. In groep 5 wordt wel gewezen op klankverschillen tussen f en v en s en z.

niet-klankzuiver: Er bestaat geen eenduidige relatie tussen klank en teken. Een woord is niet-klankzuiver als het niet geschreven wordt zoals je het hoort (bijvoorbeeld: brand, heerlijk, meisje).

korte klank: /a/, /e/, /i/, /o/, /u/.

lange klank: /aa/, /ee/, /oo/, /uu/.

klinker: a, e, i, o, u. Als symbool voor een klinker gebruiken we het open rondje (○).

NB: In het onderscheid met 'dubbele klinker' wordt klinker in de lessen ook wel 'enkele klinker' genoemd.

medeklinker: Iedere andere letter. Als symbool voor een medeklinker gebruiken we het gesloten rondje (●).

dubbele klinker: aa, ee, oo, uu. Als symbool voor een dubbele klinker gebruiken we het 'brilletje' (○-○).

tweetekensklank: /ie/, /ei/, /oe/, /eu/, /ui/, /ou/.

Bij de klank /ei/ horen de schrijfwijzen ei en ij. Bij de klank /ou/ horen de schrijfwijzen ou en au.

Als symbool voor een tweetekensklank gebruiken we twee open rondjes naast elkaar (○○).

/u/-klank: De klank die je hoort in woorden als heerlijk, aardig, betekenen (onbeklemtoonde lettergrepen).

lettergroep: Een veel voorkomende combinatie van letters.

We onderscheiden in groep 4 en groep 5 de volgende lettergroepen:

- sch, schr
- cht
- ng, nk
- eer/eren, oor/oren, eur/euren
- aai, ooi, oei
- lijk, ig
- eeuw, leuw, ouw, uw, auw.

kabouternamen: Namen van kabouters die corresponderen met middenstukjes van het type kmk en kmmk (○●○ en ○●●○). Alle namen staan op de abbe-kaart en op de abe-kaart. In de loop van groep 4 wordt het begrip kabouter-naam vervangen door kmk-middenstukje of kmmk-middenstukje.

middenstukje: Een van de kabouter namen van het type kmk en kmmk (○●○ en ○●●○). Alle middenstukjes staan op de abe-kaart en op de abbe-kaart.

lettergreep: Een eenheid van letters waarin een woord kan worden verdeeld met het oog op het afbreken aan het eind van een regel. Dit afbreken gebeurt op basis van regels.

We onderscheiden de open lettergreep (met aan het eind een lange klank) en de gesloten lettergreep (de klinker wordt omsloten door medeklinkers).

Het begrip wordt in groep 4 en groep 5 uitsluitend in de Handleiding gebruikt.

voorvoegsel: Het onbeklemtoonde deel voorin een woord met daarin een /u/-klank (bijvoorbeeld: **gevangen**, **bevragen**, **verspreken**).

NB: Taalkundig is genoemde omschrijving te beperkt. Er zijn immers ook andere voorvoegsels, zoals **onnodig**, **ex-wethouder**.

achtervoegsel: Het onbeklemtoonde deel achterin een woord met daarin een /u/-klank (bijvoorbeeld: **paaltje**, **perkje**).

NB: Gezien de omschrijving horen woorden op **lijk** en **ig** hier ook bij. In de methode brengen we woorden op **lijk** en **ig** onder in een aparte categorie.

enkelvoud: De vorm van een zelfstandig naamwoord of werkwoord waarbij het gaat om één exemplaar, zaak, persoon of handeling verricht door één persoon.

meervoud: De vorm van een zelfstandig naamwoord of werkwoord waarbij het gaat om meer dan één exemplaar, zaak, persoon, begrip of handeling.

regel: Een regel is algemeen toepasbaar en is een aanwijzing voor leerlingen hoe bepaalde woorden te schrijven. Zowel bij de regelstrategie als bij de auditieve herkenningstrategie spreken we van regels.

Overzicht lesdoelen

Leseenheid 1	Woorden schrijven met een kmmk-middenstukje.
Leseenheid 2	Woorden schrijven met ng of nk.
Leseenheid 3	Woorden schrijven met aai, ooi of oei.
Leseenheid 4	Woorden schrijven met een kmk-middenstukje.
Leseenheid 5	Zelfstandig nakijken van woorden met /u/ op de lage stemtrap.
Leseenheid 6	Zelfstandig nakijken van woorden met een kabouter naam als middenstukje.
Leseenheid 7	Woorden schrijven waarin ten opzichte van het grondwoord de f in v verandert. Woorden schrijven waarin ten opzichte van het grondwoord de s in z verandert.
Leseenheid 8	Woorden schrijven met een kmk- of een kmmk-middenstukje.
Leseenheid 9	Meerlettergrepige woorden schrijven met ch(t).
Leseenheid 10	Woorden schrijven met sch of schr in combinatie met een middenstukje.
Leseenheid 11	Woorden schrijven die eindigen op d of t.
Leseenheid 12	Woorden schrijven met ng of nk.
Leseenheid 13	Woorden schrijven met aai, ooi of oei en een /u/-klank.
Leseenheid 14	Kmk-middenstukjes auditief herkennen in woorden met drie of meer lettergrepen en deze woorden schrijven.
Leseenheid 15	Woorden schrijven die eindigen op ig of lijk.
Leseenheid 16	Woorden schrijven met drie of meer lettergrepen en een kmk-middenstukje.
Leseenheid 17	Meerlettergrepige woorden schrijven met eer, oor of eur.
Leseenheid 18	Woorden schrijven waarin ten opzichte van het grondwoord de s in z verandert.
Leseenheid 19	Woorden schrijven met ouw of auw.
Leseenheid 20	Meerlettergrepige woorden schrijven met een kmmk-middenstukje.
Leseenheid 21	Woorden schrijven waarin ten opzichte van het grondwoord de f in v verandert.
Leseenheid 22	Woorden en woorddelen schrijven die eindigen op d of t.
Leseenheid 23	Woorden schrijven met uw, eeuw of ieuw.
Leseenheid 24	Woorden schrijven met au of ou.

- Leseenheid 25 Drie- of meerlettergrepige woorden schrijven met één of twee kmk-middenstukjes.
- Leseenheid 26 Meerlettergrepige woorden schrijven met sch(r) of cht.
- Leseenheid 27 Woorden schrijven die eindigen op ig of lijk.
- Leseenheid 28 Woorden met een kmk- of kmmk-middenstukje herkennen en schrijven.
- Leseenheid 29 Woorden en woorddelen schrijven die eindigen op d of t.
- Leseenheid 30 Woorden schrijven met uw, eeuw, ieuw, auw of ouw.
- Leseenheid 31 Woorden met zowel kmk- als kmmk-middenstukjes herkennen en schrijven.
- Leseenheid 32 Meerlettergrepige woorden schrijven met eer/eren, oor/oren of eur/euren.
- Leseenheid 33 Meerlettergrepige woorden schrijven met aai, ooi of oei en een /u/-klank.
- Leseenheid 34 Woorden schrijven met ei of ij.

HOE GEBRUIK JE SPELSPOOR?

Model Directe instructie

Spelspoor is vormgegeven overeenkomstig het model Directe instructie. Dit betekent dat in de instructielessen van Spelspoor de volgende stappen zijn te onderscheiden:

Stap 1 De oriëntatie op het spellingprobleem.

Naast een eventuele korte terugblik op voorgaande lessen of activiteiten wordt in deze stap aangegeven wat het doel van de les is en worden voorbeeldwoorden gegeven. De benodigde voorkennis wordt op deze manier geactiveerd.

Stap 2 De presentatie / instructie van de nieuwe leerstof.

Belangrijk hierbij is dat dit in kleine stappen gebeurt in een interactieve setting. U geeft passende concrete voorbeelden, u demonstreert, u doet voor en u legt uit. Ook het hardop voordragen van de spellingstrategie door u is in deze fase heel effectief, evenals het geven van feedback aan de leerlingen.

Stap 3 De begeleide inoefening.

In deze fase oefenen de leerlingen onder uw leiding. Hiervoor zijn korte en duidelijke opdrachten noodzakelijk. U noemt een woord en vraagt de leerlingen de regel of oplossingswijze toe te passen. Ook in deze fase is de feedback die u aan de leerlingen geeft van groot belang.

Stap 4 De zelfstandige inoefening.

De leerlingen oefenen nu zelfstandig. Het betreft altijd een kort oefendicté. Dit oefenen hoeft niet altijd individueel, maar kan ook in duo's worden gedaan.

Stap 5 De terugblik.

Hierin vindt een reflectie plaats op de zelfstandige inoefening. De antwoorden worden besproken, evenals de aanpak of de toepassing van de spellingstrategie. De kern van de les wordt tot slot nog eens door u samengevat.

Bij Spelspoor wordt het model Directe instructie toegepast in de vorm van modelleren. De leerkracht verwoordt op een eenduidige manier de aanpak bij een gegeven spellingprobleem. Dit gebeurt steeds in interactie met de leerlingen en door consequent voor- en nadoen. De aanpak wordt op deze manier door de leerlingen ingeprent. De zelfstandige inoefening krijgt een vervolg door middel van de software-oefeningen.

Organisatie

Spelspoor sluit aan bij de leseenheden van Taalleesland Spelling. Spelspoor bestaat per leseenheid uit drie onderdelen:

- 1 Instructieles
- 2 Computersessie 1
- 3 Computersessie 2

Instructieles

Spelspoor is bedoeld voor een geselecteerde groep leerlingen. Deze groep krijgt bij voorkeur op de vrijdag voorafgaand aan de week dat het doel in Taalleesland Spelling aan de orde komt een *instructieles* van maximaal dertig minuten. Deze les moet, als het enigszins mogelijk is, gegeven worden door de eigen leerkracht. Indien dit niet mogelijk is, kan de les ook gegeven worden door de intern begeleider of remedial teacher. De instructielessen staan volledig beschreven in deze Handleiding. Het is belangrijk dat de stappen zoals die in de lessen beschreven staan, volledig uitgevoerd worden. Hierbij dient u veel aandacht te schenken aan de interactie en daarbij het activeren van de leerling(en). Ook is het van belang dat u vaste formules en ondersteunende gebaren gebruikt, evenals een directe en inhoudsgerichte feedback.

Computersessies

In de week die volgt, en waarin hetzelfde doel ook in Taalleesland Spelling wordt behandeld, voeren de leerlingen de bijbehorende oefeningen op de computer uit.

Dit gebeurt als volgt:

- **Computersessie 1** maximaal twintig minuten.
Deze sessie begint met een dictee. Scoort de leerling hierop 90% of meer goed dan hoeft hij de oefeningen van de beide computerlessen niet te maken en kan hij als beloning direct naar het beloningsspel. Indien de leerling op het dictee een lagere score dan 90% behaalt, dan oefent hij verder met oefening A.
Het gebeurt soms dat in een dicteewoord naast het spellingprobleem zoals dat in het doel is aangegeven nog een tweede spellingprobleem voorkomt. Bijvoorbeeld: het woord bedankt is opgenomen in het dictee bij de les waarin het gaat om ng of nk. Het tweede spellingprobleem in bedankt is de /u/. Daar waar iets dergelijks het geval is, is er van uitgegaan dat het bijkomende spellingprobleem door de leerlingen beheerst wordt.
- **Computersessie 2** maximaal twintig minuten.
Deze sessie is alleen bedoeld voor de leerlingen die op het dictee aan het begin van computersessie 1 een lagere score behaalden dan 90%. De leerlingen doen eerst oefening B. Indien er tijd over is, kunnen ze nog aan de slag met het beloningsspel.

Hieronder staan de twee organisatorische varianten die zich kunnen voordoen:

variant A

week	dag	activiteit
week 0	vrijdag	Instructieles onder leiding van de leerkracht, bij leseeenheid 1 van Taalleesland Spelling.
week 1	dinsdag	De leerling werkt zelfstandig aan Computersessie 1 bij leseeenheid 1. Hij behaalt een score van 90% of meer goed op het dictee. Het beloningsspel wordt gespeeld.
week 1	vrijdag	Instructieles onder leiding van de leerkracht, bij leseeenheid 2 van Taalleesland Spelling.
Enzovoort.		

variant B

week	dag	activiteit
week 0	vrijdag	Instructieles onder leiding van de leerkracht, bij leseeenheid 1 van Taalleesland Spelling.
week 1	dinsdag	De leerling werkt zelfstandig aan Computersessie 1 bij leseeenheid 1. Hij behaalt een score van minder dan 90% goed op het dictee. Oefening 1 wordt gemaakt.
week 2	donderdag	De leerling werkt zelfstandig aan Computersessie 2 bij leseeenheid 1. Oefening 2 wordt gemaakt, eventueel gevolgd door het beloningsspel.
week 1	vrijdag	Instructieles onder leiding van de leerkracht, bij leseeenheid 2 van Taalleesland Spelling.
Enzovoort.		

De momenten voor de computersessies moeten zo worden gepland dat ze niet samen- vallen met de momenten waarop de leerkrachtgebonden lessen van TLL Spelling worden aangeboden. De leerlingen dienen mee te doen aan de reguliere lessen.

MATERIALEN

Spelspoor kent een aantal materialen. Dit zijn:

Handleiding

De Handleiding bevat de Bijzondere inleiding, de beschrijving van de oefeningen op de computer en de lesbeschrijvingen. In de **lesbeschrijvingen** staan de uitgewerkte instructielessen met verwijzingen naar de software en soms naar kopieerbladen.

Kopieerbladen

De te kopiëren materialen zijn achter in deze Handleiding opgenomen. Het betreft de volgende kopieerbladen:

Stappenplannen

In groep 4 hebben de leerlingen geleerd spellingproblemen op te lossen volgens een vast stappenplan. In vervolg hierop zijn in groep 5 een aantal specifieke stappenplan- nen ontwikkeld die de leerlingen helpen bijpassende spellingproblemen op te lossen. Het is aan te bevelen de stappenplannen voor de leerlingen te kopiëren en deze bij de lessen te laten gebruiken. Ze zijn ook te gebruiken bij andere relevante spellingoefenin- gen en bij eventueel huiswerk.

au-woorden

De woorden met au die de leerlingen in groep 5 leren zijn opgenomen in zinnen (de au- zinnen). Deze zinnen leren de leerlingen uit het hoofd. Ter ondersteuning kunt u de au-zinnen op een kaart plakken en deze bij de lessen gebruiken. U kunt ook een kopie op de tafel van de leerling plakken of ergens in de buurt van de leerling aan de muur hangen.

Middenstukjes

Met Taalleesland Spelling en Spelspoor leren de leerlingen, als vervolg op de kabouter- namen in groep 4, kmk- en kmmk-middenstukjes als tweede stap in het proces van het schrijven van open en gesloten lettergrepen. De benaming 'open en gesloten lettergre- pen' wordt nog niet gebruikt. Dit gebeurt pas in groep 6. Alle middenstukjes staan op de abbe-kaart en de abe-kaart. U kunt ter ondersteuning een kopie van de kaarten op de tafel van de leerling plakken of ergens in de buurt van de leerling aan de muur hangen.

Ouderbrief

Indien u, of een van de ouders, het wenselijk acht dat de leerlingen ook thuis oefenen, is het van het grootste belang dat dit op dezelfde manier gebeurt als op school. Goede afspraken daarover zijn noodzakelijk. Daarvoor is een voorbeeld-ouderbrief opgeno- men.

Software

De software bestaat uit een leerlinggedeelte en een leerkrachtgedeelte met een registratiesysteem. Hieronder vindt u meer informatie over de software.

SOFTWARE

Installatie

Spelspoor kan zowel op een standalone-computer als op een netwerk draaien. Met een netwerkinstallatie kan vanuit elke (netwerk)computer administratie verricht worden. Bijvoorbeeld groepen samenstellen, per leerling oefeningen toewijzen, resul- taten bekijken. Ook leerlingen kunnen dan op elke beschikbare (netwerk)computer aan de slag. Scholen die geen netwerk hebben of waarvan de centrale computer of het net- werk niet beschikbaar is of niet altijd aanstaat, kunnen ook prima werken met de stand- alone-toepassing, ofwel installatie voor individuele computers.

Minimale systeemeisen

Beeldschermformaat:	800 x 600
Aantal kleuren:	16-bits videokaart
Audio:	16-bits, 22.050 kHz
Processor:	vanaf Pentium III / IBM compatible
Cd-romdrive:	vanaf 8-speed
Geheugen:	vanaf 64 Mb
Besturingssystemen:	Windows 98, Windows 2000, Windows XP en Windows NT4.
Vereiste software:	Internet Explorer 6.0 of hoger waarin de Flash plug-in is geïnstalleerd (versie 7 of hoger).
Software is getest en draait onder:	Windows NT4-Server, Windows 2000-Server, Windows 2003 (XP)-Server, Linux-Server, Novell 5-Server, 100 Mb T-base-netwerk.

Installeren

Zodra de cd-rom in de cd-romdrive wordt geplaatst, wordt de installatie doorgaans automatisch gestart. Als dit niet gebeurt, kunt u de cd-rom op een van de twee volgende manieren handmatig installeren:

Installatie 1

- 1 Plaats de cd-rom in de cd-romdrive.
- 2 Kies in het Startmenu de optie *Uitvoeren*.
- 3 Geef het commando: D:\SETUP (als D uw cd-romdrive is).
- 4 Volg de instructies die op het scherm verschijnen.

Installatie 2

- 1 Plaats de cd-rom in de cd-romdrive.
- 2 Open *Mijn computer* op het bureaublad.
- 3 Selecteer de cd-romdrive en open de drive met behulp van uw rechtermuisknop.
- 4 Dubbelklik op het programma *Setup*.
- 5 Volg de instructies die op het scherm verschijnen.

NB! Netwerkinstallatie en -gebruik is mogelijk indien:

- de centrale computer (altijd) aan staat en beschikbaar is,
- de netwerkverbindingen intact en operationeel zijn,
- de server minstens 300 Mb vrije ruimte heeft,
- andere computers in het netwerk lees- en schrijfrechten hebben in de map waarin Spelspoor wordt geïnstalleerd.

Bij standalone-installatie krijgt u de keuze tussen minimale of optimale installatie. In het laatste geval worden alle bestanden naar uw harde schijf gekopieerd. In geval van netwerkinstallatie wordt standaard het hele programma inclusief data (geluid en illustraties) in een map op de server geplaatst.

Netwerkinstallatie

Wanneer het programma op een netwerk wordt geïnstalleerd, voert u allereerst een van de twee bovengenoemde installaties uit op de server. Vervolgens moet de clientinstallatie op de computers voor de leerlingen worden uitgevoerd. Dit doet u als volgt:

- 1 Zorg dat de computer een netwerkverbinding ('mapping') met de server heeft.
- 2 Start de Verkenner en zoek in de netwerkomgeving op de server het programmabestand 'Spelspoor client.exe' op, dit bevindt zich in de Spelspoormap.
- 3 Dubbelklik op dit bestand en volg de aanwijzingen op het scherm.

Opstarten

Na installatie start u het programma als volgt:

- 1 Kies in het Startmenu de optie *Programma's*.
- 2 Open de map *Spelspoor*.
- 3 Start het programma door *Spelspoor* te selecteren en volg de aanwijzingen.

Verwijderen

- 1 Kies in het Startmenu de optie *Configuratiescherm*.
- 2 Kies vervolgens *Installeren en Verwijderen*.
- 3 Selecteer Spelspoor en klik op *Verwijderen*.

De leerkrachtmodule en de leerlingresultaten worden niet automatisch verwijderd. Deze kunt u dus nog bekijken als het programma is verwijderd.

Voorbereiding voor gebruik

Vóór de leerlingen met het computerprogramma Spelspoor kunnen gaan oefenen, dienen eerst de groepen, leerlingadministratie en instellingen op orde te zijn. Dit doet u met de Leerkrachtmodule. In het volgende hoofdstuk leest u over de mogelijkheden van de Leerkrachtmodule bij Spelspoor.

Leerkrachtmodule

De Leerkrachtmodule is bestemd voor de leerkracht, begeleider of remedial teacher. Het is een systeem waarin de administratie voor het computerprogramma Spelspoor wordt gevoerd. Binnen de Leerkrachtmodule kunt u onder andere gegevens van de leerlingen invoeren, instellingen wijzigen voor groepen of voor individuele leerlingen en de resultaten van de leerlingen bekijken.

Opstarten

U kunt de Leerkrachtmodule openen via het Startmenu waar u de Spelspoor-programmagroep selecteert. Maar u kunt deze module ook openen vanuit het leerlingprogramma. Hiervoor drukt u tegelijkertijd de toetsen 'Ctrl' + 'L' in. Vervolgens vraagt het systeem om uw wachtwoord. Vul het wachtwoord 'leerkracht' in en druk op OK. U bevindt zich nu in de Leerkrachtmodule.

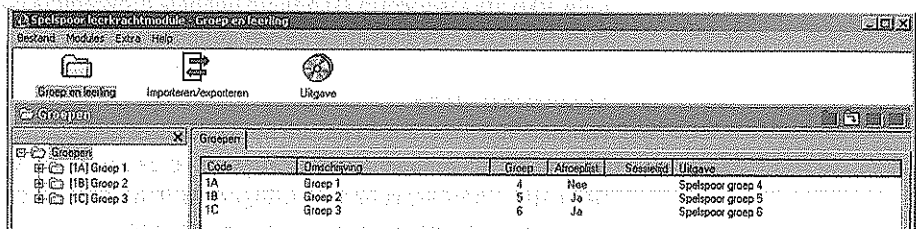
Voorbereiding

Voordat leerlingen aan de slag kunnen met de Spelspoor-software dient u in ieder geval de volgende handelingen te verrichten:

- 1 Maak een groep aan. NB: een 'groep' kan ook een subgroepje zijn in een klas.
- 2 Selecteer de groep en koppel deze aan een uitgave van Spelspoor.
- 3 Maak (indien gewenst) een afroeplijst (een lijst waarin u zelf de volgorde waarin de leerlingen in het programma worden genoemd, kunt bepalen) en stel de sessietijd in (de tijd die een leerling maximaal over een computersessie mag doen).
- 4 Voeg leerlingen toe aan de groep. U kunt eventueel eerst leerlingen importeren uit een EDEX-bestand.

In de beschrijvingen hieronder kunt u vinden hoe u deze handelingen verricht.

Beschrijving scherm

Menubalk

De menubalk is de grijze balk boven in uw scherm. In de menubalk staan de onderdelen Bestand, Modules, Extra en Help. Elk van deze onderdelen kunt u activeren door het woord aan te klikken. Het submenu dat vervolgens verschijnt, wordt hieronder toege-

Bestand

- Printerinstellingen: hier kunt u uw printer en papierkeuze opgeven.
- Sluiten: afsluiten van het programma.

Modules

- Groep en leerling: openen van het werkveld Groep en leerling.
- Importeren/exporteren: openen van het werkveld Importeren/exporteren.
- Oefeningen per uitgave: openen van het werkveld Geïnstalleerde uitgaven.

Extra

- Beeld verversen: in beeld brengen van de meest recente databasegegevens.
- Lay-out: hiermee kunt u de Modulebalk en Statusbalk aan- of uit zetten. Met een vinkje ervoor is de desbetreffende balk zichtbaar in uw scherm.

Help

- Info: colofon en versienummer.

Modulebalk

In deze balk bevinden zich de iconen Groep en leerling, Importeren/exporteren en Uitgave. Door een icoon aan te klikken, verschijnt het werkveld dat bij de icoon hoort.

Werkveld

Zodra u via de menubalk of via de modulebalk een optie aanklikt, verschijnen in het werkveld gegevens waar u mee aan de slag kunt. Elke module staat hieronder beschreven.

Tip

De lijst op de linkerhelft van het werkveld kunt u wegklikken door op het kruisje rechts boven de lijst te klikken. De linkerhelft van het werkveld verdwijnt waardoor de rechterhelft groter wordt. Om de lijst vervolgens weer terug te krijgen, klikt u links op de grijze balk vlak boven het werkveld. De lijst verschijnt weer. Klik nu op de punaise om beide velden weer te fixeren.

Module Groep en leerling

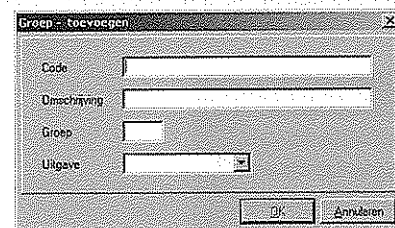
Met deze module kunt u groepen en leerlingen aanmaken en verwijderen of de gegevens van groepen of leerlingen invoeren of bewerken.

Groepen

Via de lijst links in het werkveld, kunt u groepen aanmaken, bewerken en verwijderen.

Groep toevoegen

- 1 Kies in de Modulebalk de icoon Groep en leerling.
- 2 Klik in de lijst links in het werkveld het bovenste item Groepen aan. Groepen is nu donker gekleurd en dus geactiveerd.
- 3 In het rechter gedeelte van het werkveld, ziet u het tabblad Groepen. Door onderaan op de knop Toevoegen te klikken, ziet u het volgende scherm:

The screenshot shows a dialog box titled 'Groep toevoegen'. It has four text input fields: 'Code', 'Omschrijving', 'Groep', and 'Uitgave'. The 'Uitgave' field has a dropdown arrow on its right side. At the bottom right of the dialog are two buttons: 'OK' and 'Annuleren'.

- 4 In dit scherm dient u de volgende gegevens in te vullen:
 - Code: bijvoorbeeld 4A (code van een klas leerlingen).
 - Omschrijving: bijvoorbeeld de naam van de leerkracht.
 - Groep: de groep waar de leerlingen in zitten.
- 5 Door op de knop OK te klikken, is de nieuwe groep toegevoegd.

Groep bewerken

- 1 Kies in de Modulebalk de icoon Groep en leerling.
- 2 Klik in de lijst links in het werkveld het bovenste item Groepen aan. Groepen is nu donker gekleurd en dus geactiveerd.
- 3 In het rechter gedeelte van het werkveld ziet u het tabblad Groepen. Klik hier op de groep die u wilt aanpassen. Deze groep is nu donker gekleurd en dus geactiveerd.
- 4 Klik op de knop Bewerken.
- 5 U kunt nu de gegevens van Code, Omschrijving of Jaargroep aanpassen.
- 6 Kies nu de knop OK. De bewerkte gegevens leest u nu in de regel van de groep op het tabblad.

Groep verwijderen

- 1 Kies in de Modulebalk de icoon Groep en leerling.
- 2 Klik in de lijst links in het werkveld het bovenste item Groepen aan. Groepen is nu donker gekleurd en dus geactiveerd.
- 3 In het rechter gedeelte van het werkveld, ziet u het tabblad Groepen. Klik hier op de groep die u wilt aanpassen. Deze groep is nu donker gekleurd en dus geactiveerd.
- 4 Klik op de knop Verwijderen.
- 5 U kunt nu kiezen voor:
 - Ja: de groep wordt verwijderd.
 - Nee: u keert terug naar de vorige stap.

Tip

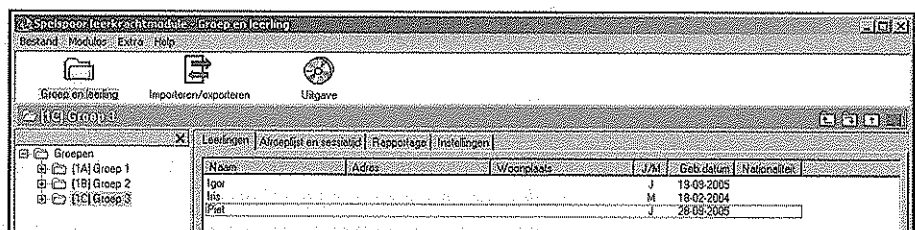
Bewerkingen als toevoegen, bewerken en verwijderen kunnen ook met behulp van de rechtermuisknop uitgevoerd worden, waarbij de muisaanwijzer in het desbetreffende werkveld moet staan.

Tabblad 'Leerlingen'

U ziet hier een overzicht van de leerlingen in een bepaalde groep. Van hieruit kunt u leerlinggegevens toevoegen, bewerken en verwijderen.

Leerling toevoegen

- 1 Kies in de Modulebalk de icoon Groep en leerling.
- 2 Klik in de lijst groepen, links in het werkveld, op de groep waar u een leerling aan wilt toevoegen. U komt dan in onderstaand scherm. Op het tabblad Leerlingen (rechts naast de lijst) staan de huidige leerlingen van deze groep vermeld.

- 3 Klik onderaan op dit tabblad op de knop Toevoegen. U krijgt nu het volgende scherm te zien.

Voornaam:
 Achternaam:
 Adres:
 PC/Woonplaats:
 Geslacht: ☐ Jongen ☐ Moede
 Geboortedatum: 06/10/2005
 Nationaliteit:

- 4 Vul de gewenste leerlinggegevens in en druk op OK. De leerling is nu toegevoegd aan de lijst op het tabblad Leerlingen.

Leerling bewerken

- 1 Kies in de Modulebalk de icoon Groep en leerling.
- 2 Klik in de lijst links in het werkveld op de groep van de leerling van wie u de gegevens wilt bewerken. Op het tabblad Leerlingen (rechts naast de lijst) staan de huidige leerlingen van deze groep.
- 3 Klik op de leerling van wie u gegevens wilt bewerken. Kies onderaan in het tabblad de knop Bewerken.
- 4 Bewerk de gewenste gegevens.
- 5 Kies OK. Op het tabblad Leerlingen leest u nu de bewerkte gegevens van de leerling.

Leerling verwijderen

- 1 Kies in de Modulebalk de icoon Groep en leerling.
- 2 Klik in de lijst links in het werkveld op de groep van de leerling van wie u de gegevens wilt verwijderen. Op het tabblad Leerlingen (rechts naast de lijst) staan de huidige leerlingen van deze groep.
- 3 Klik op de leerling van wie u de gegevens wilt verwijderen.
- 4 U kunt nu kiezen voor:
 - Ja: de leerling wordt verwijderd.
 - Nee: u keert terug naar de vorige stap.

Tip

U kunt met behulp van de rechtermuisknop een leerling door middel van 'Verplaatsen naar groep' verplaatsen naar een andere groep. Dit is ook mogelijk via 'drag and drop'. Klik op een leerling (of op meerdere leerlingen tegelijk in combinatie met de Shift- of Ctrl-toets) in het rechtervenster en versleep de leerling(en) met de ingedrukte muisknop naar het linkervenster. Laat de muisknop los boven de nieuwe groep.

Bekijken rapportage leerling

- 1 Kies in de Modulebalk de icoon Groep en leerling.
- 2 Klik in de lijst links in het werkveld op de groep van de leerling van wie u de voortgangsgegevens wilt bekijken. U ziet op het tabblad Leerlingen (rechts van de lijst) een overzicht van de leerlingen in deze groep.
- 3 Dubbelklik op de leerling van wie u de voortgangsgegevens wilt bekijken. U krijgt het volgende scherm te zien.

The screenshot shows the 'Spelsoor leerkrachtmodule - Groep en leerling' application window. The 'Rapportage' tab is active, displaying a report for a student named 'Marle' from group '[1A] Groep 1' on the date '14-11-2005'. The report includes a table of sessions and a table of scores.

Sessies (1/1)

Uitgever	Spelsoor groep 5	Datum	14-11-2005	Starttijd	09:02:26	Tijdsluur	01:57:50
Les	Categorie	Score dictes	Oefening A	Algerond	Oefening B	Algerond	
31	kmk-middenst	10	Vul in	Ja	Hoor en typ	Nee	
11	Klokhzuivere samenst.	5	Vul in	Ja	Fittewoord	Nee	
15	Sch- /zchr-	10	Letters zetten	Ja	Sleep en typ	Nee	
3	soorten klinkers	9	Kijk en typ	Ja	Woordzoeker	Nee	
3	soorten klinkers	9	Kijk en typ	Ja	Woordzoeker	Nee	

Uitgever: Spelsoor groep 5 Datum: 11-11-2005 Starttijd: 09:44:07 Tijdsluur: 00:09:12

Les	Categorie	Score dictes	Oefening A	Algerond	Oefening B	Algerond
1	klindersmedelkickers	1				
1	klindersmedelkickers	1				

Hier kunt u kiezen voor:

- Afdrukken: hiermee print u de rapportage van de leerling.
- Per sessie: door op deze knop te klikken, ziet u welke score de leerling gehaald heeft bij de dictees, welke oefeningen de leerling heeft gedaan en of deze zijn afgerond. Bij elke sessie staat de datum, starttijd en sessietijd vermeld. Bij de score op de dictees staat het aantal fouten dat de leerling heeft gemaakt. Als hij het dictee onvoldoende heeft gemaakt, is het aantal fouten rood, anders groen.
- Per uitgave: als u op deze knop klikt, ziet u een overzicht van spellingcategorieën, leseenheden, het aantal keren dat de leerling de desbetreffende les gedaan heeft en de score op het dictee.
- Alleen sessies met leseenheden: door dit hokje al dan niet aan te vinken, geeft u aan of u een overzicht wilt van sessies waarin dictee en/of oefeningen zijn gedaan, of van alle sessies (dus ook die waarin geen dictee en/of oefeningen zijn uitgevoerd).

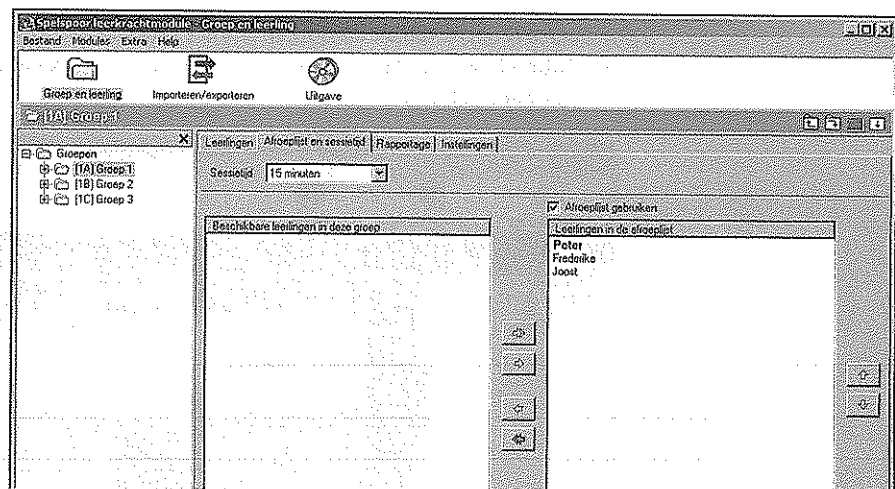
Tip

Door links in het werkveld op een andere leerling te klikken, scrolt u door de resultaten van de leerlingen.

Tabblad 'Afroeplijst en sessietijd'

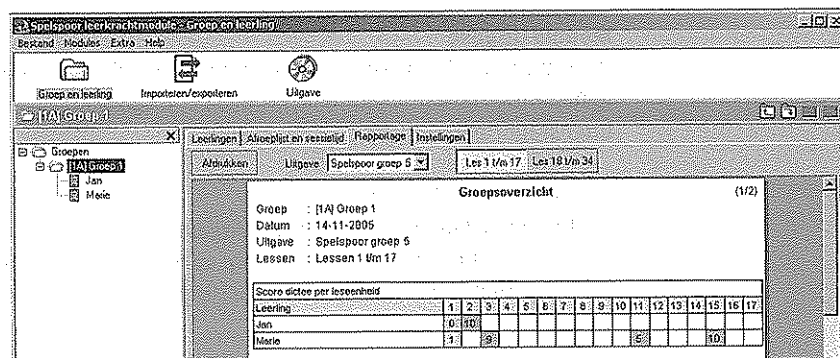
De afroeplijst biedt u de mogelijkheid leerlingen van een groep in een door u ingestelde volgorde aan het werk te zetten. Daarnaast kunt u de sessietijd per groep instellen.

- 1 Kies in de Modulebalk de icoon Groep en leerling.
- 2 Klik in de lijst links in het werkveld op het bovenste item Groepen. Groepen is nu donker gekleurd en dus geactiveerd.
- 3 Dubbelklik in de lijst op het tabblad Groepen op de gewenste groep.
- 4 Klik op het tabblad Afroeplijst en sessietijd. U ziet twee kolommen: de eerste kolom geeft de leerlingen in de groep weer, de tweede kolom de leerlingen in de afroeplijst.
- 5 De afroeplijst kan worden opgesteld door de leerlingen in de gewenste volgorde van de eerste kolom naar de tweede kolom te slepen. Ook kunt u gebruikmaken van de groene pijltjestoetsen in het midden. Klik vervolgens op het hokje Afroeplijst gebruiken.
- 6 U kunt de sessietijd bepalen door in het keuzemenu op het gewenste aantal minuten te klikken. De sessietijd kan variëren van vijf tot dertig minuten. De sessietijd is standaard ingesteld op 15 minuten.

Tabblad 'Rapportage': groepsoverzicht resultaten

- 1 Kies in de Modulebalk de icoon Groep en leerling.
- 2 Klik in de lijst links in het werkveld op de groep waarvan u een resultatenoverzicht wilt bekijken.
- 3 Klik rechts in het werkveld op het tabblad Rapportage: u krijgt een overzicht van de score op de dictees van de lessen die de leerlingen gedaan hebben.

Hier worden de volgende opties geboden:

Afdrukken: Met deze knop geeft u opdracht om het groepsoverzicht te printen.

Uitgave: Mocht een groep aan meerdere uitgaven gekoppeld zijn, dan kunt u hier kiezen van welke uitgave het groepsoverzicht getoond dient te worden.

Lessen: Het overzicht van 34 lessen is weergegeven. Het groepsoverzicht bestaat uit twee pagina's. De knop 'Les 1 t/m 17' geeft de eerste helft van de lessen weer en 'Les 18 t/m 34' de tweede helft van de lessen.

Tabblad 'Instellingen': Leerling koppelen aan Spelsoor-uitgave

- 1 Kies in de Modulebalk de icoon Groep en leerling.
- 2 Klik in de lijst links in het werkveld op de groep waar u een uitgave aan wilt koppelen.
- 3 Klik rechts in het werkveld op het tabblad Instellingen. Door het rondje vóór een uitgave aan de klikken, koppelt u deze geïnstalleerde uitgave aan de groep.

Module Importeren/exporteren van groep en leerling

Binnen deze module kunt u gegevens importeren vanuit en exporteren naar EDEX, het administratiesysteem voor basisscholen. Dit kunnen bestanden van groepen en van leerlingen zijn. Met Importeren importeert u gegevens vanuit EDEX in de Leerkraftmodule, met Exporteren exporteert u gegevens vanuit de Leerkraftmodule naar EDEX.

U heeft de volgende mogelijkheden:

Importeren groep

- 1 Kies in de Modulebalk de icoon Importeren/exporteren.
- 2 Kies onderaan in het tabblad, binnen de rubriek EDEX importeren, de knop Groepen.
- 3 Nu kunt u bladeren in het EDEX-systeem en de groep van uw keuze importeren door deze te selecteren en vervolgens op 'Openen' te klikken.

Importeren leerling

- 1 Kies in de Modulebalk de icoon Importeren/exporteren.
- 2 Kies onderaan in het tabblad, binnen de rubriek EDEX importeren, de knop Leerlingen.
- 3 Nu kunt u bladeren in het EDEX-systeem en de leerling van uw keuze importeren door deze te selecteren en vervolgens op 'Openen' te klikken.

Exporteren groep

- 1 Kies in de Modulebalk de icoon Importeren/exporteren.
- 2 Kies onderaan in het tabblad, binnen de rubriek EDEX exporteren, de knop Groepen.
- 3 Nu kunt u de gegevens van de groep van uw keuze exporteren naar het EDEX-systeem.

Exporteren leerling

- 1 Kies in de Modulebalk de icoon Importeren/exporteren.
- 2 Kies onderaan in het tabblad, binnen de rubriek EDEX exporteren de knop Leerlingen.
- 3 Nu kunt u de gegevens van de leerling van uw keuze exporteren naar het EDEX-systeem.

Methode Monitor

- Journal of Management Inquiry* 16(4) 409-427
© The Author(s) 2007
Reprints and permissions:
<http://www.sagepub.com/journalsPermissions.nav>

Leerlingprogramma
Spelspoor

18

- 13

Startscherm

Spelspoor sluit aan bij de 34 leseenheden van Taalleesland Spelling. Het is noodzakelijk dat de leerkracht aan het einde van de instructieles het nummer aangeeft van de leseenheid waarmee de leerlingen op de computer moeten oefenen.

De kleuren van de leseenheden in het startscherm geven de status aan:

- Wit: leerling heeft oefeningen van leseenheid nog niet gedaan.
- Oranje: leerling heeft aan de oefeningen gewerkt, maar leseenheid is nog niet afgerond.
- Blauw: leerling heeft oefeningen van leseenheid afgerond.

De leerling klikt op het nummer van een leseenheid om te starten met de computersessie die bij die leseenheid hoort.

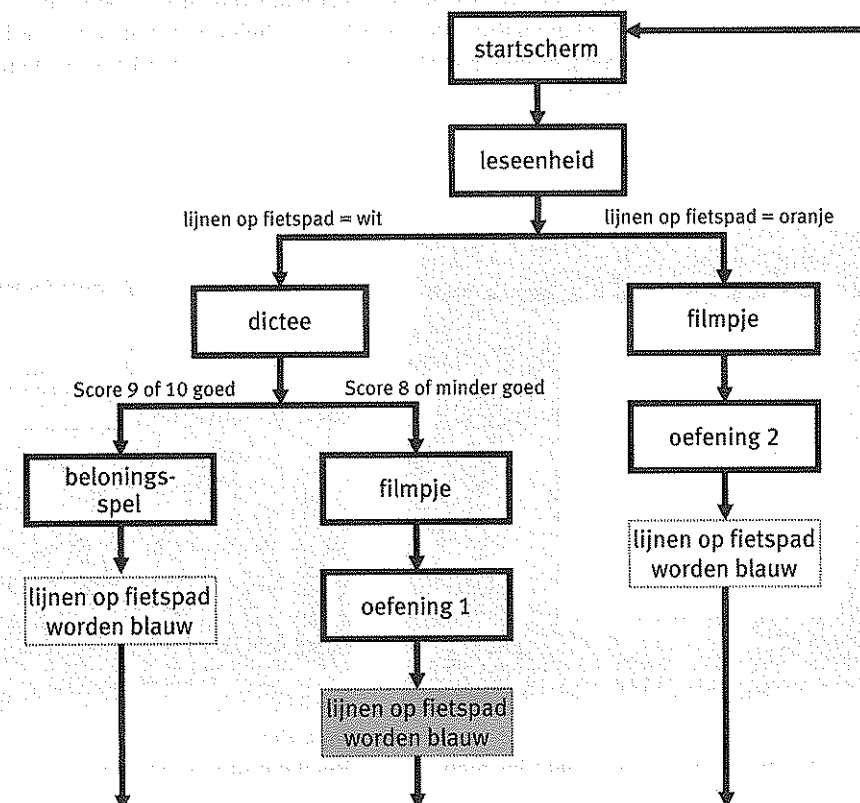
Opbouw

Elke les start met een dictee met tien opdrachten over de spellingcategorie die in de instructieles aan de orde was. Spelspoor is zo opgebouwd, dat leerlingen alleen tijd besteden aan spellingcategorieën waarmee zij moeite hebben. Zodra zij de stof beheersen, kunnen zij hun tijd aan andere zaken besteden.

- Bij een score op het dictee van 90% of meer goed, volgt een beloningsspel. De leerling kan kiezen uit twee beloningsspellen. De leerling hoeft die week niet terug te komen voor een tweede computersessie.
- Bij een score op het dictee van minder dan 90% goed, krijgt de leerling twee oefeningen aangeboden, verdeeld over twee sessies die in dezelfde week gedaan moeten worden.

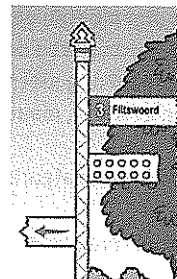
De computersessie is afgelopen als de oefeningen zijn afgerond of als de ingestelde sessietijd is verstreken.

Als de leerling het dictee van een bepaalde leseenheid voldoende heeft gemaakt of hij heeft beide oefeningen voltooid, wordt de leseenheid in het startscherm blauw. De leseenheid blijft echter toegankelijk. Het is dus mogelijk een leerling op een later moment nog eens te laten oefenen met een leseenheid die hij eerder al heeft afgerond.

Hulp en navigatie

In elk scherm zijn de volgende navigatie-elementen aanwezig:

De wegwijzer

Aan de wegwijzer hangen telkens drie bordjes. Aan de linkerkant hangt de 'terug-knop'. Hiermee komt de leerling altijd terug in het vorige scherm en de oefening wordt daarmee meteen beëindigd. In het bordje bovenaan de wegwijzer is te zien met welk onderdeel de leerling op dat moment bezig is. Het bordje met de rondjes geeft aan hoeveel onderdelen van de oefening de leerling al heeft gedaan (blauwe bolletjes) en hoeveel er nog volgen (witte bolletjes).

Het navigatiefiguur

Het meisje op de fiets geeft bij ieder scherm een korte uitleg bij de oefening. De uitleg kan worden herhaald door op het meisje te klikken.

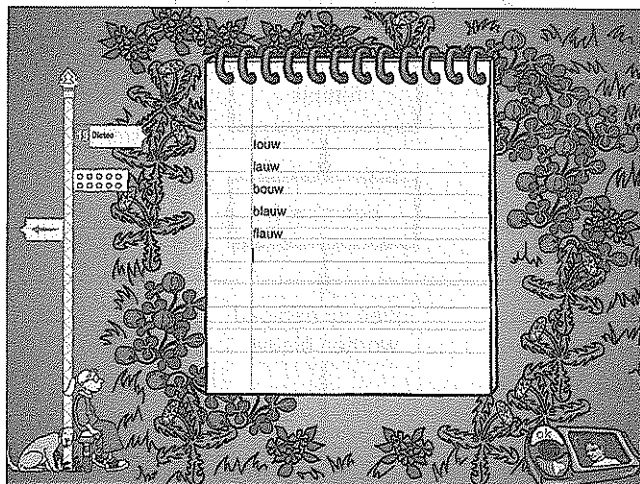

De gps

De gps bevat drie knoppen. Met de OK-knop bevestigt de leerling de antwoorden die hij intypt. Door op de luidsprekerknop te klikken laat de leerling de auditieve opdracht nog eens herhalen. Als de leerling op de knop met de lerares klikt, wordt het instructiefilmpje bij de oefening nog eens getoond.

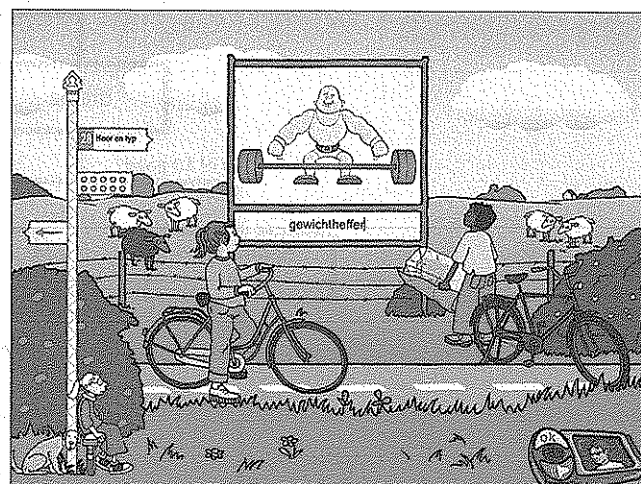
Oefeningen

Elke oefening start met een instructiefilmpje, waarin de lesstof uit de instructieles wordt herhaald. De leerling kan dit filmpje tijdens een oefening ook altijd opvragen. Spelspoor Groep 5 kent acht verschillende oefenvormen. Bij elke spellingcategorie is gekozen voor de oefenvormen die er het best bij passen. Iedere leseenheid begint met een dictee.

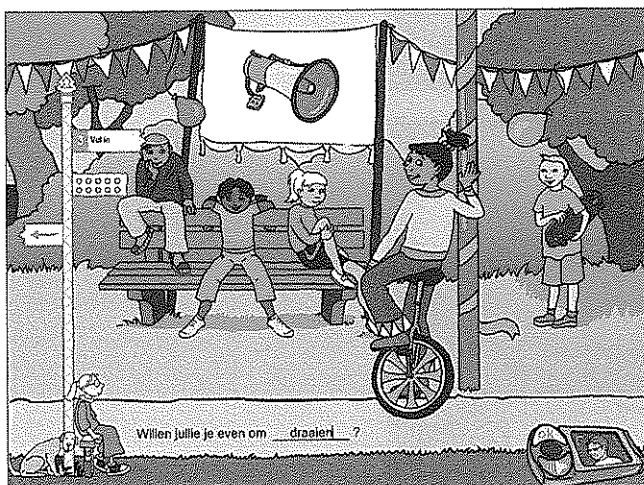
Dictee

De zin wordt voorgelezen en het woord dat de leerling moet intypen wordt na afloop herhaald.

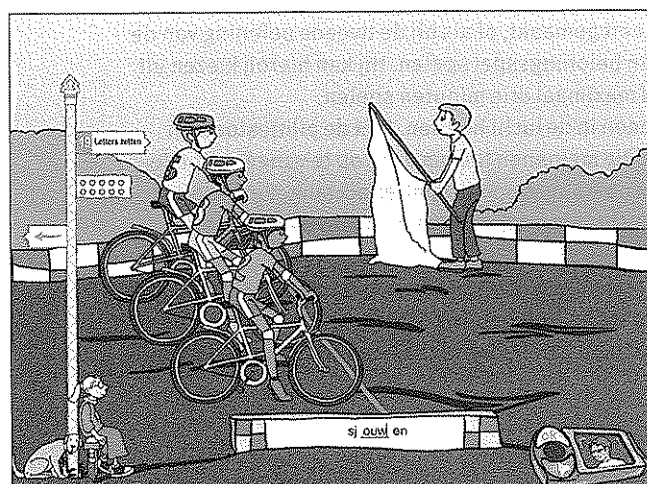
Oefentype 1 – Hoar en typ

Het dictee als oefentype.

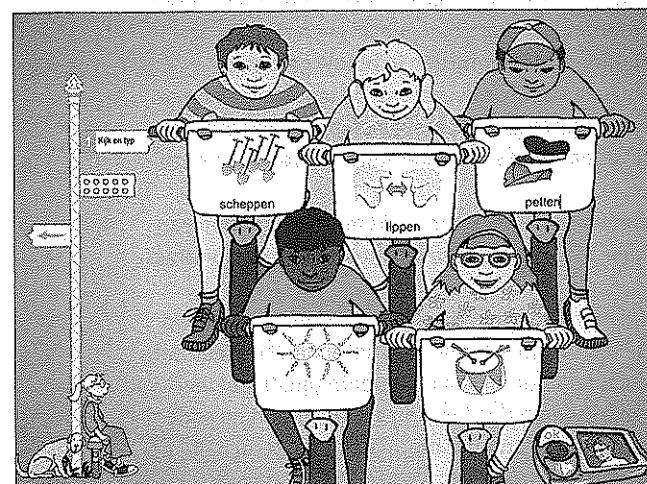
Oefentype 2 – Vul in

De leerling bedenkt welk woord er wordt gezocht en typt dit in. Als de leerling op het plaatje (van de luidspreker) klikt, wordt het woord auditief aangeboden.

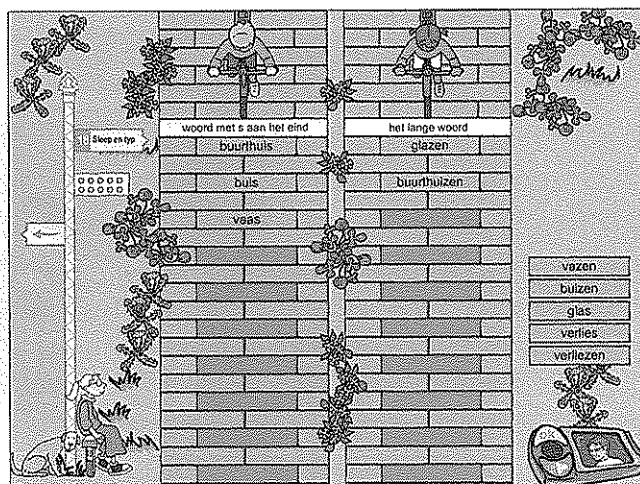
Oefentype 3 – Letters zetten

De leerling bedenkt welke letters er ontbreken in de woorden en maakt de woorden af.

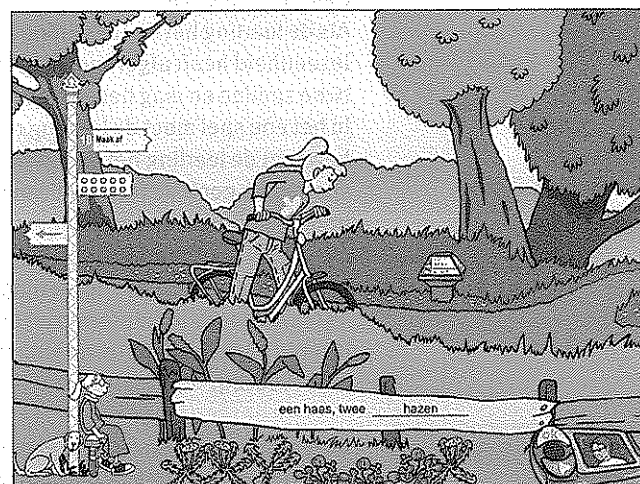
Oefentype 4 – Kijk en typ

De leerling typt de woorden in die bij de plaatjes horen. Als de leerling op een plaatje klikt, wordt het woord ook auditief aangeboden.

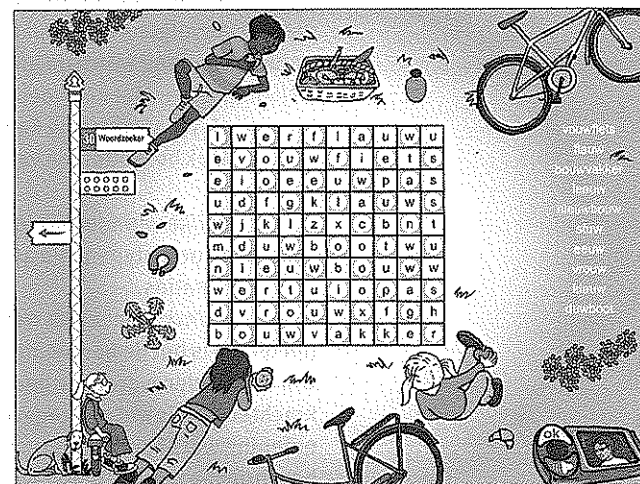
Oefentype 5 – Sleep en typ

In het eerste deel van de oefening sleept de leerling een woord naar de juiste kolom. In het tweede deel worden de woorden nog eens voorgelezen en typt de leerling ze in.

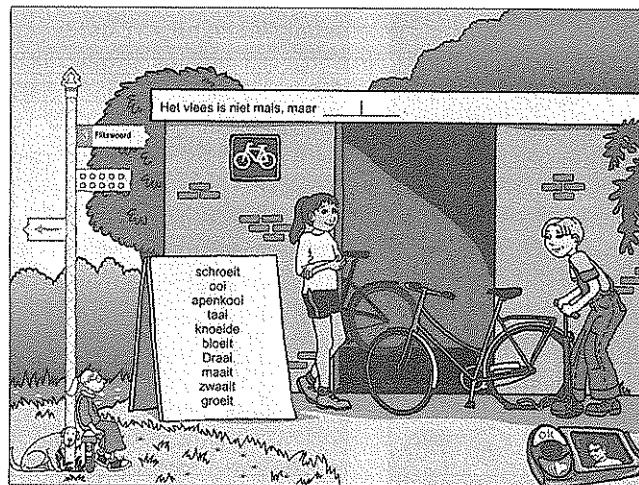
Oefentype 6 – Maak af

Er wordt een zin voorgelezen waarin een woord is vervangen door een geluidje. De leerling typt het woord dat ontbreekt.

Oefentype 7 – Woordzoeker

In het eerste deel van de oefening klikt de leerling de gezochte woorden letter voor letter aan in de woordzoeker. In het tweede deel worden de woorden nog eens voorgelezen en typt de leerling ze in.

Oefentype 8 – Flitswoord

De leerling zoekt het juiste woord in de lijst. Door op een woord te klikken, wordt het voorgelezen.

Beloningsspellen

Als de leerling het dictee voldoende heeft gemaakt, of als hij de tweede oefening van de leseenheid heeft afgerond, mag hij een beloningsspel spelen. Hij kan hierbij kiezen uit twee spellen en mag het gekozen spel maximaal drie minuten spelen.

In het ene spel moet de leerling meloenen in de lucht houden. Met de pijltjestoetsen beweegt de leerling het mannetje naar de meloenen toe om deze op te vangen. Met de spatiebalk gooit de leerling de meloen omhoog. Door de spatiebalk langer ingedrukt te houden, blijft de meloen langer in de lucht. Als er vijf meloenen op de grond gevallen zijn, is het spel voorbij.

In het andere spel leidt de leerling met de pijltjestoetsen een jongen op een skateboard door een doolhof. De sterren en de andere beloningen (medailles, bekertjes en dergelijke) leveren punten op. Botst de jongen met het skateboard tegen een verkeersbord dan is de beurt voorbij.

Motivering

De leerling wordt op diverse manieren gemotiveerd:

- **Zelfcorrectie:** Het dictee biedt na het intypen van de tien opdrachtwoorden de gelegenheid het eigen werk na te kijken en eventueel te corrigeren. Door op het ingetypete woord te klikken, wordt de opdracht nogmaals auditief aangeboden en hierna kan de leerling het ingetypete woord aanpassen. Met OK bevestigt de leerling dat hij zijn eigen werk heeft nagekeken en dat alle woorden juist geschreven zijn. Het programma laat vervolgens zien welke woorden wel en niet goed geschreven zijn. Bij een onjuiste spelling wordt de juiste spelling van de woorden in blauw getoond.
- **Beloningsspel:** Met een goede score op het dictee, 'verdient' de leerling een beloningsspel. Ter afwisseling kan de leerling per uitgave kiezen uit twee verschillende spellen. Ook het voltooien van twee oefeningen wordt 'beloond' met een van deze spellen.
- **Aantrekkelijke vormgeving:** Elke uitgave van Spelspoor werkt met acht tot tien verschillende oefentypen, die aantrekkelijk zijn vormgegeven met hier en daar verrassende animaties.
- **Geen tijdsdruk:** Spelspoor werkt niet met tijdsdruk. Na een onvoldoende score op het dictee is het de bedoeling dat de leerling in eigen tempo oefent met de leerstof. Om deze reden wordt ook geen score bijgehouden van de oefeningen. In het leerkrachtendeel is wel aangegeven welke oefening de leerling gedaan heeft en of de oefening wel of niet is afgerond. Voor meer informatie hierover kunt u terecht bij de beschrijving van het leerkrachtendeel.

LESEENHEID 1

 Doel 1 Woorden schrijven met een kmmk-middenstukje (○●●○).**Opmerking**

Deze les wordt gegeven voorafgaand aan Leseenheid 1 van Taalleesland Spelling.

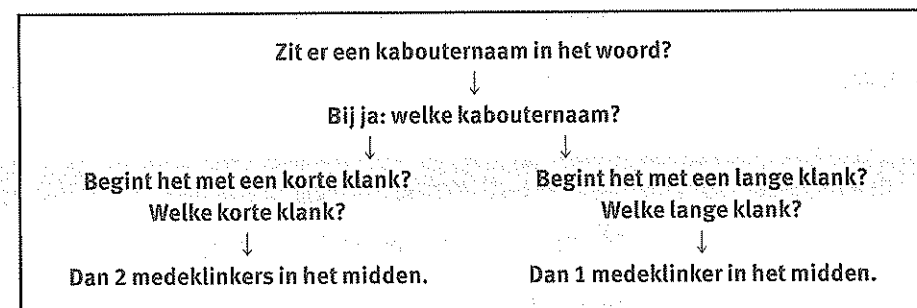
interactie **Stap 1 Oriëntatie**

'We gaan woorden met kabouteramen schrijven. Bijvoorbeeld het woord sokken. In sokken hoor je de kabouteranaam okke. De kabouteranaam okke begint met de korte klank /o/ en wordt met twee medeklinkers (twee keer de letter k) in het midden geschreven. Kijk maar.' U schrijft okke en daaronder sokken op het bord.

 Stap 2 Instructie

'Om te weten of je een woord met een kabouteranaam met twee medeklinkers in het midden schrijft, moet je eerst kunnen horen of het wel een woord met een kabouteranaam is. En daarna of het begin van de kabouteranaam kort of lang klinkt.'

U schrijft het volgende schema op het bord, waarbij u de stappen ook hardop zegt:

U zegt: 'Ik doe het voor, let goed op.' U doet nu het hele proces hardop en stap voor stap voor. Hierbij wijst u steeds in het schema aan welke stap u verwoordt.

'Ik zeg de zin: "De jassen hangen aan de kapstok." Zit er in deze zin een woord met een kabouteranaam? Ja, het woord jassen. Welke kabouteranaam? Het is de kabouteranaam asse. Begint asse met een korte of met een lange klank? Met een korte, de /a/. Dan moet ik twee medeklinkers in het midden schrijven.' U schrijft vervolgens jassen op het bord, waarbij u op de dubbele medeklinker wijst.

 Stap 3 Begeleide inoefening

'Nu gaan we samen oefenen. Ik zeg een zin: "We missen onze vriendjes die verhuisd zijn erg."

In deze zin zit een woord met een kabouteranaam. Welk woord is dat?' (missen)

'Welke kabouteranaam hoor je in missen?' (isse)

'Begint het met een korte of lange klank?' (korte klank)

'Welke korte klank hoor je vooraan het middenstukje?' (/i/)

'Dan schrijf ik isse met twee dezelfde medeklinkers na de /i/. Missen schrijf ik dus zo: missen.' U schrijft missen op het bord en u wijst op de dubbele medeklinker.

Laat een leerling naar analogie van uw voorbeelden stap voor stap aan de hand van het schema verwoorden om welk woord het in de onderstaande zin gaat en waarom dat geschreven wordt met een dubbele medeklinker in het midden.

1 In de sloot zwemt een **kikker**.

U zegt nu steeds een zin. In deze zin zit een woord met een kmmk-middenstukje. U vraagt een van de leerlingen welk woord dit is. Vervolgens vraagt u welke kabouteranaam in dit woord zit verstopt. Hierna schrijven de leerlingen het woord op. Na elk woord laat u een van de leerlingen de stappen verwoorden.

U gebruikt de volgende zinnen:

- 2 Het graan groeit op de **akker**.
- 3 Johan maakt grote **lussen** in het touw.
- 4 Wij **kennen** de tafel van tien al.
- 5 Marit fietst hard over de **hobbel** in de weg.
- 6 De kinderen **gillen** van angst.

Stap 4 Dictee

U geeft een kort dictee. U leest de zin voor en vraagt naar het woord met de kabouter-naam. Daarna herhaalt u dit woord nog één keer. Dan schrijven de leerlingen het woord op.

- 1 Mijn zus ligt op het strand te **zonnen**.
- 2 De **takken** worden door de tuinman opgeruimd.
- 3 De kinderen **vullen** de **emmers** met zand.
- 4 Wil je op mijn rug **krabben**?

Stap 5 Reflectie

U kijkt het dictee samen met de kinderen na. Steeds laat u een leerling stap voor stap en aan de hand van het schema verwoorden hoe hij het woord heeft geschreven.

De leerlingen oefenen de komende week met Leseenheid 1 van de Spelspoor-software.

zelfstandig

LESEENHEID 2

Doel 1 Woorden schrijven met ng of nk.

Opmerking

Deze les wordt gegeven voorafgaand aan Leseenheid 2 van Taalleesland Spelling.

Stap 1 Oriëntatie

U zegt: 'We gaan woorden schrijven met ng of nk. Bijvoorbeeld het woord zingt in de zin "Guus zingt het liedje mee", en het woord bonkt in de zin "Emma bonkt op de deur." Zingt is met ng en bonkt is met nk. Vooral bonkt is lastig om te schrijven, want je hoort die k bijna niet, maar je schrijft hem wel.'

Stap 2 Instructie

U zegt: 'Om te weten of je het woord met ng of met nk schrijft, maak je het woord langer of maak je een wij-zin. We gaan oefenen met wij-zinnen.'

Maak op het bord twee kolommen. Schrijf boven de ene kolom **ng** en boven de andere **nk**. Laat de kinderen dit overnemen in hun schrift.

U zegt: 'We gaan de woorden in de goede kolom schrijven. Ik doe het voor, let goed op! "Guus zingt." Ik maak er een wij-zin van: "Wij zingen." Ik hoor ng. Ik schrijf zingt onder ng.' U schrijft vervolgens **zingt** in de goede kolom op het bord.

U zegt: 'Ik doe het nog een keer: "Emma bonkt." Ik maak er een wij-zin van: "Wij bonken." Ik hoor nk. Ik schrijf bonkt onder nk.' Ook **bonkt** schrijft u in de goede kolom op het bord.

Stap 3 Begeleide inoefening

'Nu gaan we samen oefenen. Ik zeg een zin: "Sheila pronkt met haar zwemdiploma."

Maak er een wij-zin van. (Wij pronken.)

Je hoort (nk).

Je schrijft pronkt in de nk-kolom.' De leerlingen schrijven pronkt in de goede kolom in hun schrift.

'Ik zeg nog een zin: "Tijs vangt de bal."

Maak er een wij-zin van. (Wij vangen de bal.)

Je hoort (ng).

interactie

Je schrijft vangt in de ng-kolom.’ De leerlingen schrijven vangt in de goede kolom in hun schrift.

Oefen met de leerlingen nog een paar zinnen. U vraagt steeds om welk woord het gaat en waarom het met ng of nk moet worden geschreven. U gebruikt de volgende zinnen:

- 1 Bas **denkt** lang na.
- 2 Zij **mengt** de verf.
- 3 Ella **zong** een liedje.
- 4 De boot **zonk**.

 Stap 4 Dictee

U geeft een kort dictee. U leest de zin voor en herhaalt dan het vetgedrukte woord. De leerlingen schrijven dit woord op.

- 1 De jas **hangt** in de gang.
- 2 De steen **zinkt** naar de bodem van de sloot.
- 3 In de zon **blinkt** de knikker mooi.
- 4 Ik **bedank** jou voor het cadeau.
- 5 De juf **mengt** de verf.

 Stap 5 Reflectie

U kijkt het dictee samen met de leerlingen na. Laat een leerling steeds een wij-zin maken en verwoorden of het een woord met ng of nk is.

De leerlingen oefenen de komende week met Leseenheid 2 van de Spelspoor-software.

LESEENHEID 3

 Doel 1 Woorden schrijven met aai, ooi of oei.

Opmerking

Deze les wordt gegeven voorafgaand aan Leseenheid 3 van Taalleesland Spelling.

 Stap 1 Oriëntatie

‘We gaan deze week woorden oefenen met /aaj/, /ooj/ of /oej/.’ U legt bij het uitspreken steeds de nadruk op de /j/ aan het eind van de lettergroep.
 ‘Kraai is zo’n woord. Je hoort /aaj/, maar je schrijft aai. Kraai.’ U schrijft **kraai** op het bord en wijst op aai. ‘Je hoort de /j/ vooral goed als je het woord langer maakt: /kraajun/.’
 ‘Kooi is zo’n woord. Je hoort /ooj/, maar je schrijft ooi. Kooi.’ U schrijft **kooi** op het bord en wijst op ooi. ‘Je hoort de /j/ vooral goed als je het woord langer maakt: /koojun/.’
 ‘Knoei is zo’n woord. Je hoort /oej/, maar je schrijft oei. Knoei.’ U schrijft **knoei** op het bord en wijst op oei. ‘Je hoort de /j/ vooral goed als je het woord langer maakt: /knoejun/.’
 ‘Je hoort in aai, ooi of oei een /j/ aan het eind, maar je schrijft altijd een i. Als je twijfelt, maak dan het woord langer, dan hoor je de /j/ en weet je: ik moet een i schrijven.’

 Stap 2 Instructie

U wijst op de woorden kraai, kooi en knoei op het bord. U zegt: ‘Als ik deze woorden langer maak, hoor ik heel duidelijk de /j/.
 Kraai, kraaien. Ik hoor de j, maar ik weet dat ik /aaj/ van kraai moet schrijven met een i.
 Kooi, kooien. Ik hoor de j, maar ik weet dat ik /ooj/ van kooi moet schrijven met een i.
 Knoei, knoeien. Ik hoor de j, maar ik weet dat ik /oej/ van knoei moet schrijven met een i.’

Nu laat u de leerlingen aanvullen:

‘Ik zeg: haai – (haaien). Ik hoor de j, ik weet dat ik /aaj/ van haai moet schrijven met een (i).

zelfstandig

interactie

Ik zeg: strooi – (strooien). Ik hoor de j, ik weet dat ik /ooj/ van strooi moet schrijven met een (i).

Ik zeg: sproei – (sproeien). Ik hoor de j, ik weet dat ik /oej/ van sproei moet schrijven met een (i).'

Op dezelfde manier bespreekt u de woorden: dooi, groei, draai.

Stap 3 Begeleide inoefening

'Nu gaan we samen woorden oefenen met /aaj/, /ooj/ of /oej/.'

U maakt drie kolommen op het bord. Boven de kolommen schrijft u kraai, kooi en knoei.

U laat de leerlingen dit overnemen in hun schrift.

U zegt: 'Taai, ik hoor /aaj/, ik schrijf aai.' U schrijft taai onder kraai in de juiste kolom.

'Foi, ik hoor /ooj/, ik schrijf ooi.' U schrijft foi onder kooi in de juiste kolom.

'Roei, ik hoor /oej/, ik schrijf oei.' U schrijft roei onder knoei in de juiste kolom.

De leerlingen schrijven nu taai, foi en roei in de juiste kolom in hun schrift.

U vraagt vervolgens de leerlingen de volgende woorden op dezelfde manier te verwoorden en op te schrijven in de juiste kolom:

fraai – gooien – snoeit – groeit – strooi – graait – waait – mooi – sproeien –
dooien – apenkooi – zwaaien – saai – snoeien – dooi – glooien – groei –
zaait – vloei – graaien – stoei

U vraagt de leerlingen of ze nog andere woorden met /aaj/, /ooj/ of /oej/ kennen. U laat deze in de goede kolom opschrijven. U vraagt tot slot nog eens waar het in deze les om gaat. (Woorden met /aaj/, /ooj/ of /oej/.)

'Waar moet je om denken als je woorden met /aaj/, /ooj/ of /oej/ schrijft?' (Je hoort een /j/, je schrijft een i.)

Stap 4 Dictee

U geeft een kort dictee. U leest de zinnen en herhaalt de vetgedrukte woorden. Deze woorden moeten geschreven worden.

- 1 We zwaaiden naar Sinterklaas.
- 2 De buurman sproeit het gazon.
- 3 Na de vorst ging het dooien.
- 4 Die vlaai komt uit Limburg.
- 5 Ruim jij zelf die rotzooi op?

Stap 5 Reflectie

U kijkt het dictee samen met de leerlingen na. Bij elk woord laat u de leerlingen de geleerde regel verwoorden: Je hoort een /j/, je schrijft een i.

De leerlingen oefenen de komende week met Leseenheid 3 van de Spelspoor-software.

zelfstandig

LESEENHEID 4

Doel 1 Woorden schrijven met een kmk-middenstukje (○●○).

Opmerking

Deze les wordt gegeven voorafgaand aan Leseenheid 4 van Taalleesland Spelling.

Stap 1 Oriëntatie

'We gaan woorden schrijven met een kabouter naam als middenstukje. Het zijn deze keer middenstukjes met een lange beginklank: /aa/, /oo/, /uu/, /ee/. Spreek de klanken duidelijk uit.

'Als de beginklank van een middenstukje lang is, schrijf je daarachter één medeklinker.

Ik zeg: maget. Het middenstukje (de kabouter naam) is age.

De beginklank van age is /aa/.

interactie

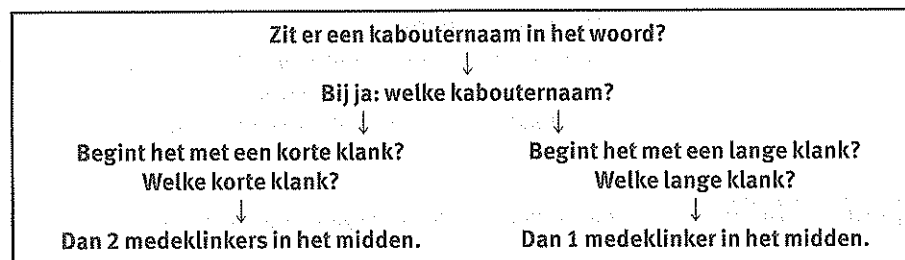
De /aa/ van age is een lange klank, maar je schrijft het met één a.
En achter de a schrijf je maar één medeklinker: de g.'

Stap 2 Instructie

'Om te weten of je een woord met een kabouter naam met één of twee medeklinkers in het midden schrijft, moet je eerst kunnen horen of het wel een woord met een kabouter naam is. En daarna of het begin van de kabouter naam kort of lang klinkt.'

U schrijft het volgende schema op het bord, waarbij u de stappen ook hardop zegt:

'Ik doe het voor, let goed op.' U doet nu het hele proces hardop en stap voor stap voor. Hierbij wijst u steeds in het schema aan welke stap u verwoordt.

'Ik zeg de zin: "De jongens lopen over het voetbalveld." Zit er in deze zin een woord met een kabouter naam? Ja, het woord lopen. Welke kabouter naam? Het is de kabouter naam ope. Begint ope met een korte of met een lange klank? Met een lange, de /oo/. Dan moet ik één medeklinker in het midden schrijven.' U schrijft vervolgens **lopen** op het bord, waarbij u op de enkele medeklinker wijst.

U schrijft het woord **deken** op het bord.

Zeg en laat de leerlingen aanvullen: 'Het middenstukje van deken is (eke).'

'De beginklank van eke is een (/ee/).'

'/ee/ is een (lange klank), je schrijft het met e.'

'Na de lange klank schrijf je maar (één medeklinker): de (k).'

'Ik schrijf: (deken).' Laat de leerlingen het woord in hun schrift schrijven.

Stap 3 Begeleide inoefening

'Nu gaan we samen oefenen. Ik zeg een zin: "De meesters sturen de kinderen naar buiten."

In deze zin zit een woord met een middenstukje. Welk woord is dat?' (sturen)

'Welk middenstukje hoor je in sturen?' (ure)

'Begint het met een korte of lange klank?' (Een lange klank.)

'Welke lange klank hoor je vooraan het middenstukje?' (/uu/)

'Dan schrijf ik ure met één medeklinker na de u. Sturen schrijf ik dus zo: sturen.'

U schrijft **sturen** op het bord en u wijst op de enkele medeklinker.

Laat een leerling naar analogie van uw voorbeelden stap voor stap aan de hand van het schema verwoorden om welk woord het gaat en waarom dat geschreven wordt met een enkele medeklinker in het midden. Gebruik de volgende zin:

De kinderen **spelen** bij de sloot.

U zegt nu steeds een zin. In deze zin zit een woord met een kmk-middenstukje. U vraagt een van de leerlingen welk woord dit is. Vervolgens vraagt u welke kabouter naam in dit woord verstopt zit. Hierna schrijven de leerlingen het woord op. Na elk woord laat u een van de leerlingen de stappen verwoorden. U gebruikt de volgende zinnen:

- 1 Tijdens de les **mogen** we altijd **praten**.
- 2 De **scharen** liggen in een doosje in de kast.
- 3 De kinderen **spreken** af dat ze samen gaan **spelen**.
- 4 De **buren** van Marit zijn bijna nooit thuis.
- 5 In mijn **dromen** ben ik altijd heel sterk.

Stap 4 Dictee

U geeft een kort dictee. U leest de zinnen en herhaalt de vetgedrukte woorden. Deze woorden moeten geschreven worden.

- 1 In het schrift staan veel **rode strepen**.
- 2 Wil jij nog **water** uit de kraan?
- 3 Op de **platen** staan oude auto's.
- 4 Karel laat drie **schalen** vallen.

Stap 5 Reflectie

U kijkt het dictee samen met de leerlingen na. Vraag bij ieder woord:

- 'Wat is het middenstukje in het woord?'
- 'Is de beginklank van het middenstukje lang of kort?'
- 'Schrijf je er een of twee medeklinkers achter?'

zelfstandig

De leerlingen oefenen de komende week met Leseenheid 4 van de Spelspoor-software.

LESEENHEID 5**STAPPENPLAN 1****Doel 1 Zelfstandig nakijken van woorden met /u/ op de lage stemtrap.****Opmerking**

Deze les wordt gegeven voorafgaand aan Leseenheid 5 van Taalleesland Spelling. In deze les wordt het 'zelfstandig nakijken' geïntroduceerd. Dit gebeurt door middel van stappenplannen, passend bij elke categorie die in Spelspoor behandeld wordt. Deze stappenplannen kunnen de leerlingen gebruiken bij het nakijken van hun eigen werk tijdens de spellinglessen van Taalleesland, maar ook bij andere geschreven teksten. Op elk moment kunnen de leerlingen daarmee eigen teksten beoordelen op spellingcategorieën die ze in de Spelspoorles hebben geoefend.

Geef aan het eind van elke Spelspoorles een kopie van het stappenplan van de week mee aan de leerlingen. De stappenplannen zijn opgenomen achter in deze Handleiding.

interactie

Stap 1 Oriëntatie

'We gaan vandaag oefenen met het zelfstandig nakijken. Hiervoor gebruiken we een stappenplan. Het stappenplan is dus bedoeld om zelf je eigen werk na te kijken. Bijvoorbeeld bij een spelling- of een taalles. Of als je een verhaaltje hebt geschreven of een andere opdracht hebt gemaakt. Het stappenplan gebruik je dan om te kijken of je geen fouten hebt geschreven. Je gaat vooral letten op spellingproblemen die je met Spelspoor geoefend hebt. Vanaf nu krijg je bijna elke week zo'n stappenplan om je werk na te kijken.'

Stap 2 Instructie

U geeft de leerlingen een kopie van Stappenplan nummer 1 (Woorddelen op de lage stemtrap en met een /u/-klank). U zegt: 'Met dit stappenplan gaan we zinnen nakijken.' U schrijft de volgende zin op het bord: **Het boompje staat eenzaam in de tuin.**

U laat een van de leerlingen stap 1 van het stappenplan voorlezen.

'Kijk naar de zin op het bord. Begint de zin met een hoofdletter?' (ja) 'Dan is het goed.'

'Is het een vraagzin of een gewone zin?' (Een gewone zin.)

'Staat er een punt achter de zin?' (ja) 'Dan is het goed.'

U laat een van de leerlingen stap 2 voorlezen.

'Staan er woorden in met een woorddeel waarin je een /u/-klank hoort?' (ja)

'Welke woord is dat?' (boompje)

'Dan gaan we nu naar stap 3.'

U laat een van de leerlingen stap 3 voorlezen: 'Hoor je de /u/-klank op de lage stemtrap?

Schrijf deze /u/-klank dan als een e.'

U vraagt: 'Hoor je in boompje een /u/-klank op de lage stemtrap?' (ja, in /pju/.)

'Wat moet je dan doen?' (De /u/-klank als een e schrijven.) U laat nu de leerlingen het woord boompje opschrijven.

'Dan gaan we nu naar stap 4.'

U laat een van de leerlingen stap 4 voorlezen: 'Hoor je op een lage stemtrap een /u/ en heb je deze als een e geschreven? Ja? Dan is het goed.'

U zegt: 'Bij stap 4 controleer je even of je het goed gedaan hebt. Heb je boompje met een e geschreven? Ja? Dan is het goed.'

'Dan gaan we naar stap 5.' U laat een van de leerlingen stap 5 voorlezen en vraagt wat er nu moet gebeuren. (Naar de volgende zin gaan en alle stappen opnieuw uitvoeren.)

U schrijft de volgende zin op het bord: **elk kind pakt zijn eigen schrift.**

U laat een van de leerlingen stap 1 voorlezen.

'Kijk naar de zin op het bord. Begint de zin met een hoofdletter?' (nee) 'Ik verbeter mijn fout en maak van de e een E.'

'Is het een vraagzin of een gewone zin?' (Een gewone zin.)

'Staat er een punt achter de zin?' (ja)

U laat een van de leerlingen stap 2 voorlezen.

U vraagt: 'Staan er woorden met woorddelen waarin je een /u/-klank hoort?' (ja)

'Welke woorden zijn dat?' (eigen)

'Dan gaan we nu naar stap 3.' U laat een van de leerlingen stap 3 voorlezen.

'Hoor je de /u/-klank op de lage stemtrap?' (ja, in /gun/ van eigen.)

'Hoe moet je deze /u/ schrijven?' (Met een e.)

'Dan gaan we nu naar stap 4.'

Wat moet je hier doen?' (Controleren of je de /u/ wel als e hebt geschreven.)

'Heb je de /u/ in eigen met een e geschreven? Dan is het goed.'

'Dan gaan we naar stap 5.' U laat een van de leerlingen stap 5 voorlezen en vraagt wat er nu moet gebeuren.

Stap 3 Begeleide inoefening

Laat een van de leerlingen de volgende zin op het bord schrijven: **Kijk goed naar het plaatje**

U laat een van de leerlingen stap 1 voorlezen. 'Kijk naar de zin op het bord.'

Begint de zin met een hoofdletter?' (ja)

'Is het een vraagzin of een gewone zin?' (Een gewone zin.)

'Staat er een punt achter de zin?' (nee)

U laat een van de leerlingen stap 2 voorlezen. De leerlingen lezen de zin zachtjes voor zichzelf.

'Staan er woorden in met woorddelen waarin je een /u/-klank hoort?' (ja)

'Welke woorden zijn dat?' (plaatje)

'Dan gaan we nu naar stap 3.' U laat een van de leerlingen stap 3 voorlezen.

'Wat moet je nu doen?' (Luisteren of je een /u/-klank op een lage stemtrap hoort en deze als e schrijven.)

'Dan gaan we nu naar stap 4.'

U laat een van de leerlingen stap 4 voorlezen.

'Wat moet je hier doen?' (Controleren of /ju/ in plaatje met een e is geschreven.)

'Heb je plaatje met een e geschreven? Ja? Dan is het goed.'

'Dan gaan we naar stap 5.'

U laat een van de leerlingen stap 5 voorlezen en vraagt wat er nu moet gebeuren.

Stap 4 Dictee

U geeft een kort zinsdictee. U leest eerst de hele zin en vervolgens in gedeelten. De leerlingen schrijven de zin op.

1 Op straat lopen veel mensen.

2 Opeens begint het te stormen.

3 Je moet niet zulke dikke plakken koek snijden.

zelfstandig

STAPPENPLAN 2

interactie

Stap 5 Reflectie

U kijkt het dictee samen met de leerlingen na door de stappen van het stappenplan te volgen zoals bij de begeleide oefening beschreven staat. Geef de leerlingen een kopie van het stappenplan mee. Leg nog eens uit dat de leerlingen bij eigen taalwerk steeds het stappenplan kunnen gebruiken om hun werk te controleren.

De leerlingen oefenen de komende week met Leseenheid 5 van de Spelspoor-software.

LESEENHEID 6**Doel 1 Zelfstandig nakijken van woorden met een kabouter-naam als middenstukje.****Opmerking**

Deze les wordt gegeven voorafgaand aan Leseenheid 6 van Taalleesland Spelling. Deze les is een vervolg op de introductie in les 5 van het 'zelfstandig nakijken'.

Stap 1 Oriëntatie

'We gaan nog eens oefenen met een Stappenplan. Het stappenplan is bedoeld om je eigen werk zelf na te kijken. Als je een spelling- of een taalles, een verhaaltje of een andere opdracht hebt gedaan, gebruik je het stappenplan om het na te kijken. Hiermee ga je kijken of je geen fouten hebt geschreven. Je gaat vooral letten op spellingproblemen die je met Spelspoor geoefend hebt.'

Stap 2 Instructie

U geeft de leerlingen een kopie van Stappenplan nummer 2 (Woorden met een kabouter-naam als middenstukje). U zegt: 'Met dit stappenplan gaan we zinnen nakijken.'

U schrijft de volgende zin op het bord: **De kippen rennen door de tuin**

U zegt: 'Nu gaan we de zin nakijken met het stappenplan.'

U laat een van de leerlingen stap 1 voorlezen.

U zegt: 'Kijk naar de zin op het bord. Begint de zin met een hoofdletter?' (ja) 'Dan is het goed.'

'Is het een vraagzin of een gewone zin?' (Een gewone zin.)

'Staat er een punt achter de zin?' (nee) 'Ik zet een punt achter de zin.'

U laat een van de leerlingen stap 2 voorlezen. De leerlingen lezen de zin zachtjes voor zichzelf.

'Hoor je in de zin woorden met een kabouter-naam als middenstukje?' (ja)

'Welke woorden zijn dat?' (kippen, rennen)

'Welke kabouter-namen hoor je daarin?' (ippe, enne)

'Dan gaan we naar stap 3.' U laat een van de leerlingen stap 3 voorlezen.

'Kippen: Is het een kabouter-naam met een korte klank aan het begin?' (ja)

'Kijk dan of je achter de korte klank een dubbele medeklinker hebt geschreven. Ja? Dan is het goed.'

'Rennen: Is het een kabouter-naam met een korte klank aan het begin? Kijk dan of je achter de korte klank een dubbele medeklinker hebt geschreven. Ja? Dan is het goed.'

'Dan gaan we naar Stap 4.' U laat een van de leerlingen Stap 4 voorlezen.

'Is het een kabouter-naam met een lange klank aan het begin?' (nee)

'En dan nu nog Stap 5.' U laat een van de leerlingen stap 5 voorlezen en vraagt wat er nu moet gebeuren.

U schrijft de volgende zin op het bord: **de grote haan rent naar het hok.**

U laat een van de leerlingen stap 1 voorlezen.

'Kijk naar de zin op het bord. Begint de zin met een hoofdletter?' (nee) 'Het eerste woord van de zin schrijf ik met een hoofdletter.'

'Is het een vraagzin of een gewone zin?' (Een gewone zin.)

'Staat er een punt achter de zin?' (ja) 'Dan is het goed.'

U laat een van de leerlingen stap 2 voorlezen.

'Hoor je in de zin woorden met een kabouter naam als middenstukje?' (ja)

'Welke woorden zijn dat?' (grote)

'Dan gaan we naar stap 3.' U laat een van de leerlingen stap 3 voorlezen.

'grote: Is het een kabouter naam met een korte klank aan het begin?' (nee)

'Dan gaan we verder naar stap 4.'

U laat een van de leerlingen stap 4 voorlezen.

'Is het een kabouter naam met een lange klank aan het begin?' (ja)

'Kijk dan of je de lange klank met een enkele klinker en daarachter één medeklinker hebt geschreven. Ja? Dan is het goed.'

Bij stap 5 vraagt u wat er nu moet gebeuren.

Stap 3 Begeleide inoefening

U laat de volgende zin in het schrift schrijven: Wij **lopen** door de **plassen**.

U laat een van de leerlingen stap 1 voorlezen.

'Kijk naar de zin in je schrift. Begint de zin met een hoofdletter?'

'Is het een vraagzin of een gewone zin? Staat er een punt achter de zin?'

U laat een van de leerlingen stap 2 voorlezen.

'Zie je in de zin woorden met een kabouter naam als middenstukje?' (ja)

'Welke woorden zijn dat?' (lopen, plassen)

'Dan gaan we naar stap 3.'

U laat een van de leerlingen stap 3 voorlezen.

'Is er een woord met een kabouter naam met een korte klank aan het begin?' (Ja, plassen.)

'Kijk dan of je achter de korte klank een dubbele medeklinker hebt geschreven.'

'We gaan naar stap 4.'

'Is er een woord met een kabouter naam met een lange klank aan het begin?' (Ja, lopen.)

'Kijk dan of je de lange klank met een enkele klinker en daarachter één medeklinker hebt geschreven.'

Stap 4 Dictee

U geeft een kort zinsdictee. U leest de zin eerst helemaal en dicteert hem dan in gedeelten.

1 We smeren boter op ons brood.

2 De ballen rollen over het veld.

3 Kun jij die dozen dragen?

4 Bij dat grote huis zijn twee stallen.

Stap 5 Reflectie

U kijkt het dictee samen met de leerlingen na door de stappen van het stappenplan te volgen zoals bij de begeleide inoefening beschreven staat. Geef de leerlingen een kopie van het stappenplan mee. Leg nog eens uit dat de leerlingen bij eigen taalwerk steeds het stappenplan gebruiken om hun werk na te kijken.

zelfstandig

De leerlingen oefenen de komende week met Leseenheid 6 van de Spelspoor-software.

LESEENHEID 7

Doel 1

- Woorden schrijven waarin ten opzichte van het grondwoord de f in v verandert.
- Woorden schrijven waarin ten opzichte van het grondwoord de s in z verandert.

Opmerking

Deze les wordt gegeven voorafgaand aan Leseenheid 7 van Taalleesland Spelling.

interactie

Stap 1 Oriëntatie

'We gaan woorden oefenen met een f aan het eind. Als je deze woorden langer maakt, verandert de f vaak in een v. Wolf is zo'n woord. De laatste letter van wolf is een f. In onze taal eindigt een woord nooit op een v. Maar als je wolf langer maakt, schrijf je wolven met een v.'

We gaan ook woorden oefenen met een s aan het eind. Kies is zo'n woord. De laatste letter van kies is een s. In onze taal schrijven we nooit een z aan het eind van een woord. Maar als je deze woorden langer maakt, verandert de s vaak in een z. Als je kies langer maakt, schrijf je kiezen met een z.'

Stap 2 Instructie

U zegt: 'Half, ik hoor een /f/ aan het eind.' U schrijft op het bord: **half**.

U zegt: 'Half, ik schrijf een f aan het eind. Ik maak het woord langer: halve.'

U schrijft op het bord: **halve**. U zegt: 'Halve, de f is een v geworden.'

U zegt: 'Brief, ik hoor een /f/ aan het eind.' U schrijft op het bord: **brief**.

U zegt: 'Brief, ik schrijf een f aan het eind. Ik maak het woord langer: brieven.'

U schrijft op het bord: **brieven**. U zegt: 'Brieven, de f is een v geworden.'

U zegt: 'Laars, ik hoor een /s/ aan het eind.' U schrijft op het bord: **laars**.

U zegt: 'Laars, ik schrijf een s aan het eind. Ik maak het woord langer: laarzen.'

U schrijft op het bord: **laarzen**. U zegt: 'Laarzen, de s is een z geworden.'

U zegt: 'Luis, ik hoor een /s/ aan het eind.' U schrijft op het bord: **luis**.

U zegt: 'Luis, ik schrijf een s aan het eind. Ik maak het woord langer: luizen.'

U schrijft op het bord: **luizen**. U zegt: 'Luizen, de s is een z geworden.'

Stap 3 Begeleide inoefening

U zegt: 'Nu gaan we het samen doen. We maken twee kolommen.' U maakt twee kolommen op het bord en laat de leerlingen deze overnemen in hun schrift.

Korte woorden Lange woorden

U noemt het woord: 'huis. Huis is een woord met een s aan het eind. Ik schrijf het in de kolom van de korte woorden.

Ik maak het woord langer: huizen. De s wordt een z. Ik schrijf huizen in de kolom van de lange woorden.'

U noemt het woord: 'schroef. Schroef is een woord met een f aan het eind. Ik schrijf het in de kolom van de korte woorden.

Ik maak het woord langer: schroeven. De f wordt een v. Ik schrijf schroeven in de kolom van de lange woorden.'

Nu laat u de leerlingen aanvullen:

U noemt het woord: 'kleef. Kleef is een woord met (een f aan het eind).

Ik schrijf het (in de kolom van de korte woorden).

Ik maak het woord langer: (kleven). De f wordt een (v).

Ik schrijf kleven (in de kolom van de lange woorden).'

Op dezelfde manier behandelt u de woorden: mees, grijs, proef.

U zegt: 'neuzen'. U spreekt het nog eens langzaam en in lettergrepen uit: /neu//zun/. U

zegt: 'Neuzen schrijf ik in de kolom van de lange woorden. Ik schrijf neuzen met een z.

Het korte woord is neus. Ik schrijf neus in de kolom van de korte woorden. Neus is met een s aan het eind.'

U zegt: 'graven'. U spreekt het nog eens langzaam en in lettergrepen uit: /graa//vun/. U

zegt: 'Graven schrijf ik in de kolom van de lange woorden. Ik schrijf graven met een v.

Het korte woord is graaf. Ik schrijf graaf in de kolom van de korte woorden. Graaf is met een f aan het eind.'

U zegt: 'leven'. U spreekt het nog eens langzaam en in lettergrepen uit: /lee//vun/. U vraagt: 'Moet ik leven in de kolom van de lange woorden schrijven of in de kolom van de korte woorden?' (In de kolom van de lange woorden.)

'Leven is dus met een (v).

Het korte woord is (leef).

Ik schrijf leef (in de kolom van de korte woorden).

Leef is met een (f aan het eind).'

Stap 4 Dictee

U geeft een kort dictee. U leest de zinnen en herhaalt de vetgedrukte woorden. Deze woorden moeten geschreven worden.

- 1 De ene **muis** loopt de andere **muizen** achterna.
- 2 Alle kinderen **schrijven** een brief aan de koningin en ik **schrijf** een kaart.
- 3 Giraffes hebben lange **halzen** en een konijn heeft een korte **hals**.
- 4 Neline won al heel veel **prijzen**, maar dit is wel de mooiste **prijs**.
- 5 De witte **duif** wil niet bij de blauwe **duiven** in het hok.

Stap 5 Reflectie

U kijkt het dictee samen met de leerlingen na. Gebruik hierbij Stappenplan nummer 3 (Woorden met een f of een s aan het eind. Als je deze woorden langer maakt, verandert de f vaak in een v en de s in een z.). U geeft de leerlingen dit stappenplan mee om eventueel ander werk na te kijken.

zelfstandig

De leerlingen oefenen de komende week met Leseenheid 7 van de Spelspoor-software.

LESEENHEID 8

STAPPENPLAN 4

Doel 1 Woorden schrijven met een kmk- of een kmmk-middenstukje.

Opmerking

Deze les wordt gegeven voorafgaand aan Leseenheid 8 van Taalleesland Spelling.

Stap 1 Oriëntatie

'We gaan woorden schrijven die een middenstukje hebben met een of twee medeklinkers in het midden. Bijvoorbeeld het woord sokken. In sokken hoor je het middenstukje okke. Het middenstukje okke begint met de korte klank /o/ en wordt met twee medeklinkers (twee keer de letter k) in het midden geschreven.

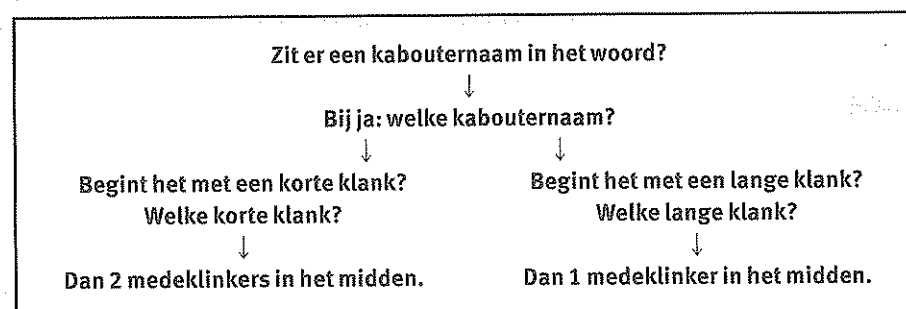
En bijvoorbeeld het woord stoken. In stoken hoor je het middenstukje oke. Het middenstukje oke begint met de lange klank /oo/ en wordt met één medeklinker (één keer de letter k) in het midden geschreven.'

Stap 2 Instructie

'Om te weten of je een woord met een middenstukje met één of twee medeklinkers in het midden schrijft, moet je eerst weten of het wel een woord met een middenstukje is. En daarna of het middenstukje begint met een korte of een lange klank.'

U schrijft het volgende schema op het bord, waarbij u de stappen ook hardop zegt:

interactie

'Ik doe het voor, let goed op.' U doet nu het hele proces hardop en stap voor stap voor. Hierbij wijst u steeds in het schema aan welke stap u verwoordt.

'Ik zeg de zin: "Wij gooien de ballen in de mand." Zit er in deze zin een woord met een middenstukje? Ja, het woord ballen. Welk middenstukje? Het middenstukje is alle. Begint alle met een korte of met een lange klank? Met een korte, de /a/. Dan moet ik twee medeklinkers in het midden schrijven.' U schrijft vervolgens ballen op het bord, waarbij u op de korte klank en de dubbele medeklinker wijst.

'Ik zeg de zin: "Op het bed ligt een deken." Zit er in deze zin een woord met een middenstukje? Ja, het woord deken. Welk middenstukje? Het middenstukje is eke. Begint eke met een korte of met een lange klank? Met een lange, de /ee/. Dan moet ik één medeklinker in het midden schrijven.' U schrijft vervolgens deken op het bord, waarbij u op de lange klank en de enkele medeklinker wijst.

Stap 3 Begeleide inoefening

'Nu gaan we samen oefenen. Ik zeg een zin: "We bellen onze vrienden op." In deze zin zit een woord met een middenstukje. Welk woord is dat?' (bellen)

'Welk middenstukje hoor je in bellen?' (elle)

'Begint het met een korte of lange klank?' (Een korte.)

'Welke korte klank hoor je vooraan in het middenstukje?' (/e/)

'Dan schrijf ik elle met twee dezelfde medeklinkers na de /e/. Bellen schrijf ik dus zo: bellen.' U schrijft bellen op het bord en u wijst op de korte klank en de dubbele medeklinker.

'Ik zeg nog een zin: "We eten om zes uur." In deze zin zit een woord met een middenstukje. Welk woord is dat?' (eten)

'Welk middenstukje hoor je in eten?' (ete)

'Begint het met een korte of lange klank?' (Een lange.)

'Welke lange klank hoor je vooraan in het middenstukje?' (/ee/)

'Dan schrijf ik ete met één medeklinker na de /ee/. Eten schrijf ik dus zo: eten.' U schrijft eten op het bord en u wijst op de lange klank en de enkele medeklinker.

U laat nu een leerling naar analogie van uw voorbeelden stap voor stap aan de hand van het schema verwoorden om welk woord het gaat en waarom dat geschreven wordt met een enkele medeklinker in het midden. U gebruikt de zin: De **ober** brengt ons het drinken.

U herhaalt dit nogmaals met de zin: De **bakker** staat heel vroeg op.

Stap 4 Dictee

U geeft een kort dictee. U leest de zinnen en herhaalt de vetgedrukte woorden. Deze woorden moeten geschreven worden.

1 Voor het **slapen** mag ik nog **even** lezen.

2 Ik heb een **lekker spannend** boek.

3 Het gaat over **draken** en een **dapper** kaboutertje.

Stap 5 Reflectie

U kijkt het dictee samen met de leerlingen na. Steeds laat u een leerling stap voor stap en aan de hand van het schema verwoorden hoe hij het woord heeft geschreven.

Geef de leerlingen deze week Stappenplan nummer 4 (Woorden met een middenstukje met een of twee medeklinkers) om hun eigen werk na te kijken.

zelfstandig

De leerlingen oefenen de komende week met Leseenheid 8 van de Spelspoor-software.

LESEENHEID 9

STAPPENPLAN 5

interactie

Doel 1 Meerlettergrepige woorden schrijven met ch(t).**Opmerking**

Deze les wordt gegeven voorafgaand aan Leseenheid 9 van Taalleesland Spelling.

Stap 1 Oriëntatie

'We gaan woorden schrijven met /gt/ na een korte klank. Je schrijft ze met cht. Deze week gaat het over dit soort woorden. Maar in die woorden zit nog een moeilijkheid: Ze hebben allemaal een /u/-klank die je schrijft als een e. Bedacht is zo'n woord: /budagt/. Je hoort /bu/, maar je schrijft be aan het begin van bedacht. Waar je de /u/ hoort schrijf je dus een e. En aan het eind van /budagt/ hoor je /gt/. Omdat je /gt/ hoort na de korte klank /a/ schrijf je cht.'

Stap 2 Instructie

U zegt /regt/ en schrijft het woord **recht** op het bord.

U herhaalt: 'regt/, je hoort /gt/ na de /e/. De /e/ is een korte klank. Als je na een korte klank /gt/ hoort, dan schrijf je cht. Daarom schrijf je recht met cht.'

U herhaalt: 'Als je na een korte klank /gt/ hoort, dan schrijf je cht. Behalve bij ligt, legt en zegt.'

Laat de leerlingen deze zin nog eens afmaken: 'Als je na een korte klank /gt/ hoort, (dan schrijf je cht).'

En laat de volgende zin als ezelsbruggetje een paar keer klassikaal herhalen: 'Opa **zegt**: "Als een kip in de zon **ligt**, **legt** ze meestal geen ei."'

U zegt /guregt/ en schrijft het woord **gerecht** op het bord. 'Het woord bestaat uit twee woorddelen: /gu/ en /regt/. We weten hoe we recht moeten schrijven. Met (cht aan het eind).'

Op het bord schrijft u:

recht

'Wat is de moeilijkheid met het andere woorddeel /gu/?' (Je hoort een /u/, maar je schrijft een e.)

'Dat komt, doordat ge op de lage stemtrap staat.'

U schrijft ge op de lage stemtrap:

recht
ge

U zegt /vrugt/ en schrijft het woord **vrucht** op het bord.

U herhaalt: 'vrugt/, je hoort /gt/ na de korte klank /u/. Als je na een korte klank /gt/ hoort, dan schrijf je cht. Daarom schrijf je vrucht met cht.'

U schrijft op het bord: **zucht**.

U herhaalt: 'Als je na een korte klank /gt/ hoort, dan schrijf je cht. Behalve bij ligt, legt en zegt.'

Laat de leerlingen deze zin nog eens afmaken: 'Als je na een korte klank /gt/ hoort, (dan schrijf je cht).'

'En wie weet de zin met ligt, legt en zegt?' (Opa **zegt**: "Als een kip in de zon **ligt**, **legt** ze meestal geen ei.")

U zegt: 'Er is geen zuchtje wind vandaag.' En u schrijft het woord **zuchtje** op het bord.

'Het woord bestaat uit twee woorddelen: /zugt/ en /ju/. Jullie weten hoe je zucht moet schrijven. Met (cht aan het eind).'

Op het bord schrijft u:

zucht

'Wat is de moeilijkheid met het woorddeel /ju/?' (Je hoort een /u/, maar je schrijft een e.)
'Dat komt, doordat je op de lage stemtrap staat.' U schrijft je op de lage stemtrap:

zucht

je

Stap 3 Begeleide inoefening

U zegt: 'Nu gaan we kolommen maken. In alle woorden hoor je /gt/ en ook een /u/-klank. In de eerste kolom komen de woorden met de /u/-klank in het eerste woorddeel. En in de tweede kolom komen de woorden met de /u/-klank in het tweede woorddeel.'

Op het bord schrijft u: **bedacht vruchten**.

Laat de leerlingen dit overnemen in hun schrift.

'Nu gaan we woorden in de goede kolom schrijven.'

U zegt '/ligt//ur/' met de nadruk op licht.

'Licht is een woord met /gt/ na een korte klank.

We weten dat we dan het woorddeel met cht aan het eind moeten schrijven.

/ur/ staat op de lage stemtrap.

Je hoort een /u/, maar je schrijft een e. We schrijven **lichter** onder vruchten.'

U zegt '/gu//kogt/' met de nadruk op kocht.

'Kocht is een woord met /gt/ na een korte klank.

We weten dat we dan het woorddeel met cht aan het eind moeten schrijven.

/gu/ staat op de lage stemtrap.

Je hoort een /u/, maar je schrijft een e.

We schrijven **gekocht** onder bedacht.'

U laat nu de leerlingen aanvullen:

U zegt '/guzugt/' met de nadruk op zucht.

'Zucht is een woord met (/gt/ na een korte klank).'

'We weten dat we dan het woorddeel met (cht aan het eind moeten schrijven).'

'/gu/ staat op de lage stemtrap. Je hoort een /u/, maar (je schrijft een e).'

'We schrijven **gezucht** onder (bedacht).'

Op deze manier behandelt u de volgende woorden: verwacht, mochten, achter, ver-dacht. U laat ze in het schrift schrijven.

Stap 4 Dictee

U geeft een kort dictee. U leest de zinnen en herhaalt de vetgedrukte woorden. Deze woorden moeten geschreven worden.

1 De **knechten** werden moe van het **gezucht** van Tom.

2 Jouw **gezicht** staat niet erg vrolijk.

3 We **lachten** de hele avond om papa.

4 Hij **bedacht** allemaal grappen.

Stap 5 Reflectie

U kijkt het dictee samen met de leerlingen na. Gebruik hierbij Stappenplan nummer 5 (Woorden met /gt/ na een korte klank en met een /u/-klank die je schrijft als e). U geeft de leerlingen dit stappenplan mee om eventueel ander werk na te kijken.

De leerlingen oefenen de komende week met Leseenheid 9 van de Spelspoor-software.

LESEENHEID 10

STAPPENPLAN 6

interactie

Doel 1 Woorden schrijven met sch of schr in combinatie met een middenstukje.**Opmerking**

Deze les wordt gegeven voorafgaand aan Leseenheid 10 van Taalleesland Spelling.

Stap 1 Oriëntatie

'We gaan oefenen met woorden die beginnen met /sg/ of /sgr/. We hebben al geleerd dat je deze woorden schrijft met sch of schr. Deze week hebben de woorden nog een andere moeilijkheid. We moeten ook goed luisteren en kijken naar de middenstukjes. Sommige woorden hebben een middenstukje dat begint met een korte klank. We weten dat er dan altijd twee medeklinkers volgen. Schokken en schrikken zijn zulke woorden. Andere woorden hebben een middenstukje dat begint met een lange klank. We weten dat er dan altijd één medeklinker volgt. Schepen en schrapen zijn zulke woorden.'

Stap 2 Instructie

U schrijft de volgende zin op het bord en onderstreept de vetgedrukte woorden:

De paarden **schrokken** van de harde **schoten**.

U leest de zin voor en zegt: 'Schrokken is een woord met /sgr/ aan het begin.

De regel is: Als je /sg/ of /sgr/ aan het begin van een woord of woorddeel hoort, schrijf je altijd sch of schr.'

U laat deze regel nog eens door de leerlingen aanvullen: 'Als je /sg/ of /sgr/ aan het begin van een woord of woorddeel hoort, (schrijf je altijd sch of schr).'

'Aan het begin van schrokken hoor ik (/sgr/). Ik schrijf schrokken dus met (schr).'

U zegt: 'Luister nog eens goed naar schrokken. Het middenstukje van schrokken is /oku/.

Ik hoor een korte klank aan het begin van het middenstukje. Ik weet dat er dan twee medeklinkers volgen. Schrokken schrijf ik met twee k's.'

U zegt: 'Schoten. Schoten is een woord met /sg/ aan het begin.

De regel is: Als je /sg/ of /sgr/ aan het begin van een woord of woorddeel hoort, schrijf je altijd sch of schr.'

U laat deze regel nog eens door de leerlingen aanvullen: 'Als je /sg/ of /sgr/ aan het begin van een woord of woorddeel hoort, (schrijf je altijd sch of schr).'

'Aan het begin van schoten hoor ik (/sg/). Ik schrijf schoten dus met (sch).'

U zegt: 'Luister nog eens goed naar schoten. Het middenstukje van schoten is (/ootu/).'

'Ik hoor een lange klank aan het begin van het middenstukje. Ik weet dat er dan één medeklinker volgt. Schoten schrijf ik met één t.'

U schrijft de volgende zin op het bord en onderstreept de vetgedrukte woorden:

De **schapen** hebben veel **schrammen** aan hun poten.

U leest de zin voor en zegt: 'Schapen. Aan het begin van schapen hoor ik (/sg/). Ik schrijf schapen dus met (sch).'

'Kijk nog eens goed naar schapen. Het middenstukje van schapen is (/aapu/).'

'Ik hoor een lange klank aan het begin van het middenstukje. Ik weet dat er dan één medeklinker volgt. Schapen schrijf ik met één p.'

U zegt: 'Schrammen. Aan het begin van schrammen hoor ik (/sgr/). Ik schrijf schrammen dus met (schr).'

'Kijk nog eens goed naar schrammen. Het middenstukje van schrammen is (/amu/).'

'Aan het begin van het middenstukje hoor ik (een korte klank). Ik weet dat er dan (twee medeklinkers volgen). Schrammen schrijf ik met (twee m'en).'

Stap 3 Begeleide inoefening

U maakt twee kolommen op het bord en laat de leerlingen de kolommen overnemen in hun schrift:

○○○ en ○○○○

U zegt: 'Nu gaan we twee kolommen maken. Ik zeg de zin: "We schaken op een groot schaakbord." Schaken.' U vervolgt met:

- 1 'Ik spreek het woord duidelijk uit: schaken.
- 2 Ik herhaal het middenstukje: /aaku/.
- 3 Ik doe dit nog twee keer, maar dan in twee stappen: /aa//ku/, /aa//ku/.
- 4 Hoor ik aan het begin van het middenstukje een lange of een korte klank?
- 5 Ik hoor een lange klank, dus ik schrijf kmk.'

Vervolgens schrijft u **schaken** in de juiste kolom. De leerlingen schrijven het in hun schrift.

U zegt: "We schrikken van het lawaai." Schrikken.' U laat de leerlingen nu aanvullen:

- 1 'Spreek het woord duidelijk uit (schrikken).'
- 2 'Herhaal het middenstukje (/iku/).'
- 3 'Doe dit nog twee keer, maar dan in twee stappen (/i//ku/, /i//ku/).'
- 4 'Hoor je aan het begin van het middenstukje een lange of een korte klank?' (Een korte klank.)
- 5 'Ik hoor een (korte klank), dus ik schrijf (kmmk).'

U schrijft **schrikken** in de juiste kolom op het bord en de leerlingen nemen dit over in hun schrift.

Op dezelfde manier oefent u onderstaande woorden. U schrijft ze in de juiste kolom op het bord en de leerlingen in hun schrift. U biedt de woorden steeds aan in een zin:

- 1 We **schuren** de plank met schuurpapier.
- 2 Vissen zwemmen in **scholen**. (Dat zijn groepen vissen.)
- 3 Je moet je schoenen niet **uitschoppen**.
- 4 Hoe kom je aan die **schrammen** op je been?
- 5 De vis heeft blauwe **schubben**.
- 6 **Schroten** zijn smalle planken.

Stap 4 Dictee

U geeft een kort dictee. U leest de zinnen en herhaalt de vetgedrukte woorden. Deze woorden moeten geschreven worden.

- 1 Op het strand begraven de zeerovers hun **schatten**.
- 2 Ze gebruiken daarvoor plastic **scheppen**.
- 3 Daarna **schrokken** ze hun boterhammen op.
- 4 Zij moeten zich hiervoor **schamen**.

Stap 5 Reflectie

U kijkt het dictee samen met de leerlingen na. Laat de leerlingen bij het nakijken Stappenplan nummer 6 (Woorden met /sg/ of /sgr/ aan het begin en met een middenstukje) gebruiken.

De leerlingen oefenen de komende week met Leseenheid 10 van de Spelspoor-software.

zelfstandig

LESEENHEID 11

STAPPENPLAN 7

Doel 1 Woorden schrijven die eindigen op d of t.**Opmerking**

Deze les wordt gegeven voorafgaand aan Leseenheden 11 van Taallesland Spelling.

Interactie**Stap 1 Oriëntatie**

'We gaan woorden oefenen waarbij je een /t/ aan het einde hoort. Sommige van deze woorden schrijf je ook met een t aan het eind. Maar er zijn ook woorden waarbij je een /t/ hoort, maar een d aan het eind moet schrijven. Je kunt zelf uitvinden wanneer het een t moet zijn en wanneer een d. Dat doe je door het woord langer te maken. Bijvoorbeeld: feest. Je hoort een /t/ aan het eind. Je maakt het woord langer: feesten. Je hoort nog steeds een t. Daarom schrijf je feest ook met een t. Bijvoorbeeld: potlood. Je hoort een /t/ aan het eind. Je maakt het woord langer: potlooden. Nu hoor je een d. Daarom schrijf je potlood ook met een d.'

Stap 2 Instructie

U schrijft op het bord: **brand**.

U zegt: 'Brand. Ik hoor een /t/ aan het einde. De regel is dan: Hoor ik een /t/ aan het einde dan maak ik het woord langer. Dan hoor ik of ik een t of een d moet schrijven. Brand, ik hoor een /t/ aan het eind, dus ik maak het woord langer: branden. Ik schrijf brand met een d aan het eind, omdat je branden ook met een d schrijft.'

U schrijft op het bord: **gezicht**.

U zegt: 'Gezicht. Ik hoor een /t/ aan het einde. De regel is dan: Hoor ik een /t/ aan het einde dan maak ik het woord langer. Dan hoor ik of ik een t of een d moet schrijven. Gezicht, ik hoor een /t/ aan het eind, dus ik maak het woord langer: gezichten. Ik schrijf gezicht met een t aan het eind, omdat je gezichten ook met een t schrijft.'

U laat de leerlingen de volgende zinnen een paar keer nazeggen:

Als ik een woord met een /t/ aan het eind hoor, dan maak ik het woord langer. Dan hoor ik of ik een t of een d moet schrijven.

Nu laat u de leerlingen aanvullen.

U schrijft op het bord: **breed**.

U zegt: 'Breed. De regel is: Hoor ik aan het eind van een woord een /t/, dan (maak ik het woord langer).'

'Breed, ik hoor een /t/, dus ik maak het woord langer: (brede).'

'Ik schrijf breed met (een d aan het eind), omdat (je brede ook met een d schrijft).'

Op dezelfde manier laat u de regel verwoorden en toepassen met de volgende woorden: haard, stout, gewond, hert.

Stap 3 Begeleide inoefening

U zegt: 'Nu gaan we twee kolommen maken. Een kolom met woorden waarbij je een /t/ aan het eind hoort maar een d schrijft en een kolom met woorden waarbij je een /t/ aan het eind hoort en ook schrijft.'

U schrijft twee kolommen op het bord: een met d en een met t. U laat de leerlingen dit in hun schrift overnemen.

U noemt steeds een woord. Bij de eerste paar woorden spreekt u de regel helemaal zelf uit en laat de leerlingen de regel herhalen.

Daarna laat u de leerlingen een aantal keren aanvullen, totdat ze de hele aanpak zelf kunnen verwoorden.

U behandelt de volgende woorden: bord, maand, schort, fout, bloot, wind, blind, taart, zoet, verliefd.

Stap 4 Dictee

U geeft een kort dictee. U leest de zinnen en herhaalt de vetgedrukte woorden. Deze woorden moeten geschreven worden.

- 1 De **staart** van het **paard** wordt gewassen.
- 2 Buiten is het **koud**.
- 3 De soep is heel **heet**.
- 4 Onne heeft een grote **wond** aan zijn **voet**.

Stap 5 Reflectie

U kijkt het dictee samen met de leerlingen na. U geeft de leerlingen Stappenplan nummer 7 (Woorden waarbij je een /t/ aan het einde hoort). Hiermee controleren ze zelf of de woorden goed zijn geschreven.

zelfstandig

De leerlingen oefenen de komende week met Leseenheid 11 van de Spelspoor-software.

LESEENHEID 12**STAPPENPLAN 8****Doel 1 Woorden schrijven met ng of nk.****Opmerking**

Deze les wordt gegeven voorafgaand aan Leseenheid 12 van Taalleesland Spelling.

Stap 1 Oriëntatie

'We gaan oefenen met woorden met /ng/ of /ngk/. Het verschil kun je horen door de woorden heel duidelijk uit te spreken. Zing klinkt anders dan denk. Als je de woorden langer maakt, hoor je het nog beter: zing – zingen, denk – denken.'

Stap 2 Instructie

Op het bord maakt u twee kolommen met **ng** en **nk** erboven.

U zegt: 'Slank, /sla//nk/, hoor ik /ng/ of /ngk/? Ik maak het woord langer: slank – slanker. Ik hoor duidelijk /ngk/. Ik schrijf slank met nk. Je kunt dat langer maken alleen doen als je /ng/ of /ngk/ aan het eind van het woord hoort.'

U zegt: 'Jong, /jo//ng/, hoor ik /ng/ of /nk/? Ik maak het woord langer: jong – jonger. Ik hoor duidelijk /ng/. Ik schrijf jong met ng.'

U laat de leerlingen aanvullen.

U zegt: 'Vink, /vi//nk/, hoor ik /ng/ of /nk/? Ik maak het woord langer: (vinken). Ik hoor duidelijk (/ngk/). Ik schrijf vink met (nk).'

Op dezelfde manier bespreekt u de volgende woorden: kring, stang, drank, long, wenk, brink, tong.

U zegt: 'Woorden waarbij de /ng/ of de /ngk/ niet aan het eind staat, kun je niet langer maken om te horen of ze met /ng/ of /nk/ moeten worden geschreven. Je moet ze dan langzaam en duidelijk uitspreken. Spreek de volgende woorden langzaam uit, zodat de /ng/ of de /ngk/ goed te horen valt.'

'Drinken, /dri//ngk//un/, ik hoor (/ngk/), ik schrijf (nk).'

'Hangen, /ha//ng//un/, ik hoor (/ng/), ik schrijf (ng).'

Doe hetzelfde met: stinken, lonken, vangen, mengen.

Stap 3 Begeleide inoefening

Nu gaat u samen met de leerlingen woorden schrijven.

U zegt: 'Breng, hoor ik /ng/ of /nk/? Bre... (/ng/). Schrijf het woord in je schrift.'

Controleer direct of de leerlingen het goed hebben geschreven.

'Ronk, hoor ik /ng/ of /nk/? ro... (/ngk/). Schrijf het woord in je schrift.'

Controleer weer direct of de leerlingen het goed hebben geschreven.

Laat op dezelfde manier de volgende woorden opschrijven: mank, links, langs, kring, hangt, denkt.

De leerlingen kunnen ook zelf woorden noemen. Laat ze ook dan steeds verwoorden hoe de woorden moeten worden geschreven.

Stap 4 Dictee

U geeft een kort dictee. U leest de zinnen en herhaalt de vetgedrukte woorden. Deze woorden moeten geschreven worden.

- 1 De juf **schenkt** limonade in de bekertjes.
- 2 Wat **stinkt** die hond verschrikkelijk.
- 3 Er lag een **stang** op het fietspad.
- 4 Dat gevaarlijke **ding** moet weg.
- 5 Mijn jas **hangt** naast de jas van Karlijn.
- 6 Het vuur **vonkt** nog wat na.

Stap 5 Reflectie

U kijkt het dictee samen met de leerlingen na.

U geeft de leerlingen Stappenplan nummer 8 (Woorden waarbij je /ng/ of /ngk/ hoort). Hiermee controleren ze zelf of de woorden goed zijn geschreven.

zelfstandig

De leerlingen oefenen de komende week met Leseenheid 12 van de Spelspoor-software.

LESEENHEID 13

STAPPENPLAN 9

Doel 1 Woorden schrijven met aai, ooi of oei en een /u/-klank.

Opmerking

Deze les wordt gegeven voorafgaand aan Leseenheid 13 van Taalleesland Spelling.

Stap 1 Oriëntatie

'We gaan woorden oefenen waarbij je aai, ooi of oei en een /u/-klank hoort. Zwaaien, kooien en groeien zijn zulke woorden. Deze woorden hebben twee spellingmoeilijkheden. De eerste moeilijkheid is dat je in deze woorden een /j/ hoort, maar een i schrijft. De tweede moeilijkheid is dat je in deze woorden een /u/ hoort, maar een e schrijft.'

'/zwaajun/ schrijf je dus zo: zwaaien.' U schrijft **zwaaien** op het bord.

'/koojun/ schrijf je dus zo: kooien.' U schrijft **kooien** op het bord.

'/groejun/ schrijf je zo: groeien.' U schrijft **groeien** op het bord.

Stap 2 Instructie

U schrijft op het bord: **knoeien**. U zegt: '/knoejun/. Ik hoor oei met een /j/, maar ik schrijf oei met een i. /knoejun/. Ik hoor in /un/ een /u/, maar ik schrijf een e.'

U schrijft op het bord: **mooier**. U zegt: '/moojur/. Ik hoor ooi met een /j/, maar ik schrijf ooi met een i. /moojur/. Ik hoor in /ur/ een /u/, maar ik schrijf een e.'

U schrijft op het bord: **draaien**. U zegt: '/draajun/. Ik hoor aai met een /j/, maar ik schrijf aai met een i. /draajun/. Ik hoor in /un/ een /u/, maar ik schrijf een e.'

U laat de leerlingen de volgende zinnen een paar keer nazeggen:

- Bij /aaj/, /ooj/ en /oej/ hoor ik een /j/, maar ik schrijf een i.
- Bij /aaju/, /ooju/ en /oeju/ hoor ik een /u/ aan het eind, maar ik schrijf een e.

Nu laat u de leerlingen steeds aanvullen.

U schrijft op het bord: **plooien**. U zegt: '/ploojun/. Ik hoor ooi met een /j/, maar ik schrijf ooi met een (i).'

'/ploojun/. Ik hoor /un/ met een /u/, maar ik schrijf een (e).'

U schrijft op het bord: maaier (grasmaaier). U zegt: '/maajur/. Ik hoor aai met een /j/, maar ik schrijf aai met een (i).'

'/maajur/. Ik hoor /ur/ met een /u/, maar ik schrijf een (e).'

Op dezelfde manier laat u de schrijfwijze van de volgende woorden verwoorden: strooi- en, graaien, sproeien.

Stap 3 Begeleide inoefening

U zegt: 'We gaan drie kolommen maken. Een kolom met woorden waarin je /aaju/ hoort, een kolom met woorden waarin je /ooju/ hoort en een kolom met woorden waarin je /oeju/ hoort.'

U schrijft drie kolommen op het bord en zet er boven: draaien, gooien, stoeien. U laat de leerlingen dit in hun schrift overnemen. U noemt steeds een woord. Bij de eerste woorden laat u de leerlingen een aantal keren aanvullen, totdat ze de hele aanpak zelf kunnen verwoorden:

Ik hoor een /j/, maar ik schrijf een i.

Ik hoor een /u/, maar ik schrijf een e.

Vervolgens laat u de leerlingen de hele aanpak steeds volledig verwoorden.

U behandelt de volgende woorden: maaïen, roeien, fraaie, mooier, groeien, saaie, bloeien, draaien, dooien, bemoeien.

Stap 4 Dictee

U geeft een kort dictee. U leest de zinnen en herhaalt de vetgedrukte woorden. Deze woorden moeten geschreven worden.

- 1 In het park zitten wel honderd **kraaien** in een boom.
- 2 Onze hond mag niet **schooien** van papa.
- 3 Fatma en Joep **sproeien** elkaar nat.
- 4 We moeten die plant nodig **snoeien**.
- 5 Je mag niet **stoeien** op de gang.

Stap 5 Reflectie

U kijkt het dictee samen met de leerlingen na. U geeft hen Stappenplan nummer 9 (Woorden waarin je /aaj/, /ooj/ of /oej/ hoort en een /u/-klank). Hiermee controleren ze zelf of de woorden goed zijn geschreven.

zelfstandig

De leerlingen oefenen de komende week met Leseenheid 13 van de Spelspoor-software.

LESEENHEID 14

STAPPENPLAN 10

Doel 1 Kmk-middenstukjes auditief herkennen in woorden met drie of meer lettergrepen en deze woorden schrijven.

Opmerking

Deze les wordt gegeven voorafgaand aan Leseenheid 14 van Taalleesland Spelling.

Stap 1 Oriëntatie

'We gaan woorden oefenen waarbij je een middenstukje hoort met een lange klank aan het begin. Deze week gaat het om lange woorden. Bewaren is zo'n woord. Je hoort het middenstukje /aaru/.

Je hoort een lange klank aan het begin van het middenstukje. Daarom schrijf je bewaren met één r.'

Stap 2 Instructie

U schrijft op het bord: bewaren en het symbool: ○●○. U zegt:

'We gaan oefenen met de vijf stappen:

- 1 Spreek het woord duidelijk uit: /buwaarun/.
- 2 Herhaal alleen het middenstukje: /aaru/.
- 3 Doe dit nog eens, maar nu in twee stappen: /aa//ru/.
- 4 Hoor je aan het begin van het middenstukje een lange of een korte klank? (Een lange klank.)
- 5 Als hij lang is, schrijf je kmk. Kijk maar naar het symbool op het bord.
Ik schrijf bewaren met één r.'

U zegt de zin: "Bij ons in de straat staan twee **kantoren**."

Hoor je in deze zin een woord met een middenstukje? (kantoren)

- 1 'Spreek het woord duidelijk uit: (/kantoorun/).'
 - 2 'Herhaal alleen het middenstukje: (/ooru/).'
 - 3 'Doe dit nog eens, maar nu in twee stappen: (/oo//ru/).'
 - 4 'Hoor je aan het begin van het middenstukje een lange of een korte klank? Ik hoor (een lange klank).'
 - 5 'Als hij lang is, schrijf je (kmk).'
- 'Ik schrijf kantoren met één r.'

'We moeten het nog maar eens **proberen**. Hoor je in deze zin een woord met een middenstukje?' (proberen)

- 1 'Spreek het woord duidelijk uit: (/probeerun/).'
 - 2 'Herhaal alleen het middenstukje: (/eeru/).'
 - 3 'Doe dit nog eens, maar nu in twee stappen: (/ee//ru/).'
 - 4 'Hoor je aan het begin van het middenstukje een lange of een korte klank? Ik hoor (een lange klank).'
 - 5 'Als hij lang is, schrijf je (kmk).'
- 'Ik schrijf proberen met één r.'

U laat de leerlingen de stappen nog eens verwoorden aan de hand van het woord verdwenen.

- 'Stap 1: (Ik spreek het woord duidelijk uit: /vurdweenun/.).'
- 'Stap 2: (Ik herhaal alleen het middenstukje: /eenu/.).'
- 'Stap 3: (Ik doe dit nog eens, maar nu in twee stappen: /ee//nu/.).'
- 'Stap 4: (Hoor ik aan het begin van het middenstukje een lange of een korte klank? Ik hoor een lange klank).'
- 'Stap 5: (Het middenstukje is lang, dus schrijf ik kmk).'
- Ik schrijf verdwenen met één n.'

Stap 3 Begeleide inoefening

U zegt: 'Nu gaan we samen oefenen.' U maakt twee kolommen op het bord en laat de leerlingen dit overnemen in hun schrift. Boven de twee kolommen zet u het volgende:

middenstukje ○●○	het hele woord
------------------	----------------

Samen met de leerlingen neemt u de stappen door van verloren:

- 1 'Spreek het woord duidelijk uit: (/vurloorun/).'
 - 2 'Herhaal alleen het middenstukje: (/ooru/).'
 - 3 'Doe dit nog eens, maar nu in twee stappen: (/oo//ru/).'
- Schrijf **ore** in de kolom van de middenstukjes.
- 4 'Hoor je aan het begin van het middenstukje een lange of een korte klank? Ik hoor (een lange klank).'
 - 5 Als hij lang is, schrijf je (kmk).'
- Schrijf **verloren** in de kolom van het hele woord.

U behandelt op dezelfde manier de volgende woorden: gebaren, voetpaden, huiskamer, verhuren, wegnemen.

Stap 4 Dictee

U geeft een kort dictee. U leest de zinnen en herhaalt de vetgedrukte woorden. Deze woorden moeten geschreven worden.

- 1 De juf vertelt mooie verhalen.
- 2 In het mandje liggen walnoten.
- 3 De slaapkamer is erg groot.
- 4 Ik begrijp er helemaal niets van.
- 5 Zal ik jou een verhaal voorlezen?

Stap 5 Reflectie

U kijkt het dictee samen met de leerlingen na. U geeft de leerlingen Stappenplan nummer 10 (Lange woorden met een kmk-middenstukje). Hiermee controleren ze zelf of de woorden goed zijn geschreven.

zelfstandig

De leerlingen oefenen de komende week met Leseenheid 14 van de Spelspoor-software.

LESEENHEID 15

STAPPENPLAN 11

Doel 1 Woorden schrijven die eindigen op ig of lijk.

Opmerking

Deze les wordt gegeven voorafgaand aan Leseenheid 15 van Taalleesland Spelling.

Stap 1 Oriëntatie

'We gaan woorden oefenen waarbij je aan het eind /ug/ of /luk/ hoort. Vrolijk is zo'n woord: /vrooluk/. Je hoort /luk/ op de lage stemtrap. Je schrijft het dan als lijk. Hetzelfde geldt voor woorden die eindigen op /ug/. Treurig is zo'n woord: /treu//rug/. Je hoort /rug/ op de lage stemtrap, daarom schrijf je treurig met rig.' U ondersteunt de uitleg bij vrolijk en treurig met handgebaren.

Stap 2 Instructie

Op het bord schrijft u: **haastig**. U zegt: 'Haastig' en u herhaalt het langzaam in lettergrepen: '/haas//tug/'. U ondersteunt dit met handgebaren. 'Ik hoor /tug/ op de lage stemtrap. Daarom schrijf ik haastig met tig.'

'Moedig, ik spreek het woord langzaam uit: /moe//dug/. Ik hoor /dug/ op de lage stemtrap. Ik weet dan dat ik moedig met dig moet schrijven.'

U laat de leerlingen de volgende zinnen een paar keer nazeggen:

Als ik een woord met /ug/ aan het eind hoor, spreek ik het woord langzaam uit. Als ik /ug/ op de lage stemtrap hoor, dan schrijf ik ig.

Op het bord schrijft u: **eerlijk**. U zegt: 'Eerlijk' en u herhaalt het langzaam in lettergrepen: '/eer//luk/'. U ondersteunt dit met handgebaren. 'Ik hoor /luk/ op de lage stemtrap. Daarom schrijf ik eerlijk met lijk.'

'Gevaarlijk, ik spreek het woord langzaam uit: /gu//vaar//luk/. Ik hoor /luk/ op een lage stemtrap. Ik weet dan dat ik gevaarlijk met lijk moet schrijven.'

U laat de leerlingen de volgende zinnen een paar keer nazeggen:

Als ik een woord met /luk/ hoor, spreek ik het woord langzaam uit. Als ik /luk/ op de lage stemtrap hoor, dan schrijf ik lijk.

Nu laat u de leerlingen aanvullen.

U zegt: 'Veertig, spreek het woord langzaam uit: (/veer//tug/).'

'Ik hoor /tug/ op (de lage stemtrap).'

'Daarom schrijf ik /tug/ als (tig). Ik schrijf veertig met ig.'

U schrijft veertig op het bord.

U zegt: 'Moeilijk, spreek het woord langzaam uit: (/moej//luk/).'

'Ik hoor /luk/ op (de lage stemtrap).'

'Daarom schrijf ik /luk/ als (lijk). Ik schrijf moeilijk met (lijk).'

U schrijft moeilijk op het bord.

Op dezelfde manier behandelt u de volgende woorden: duidelijk, geweldig, natuurlijk, armoedig.

Stap 3 Begeleide inoefening

U zegt: 'Nu gaan we samen woorden met /luk/ en /ug/ schrijven.'

'Eindelijk, /ein//du//luk/, zeg maar na: (/ein//du//luk/).'

'Ik hoor /luk/ op (de lage stemtrap).'

'Daarom schrijf ik /luk/ als (lijk). Ik schrijf eindelijk met (lijk).'

U schrijft **eindelijk** op het bord en u laat de leerlingen het woord in hun schrift schrijven.

U zegt: 'Gevaarlijk, /gu//vaar//luk/, zeg maar na: (/gu//vaar//luk/).'

'Ik hoor /luk/ op (de lage stemtrap).'

'Daarom schrijf ik /luk/ als (lijk). Ik schrijf gevaarlijk met (lijk).'

U schrijft **gevaarlijk** op het bord en u laat de leerlingen het woord in hun schrift schrijven.

U zegt: 'Zeventig, /zee//vun//tug/, zeg maar na: (/zee//vun//tug/).'

'Ik hoor /tug/ op (de lage stemtrap).'

'Daarom schrijf ik /tug/ als (tig). Ik schrijf zeventig met (tig).'

U schrijft **zeventig** op het bord en u laat de leerlingen het woord in hun schrift schrijven.

Bij de volgende woorden laat u de leerlingen de stappen steeds zelf verwoorden: deftig, heerlijk, prachtig, smakelijk.

Stap 4 Dictee

U geeft een kort dictee. U leest de zinnen en herhaalt de vetgedrukte woorden. Deze woorden moeten geschreven worden.

- 1 Met spelling leren we een **moeilijk** woord.
- 2 De sommen zijn heel **gemakkelijk**.
- 3 Wat ben jij **handig**.
- 4 Hadar wordt morgen **tachtig**.
- 5 We zijn vandaag zo **vrolijk**, omdat het een feestdag is.

Stap 5 Reflectie

U kijkt het dictee samen met de leerlingen na. U geeft de leerlingen Stappenplan nummer 11 (Woorden waarbij je aan het eind /ug/ of /luk/ hoort). Hiermee controleren ze zelf of de woorden goed zijn geschreven.

zelfstandig

De leerlingen oefenen de komende week met Leseenheid 15 van de Spelspoor-software.

LESEENHEID 16

Doel 1 Woorden schrijven met drie of meer lettergrepen en een kmk-middenstukje.

Opmerking

Deze les wordt gegeven voorafgaand aan Leseenheid 16 van Taalleesland Spelling.

Stap 1 Oriëntatie

'We gaan lange woorden oefenen waarin je een middenstukje hoort met een lange klank aan het begin. Waterbed is zo'n woord. Je hoort het middenstukje /aatu/ en je hoort een lange klank aan het begin van dat middenstukje: /aa/. Daarom schrijf je ate in waterbed met één t.'

Stap 2 Instructie

U schrijft op het bord: waterbed en het symbool: ○●○. U zegt: 'We gaan weer oefenen met de vijf stappen:

- 1 Spreek het woord duidelijk uit: /waaturbet/.
- 2 Herhaal alleen het middenstukje: /aatu/.

- 3 Doe dit nog eens, maar nu in twee stappen: /aa//tu/.
- 4 Hoor je aan het begin van het middenstukje een lange of een korte klank? (Een lange klank.)

5 Als hij lang is, schrijf ik kmk.

We schrijven ate in waterbed dus met één t.'

U schrijft w○●○rbed op het bord. Daaronder schrijft u waterbed en u zet een streep onder ate.

U zegt: "Gwen helpt mama met afdrogen." Hoor je in deze zin een woord met een middenstukje? (afdrogen)

- 1 'Spreek het woord duidelijk uit: (/afdroogun/).'
- 2 'Herhaal alleen het middenstukje: (/oogu/).'
- 3 'Doe dit nog eens, maar nu in twee stappen: (/oo//gu/).'
- 4 'Hoor je aan het begin van het middenstukje een lange of een korte klank? Ik hoor (een lange klank).'
- 5 'Als hij lang is, schrijf ik (kmk).'

'We schrijven oge in afdrogen met één g.' U schrijft afdr○●○n op het bord. Daaronder schrijft u afdrogen en u zet een streep onder oge.

U laat de leerlingen de stappen nu zelf verwoorden.

U gebruikt het woord kamperen.

'Stap 1: (Ik spreek het woord duidelijk uit: /kampeerun/).'

'Stap 2: (Ik herhaal alleen het middenstukje: /eeru/).'

'Stap 3: (Ik doe dit nog eens, maar nu in twee stappen: /ee//ru/).'

'Stap 4: (Hoor ik aan het begin van het middenstukje een lange of een korte klank? Ik hoor een lange klank).'

'Stap 5: (Omdat hij lang is, schrijf ik kmk).'

'We schrijven kamperen met (één r). Het middenstukje is (ere).' U schrijft kamperen op het bord en u zet een streep onder ere.

Stap 3 Begeleide inoefening

Op het bord noteert u het symbool: ○●○.

U noemt een woord en neemt met de leerlingen de stappen door. Daarna schrijft u het woord op het bord onder het symbool en u laat het de leerlingen overnemen in hun schrift. Het middenstukje wordt steeds onderstreept.

U gebruikt de volgende woorden: zeilboten, beloven, regenboog, vergeten, betalen, borduren.

Stap 4 Dictee

U geeft een kort dictee. U leest de zinnen en herhaalt de vetgedrukte woorden. Deze woorden moeten geschreven worden.

- 1 Ik durf niet in die **draaimolen**.
- 2 De **kaasmaker** heeft het druk.
- 3 Wil je **beloven** dat nooit meer te doen?
- 4 Op **snelwegen** mag je honderdtwintig rijden.
- 5 Ik kan dat woord niet **vertalen**.

Stap 5 Reflectie

U kijkt het dictee samen met de leerlingen na. U geeft de leerlingen Stappenplan nummer 10 (Lange woorden met een kmk-middenstukje). Hiermee controleren ze zelf of de woorden goed zijn geschreven.

zelfstandig

De leerlingen oefenen de komende week met Leseenheid 16 van de Spelspoor-software.

LESEENHEID 17

STAPPENPLAN 12

interactie

Doel 1 Meerlettergrepige woorden schrijven met eer, oor of eur.**Opmerking**

Deze les wordt gegeven voorafgaand aan Leseenheid 17 van Taalleesland Spelling.

Stap 1 Oriëntatie

'We gaan oefenen met lange woorden met eer, oor of eur. Bekeuren is zo'n woord. In bekeuren hoor je de lettergroep eur. De r in eer, oor en eur maakt de klank van de /ee/, de /oo/ en de /eu/ anders, maar je schrijft wel ee, oo en eu. Bekeuren schrijf je met eu. Je moet ook steeds opletten of er nog een ander schrijfprobleem in het woord zit.'

Stap 2 Instructie

U schrijft op het bord: geleerd.

U zegt: 'In geleerd hoor je /ir/. Je weet dat de r de /ee/-klank verandert, en je weet ook dat je dan toch eer schrijft. Maar er zit in geleerd nog een ander schrijfprobleem. Geleerd is een woord waarbij je aan het eind een /t/ hoort. Sommige van deze woorden schrijf je met een t aan het eind. Maar er zijn ook woorden waarbij je een /t/ hoort, maar een d aan het eind moet schrijven. Je kunt zelf uitvinden wanneer het een t moet zijn en wanneer een d. Dat doe je door het woord langer te maken. Geleerd, ik maak het woord langer en hoor geleerde(n). Nu hoor ik een d. Ik weet nu dat geleerd met een d aan het eind geschreven moet worden.'

U zegt: '/gu//leert/' (met de nadruk op /leert/). 'In geleerd zit nog een derde schrijfprobleem. De /u/ van ge staat op de lage stemtrap. Je weet dan dat je de /u/ schrijft met een e.'

U zegt: 'voorste. Ik hoor /oor/. Ik weet: Bij eer, oor, en eur verandert de /ee/, de /oo/ of de /eu/ van klank, maar ik schrijf eer, oor of eur. Ik schrijf voorste met oor.'

'Zit er nog een schrijfprobleem in /voor//stu/? Ik hoor een /u/ op de lage stemtrap. Ik weet dat ik dan een e moet schrijven. Ik schrijf voorste met een e.'

Stap 3 Begeleide inoefening

U zegt: 'Nu gaan we samen oefenen.'

Op het bord maakt u drie kolommen en u schrijft er eer, oor en eur boven. U laat de leerlingen dit overnemen in hun schrift.

U zegt: 'Geweerd, ik hoor de lettergroep eer. Ik weet: Bij eer, oor en eur verandert de /ee/, de /oo/ of de /eu/ van klank, maar ik schrijf eer, oor of eur. Ik schrijf geweerd.' U zet een streep onder eer.

'Zit er nog een schrijfprobleem in /gu//weerd/? Ik hoor een /u/ op de lage stemtrap. Ik weet dat ik dan een e moet schrijven. Ik schrijf geweerd met een e.'

Laat de leerlingen nu aanvullen.

U zegt: 'Deurtje, ik hoor de lettergroep (eur).'

'Ik weet: Bij eer, oor, en eur verandert de /ee/, de /oo/ of de /eu/ van klank, maar ik schrijf (eer, oor of eur).'

'Ik schrijf deurtje. Ik zet een streep onder (eur).'

'Zit er nog een schrijfprobleem in /deur//tju/? Ik hoor een /u/ op de lage stemtrap. Ik weet dat ik dan een e moet schrijven. Ik schrijf deurtje met een e.'

U zegt: 'Gehoord, ik hoor de klankgroep (oor).'

'Ik weet: Bij eer, oor, en eur verandert de /ee/, de /oo/ of de /eu/ van klank, maar ik schrijf (eer, oor of eur).'

'Ik schrijf gehoord. Ik zet een streep onder (oor).'

'Zit er nog een schrijfprobleem in /guhoort/?'

'Ik hoor een /t/ aan het eind. Ik weet dat ik het woord (langer moet maken).'

'/guhoort/, ik maak het langer: (gehoorde).'

'Nu weet ik dat de laatste letter een (d) is. Ik schrijf gehoord met een d aan het eind.'

Op dezelfde manier bespreekt u bezeerd, geboorte, gezeur, geleerd, oortje, gekleurd.

Stap 4 Dictee

U geeft een kort dictee. U leest de zinnen en herhaalt de vetgedrukte woorden. Deze woorden moeten geschreven worden.

- 1 Vandaag heb ik heel veel **geleerd**.
- 2 Het kabouterhuis heeft kleine **deurtjes**.
- 3 Jouw verjaardag is de dag van je **geboorte**.
- 4 Mijn broer is **ongeveer** twee meter lang.

Stap 5 Reflectie

U kijkt het dictee samen met de leerlingen na. U geeft de leerlingen Stappenplan nummer 12 (Woorden met eer, oor of eur). Hiermee controleren ze eerst zelf of de woorden goed zijn geschreven.

zelfstandig

De leerlingen oefenen de komende week met Leseenheid 17 van de Spelspoor-software.

LESEENHEID 18**STAPPENPLAN 3****Doel 1 Woorden schrijven waarin ten opzichte van het grondwoord de s in z verandert.****Opmerking**

Deze les wordt gegeven voorafgaand aan Leseenheid 18 van Taallesland Spelling.

Stap 1 Oriëntatie

'We gaan oefenen met woorden die eindigen op een lange klank gevolgd door een s. Als je die langer maakt, verandert de s in een z. Baas is zo'n woord. De laatste letter van baas is een s. Als je baas langer maakt, hoor je bazen. Bazen schrijf je met een z. Grijs is ook zo'n woord. Als je grijs langer maakt, hoor je grijze. En grijze schrijf je met een z.'

Stap 2 Instructie

U schrijft de volgende zin op het bord en onderstreept de vetgedrukte woorden:

We hebben een zwarte **poes** en twee grijze **poezen**.

U zegt: 'Poes' en u houdt daarbij de s wat langer aan. U laat de /s/ duidelijk horen als een stemloze klank. U zegt: 'Poezen' en u houdt daarbij de z wat langer aan. U laat de /z/ duidelijk horen als een stemhebbende klank. U laat de leerlingen het verschil uitspreken en voelen.

U zegt: 'De /s/ maak je voor in je mond en klinkt tussen je tanden. Bij de /z/ komt er ook geluid uit je keel. Je kunt de /z/ voelen in je hals. Poes – poezen. Poes eindigt op een tweetekensklank gevolgd door een s. Als je poes langer maakt, wordt het poezen. De s verandert in een z.

Poes – poezen.' U laat het de leerlingen nog eens duidelijk nazeggen.

U schrijft nu de volgende zin op het bord en onderstreept de vetgedrukte woorden:

De jonge **hazen** rennen achter de oude **haas** aan.

'Haas – hazen. Haas is een woord dat eindigt op een s. Als je het woord langer maakt, verandert de s in een z.'

U zegt: 'Haas', en u houdt daarbij de s wat langer aan. U laat de /s/ duidelijk horen als een stemloze klank. U zegt: 'Hazen', en u houdt daarbij de z wat langer aan. U laat de /z/ duidelijk horen als een stemhebbende klank. U laat de leerlingen de woorden nazeggen en het verschil uitspreken en voelen.

U zegt: 'Haas heeft een lange klank gevolgd door een s. Als je haas langer maakt, wordt het hazen. De s verandert in een z. Haas – hazen.'

Stap 3 Begeleide inoefening

U maakt twee kolommen op het bord. U laat de leerlingen de kolommen overnemen in hun schrift. Boven de kolommen schrijft u:

Het korte woord met een s aan het eind Het lange woord met een z

U zegt: 'Nu gaan we twee kolommen maken. Vaas, ik hoor een s aan het eind van het woord. Ik weet: Als je een woord dat eindigt op een lange klank gevolgd door een s langer maakt, dan verandert de s vaak in een z. Daarom schrijf ik vazen met een z.

'Huis, ik hoor een s aan het eind van het woord. Ik weet: Als je een woord dat eindigt op een tweetekensklank gevolgd door een s langer maakt, dan verandert de s vaak in een z. Daarom schrijf ik huizen met een z.

U laat de leerlingen aanvullen:

'Kies, ik hoor (een tweetekensklank gevolgd door een s aan het eind).'

'Ik weet: Als je een woord dat eindigt op een tweetekensklank gevolgd door een s langer maakt, (dan verandert de s vaak in een z).'

'Daarom schrijf ik kiezen (met een z).'

Op dezelfde manier behandelt u de woorden: buis, kaas, doos, grijs, neus en prijs.

Stap 4 Dictee

U geeft een kort dictee. U leest de zinnen en herhaalt de vetgedrukte woorden. Deze woorden moeten geschreven worden.

- 1 Bij de tandarts laat opa een **kies** trekken.
- 2 Het is één van zijn laatste **kiesen**.
- 3 In de grote **doos** zitten drie kleine **dozen**.
- 4 Je moet je **vieze** handen wassen.
- 5 De **matrozen** staan op het schip te **niesen**.

Stap 5 Reflectie

U kijkt het dictee samen met de leerlingen na. Hierbij bespreekt u steeds de regels:

- Hoor je aan het eind van het woord een lange klank gevolgd door een s, dan verandert die s bij het langer maken vaak in een z.
- Hoor je aan het eind van het woord een tweetekensklank gevolgd door een s, dan verandert die s bij het langer maken vaak in een z.

U geeft de leerlingen Stappenplan nummer 3 (Woorden met een f of een s aan het eind. Als je deze woorden langer maakt, verandert de f vaak in een v en de s in een z). Hiermee kunnen ze ook zelf controleren of de woorden goed zijn geschreven.

De leerlingen oefenen de komende week met Leseenheid 18 van de Spelspoor-software.

zelfstandig

LESEENHEID 19

Doel 1 Woorden schrijven met ouw of auw.**Opmerking**

Deze les wordt gegeven voorafgaand aan Leseenheid 19 van Taalleesland Spelling.

Vorbereiding

Kopieer per leerling de au-zinnen achter in deze Handleiding.

Stap 1 Oriëntatie

'We gaan woorden oefenen met ouw of auw. Als je woorden met ou of au hoort, moet je er soms een w achter schrijven. Blauw is zo'n woord. Je hoort /ou/, maar er moet ook nog een w achter. Je kunt dat zelf uitvinden door het woord langer te maken. Blauw, ik maak het woord langer: blauwe. Nu hoor ik de w en weet ik dat blauw met een w aan het eind

interactie

geschreven wordt. Als je /ou/ hoort, weet je nog niet of je deze klank met au of met ou moet schrijven. Je schrijft het met ou als het woord niet voorkomt in de au-zinnen. Deze au-zinnen gaan we weer oefenen.'

Stap 2 Instructie

U zegt: 'Om te weten of je woorden met /ou/ met au of met ou schrijft moet je de au-zinnen kennen. We gaan de zinnen nog eens oefenen.'

U deelt de kaart met au-zinnen uit. U leest eerst alle zinnen voor en laat ze daarna een voor een door de leerlingen herhalen.

U zegt: "De vrouw geeft de paus een hand." In deze zin hoor je twee woorden met /ou/. Om te weten of ik de woorden met au of met ou moet schrijven, kijk ik naar de au-zinnen. Vrouw komt niet voor in de au-zinnen. Vrouw schrijf ik met ou. Paus komt wel voor in de au-zinnen. Paus schrijf ik met au.'

'Om te weten of ik de woorden met een w aan het eind moet schrijven, maak ik de woorden langer. Vrouw, ik maak het woord langer: vrouwen. Ik hoor een w in vrouwen. Daarom schrijf ik vrouw met een w aan het eind. Ik schrijf vrouw met een w.'

'Paus, ik maak het woord langer: pausen. Ik hoor geen w in pausen. Daarom schrijf ik in paus geen w.'

U zegt de zin: "De poes heeft het koud en zegt miauw."

Nu laat u de leerlingen aanvullen:

'In deze zin hoor je twee woorden met /ou/: en (koud, miauw).'

'Om te weten of ik de woorden met au of met ou moet schrijven, (kijk ik naar de au-zinnen).'

'Komt koud voor in de au-zinnen?' (nee) 'Koud schrijf ik met (ou).'

'Komt miauw voor in de au-zinnen?' (ja) 'Miauw schrijf ik met au.'

'Om te weten of ik de woorden met een w aan het eind moet schrijven, moet ik de woorden (langer maken).'

'Koud, ik maak het woord langer: (koude).'

'Hoor ik een w in koude?' (nee)

'Daarom schrijf ik in koud (geen w).'

'Miauw, ik maak het woord langer: (miauwen).'

'Ik hoor (een w in miauwen).'

'Daarom schrijf ik miauw (met een w aan het eind).'

Stap 3 Begeleide inoefening

U zegt: 'Nu gaan we samen woorden schrijven.'

'De pauw loopt voor de schuur. Hoor je in deze zin een woord met /ou/?' (pauw)

Om te weten of ik pauw met au of met ou moet schrijven, (kijk ik naar de au-zinnen).'

'Komt pauw voor in de au-zinnen?' (ja) 'Pauw schrijf ik met (au).'

'Om te weten of ik pauw met een w aan het eind moet schrijven, moet ik (het langer maken).'

'Pauw, ik maak het woord langer: (pauwen).'

'Hoor ik een w in pauwen?' (ja)

'Daarom schrijf ik pauw (met een w aan het eind).'

U schrijft pauw op het bord en laat de leerlingen het in hun schrift schrijven.

Op dezelfde manier behandelt u de volgende woorden: nauw, stout, touw, flauw, koud, gebouw.

Stap 4 Dictee

U geeft een kort dictee. U leest de zinnen en herhaalt de vetgedrukte woorden. Deze woorden moeten geschreven worden.

- 1 De hond loopt **trouw** achter zijn baasje aan.
- 2 In de **pauze** spelen wij buiten.
- 3 Het is vandaag **koud** in de **sauna**.
- 4 Op je **mouw** zit een vlek.

Stap 5 Reflectie

U kijkt het dictee samen met de leerlingen na. U geeft de leerlingen Stappenplan nummer 13 (Woorden met au of ou). Hiermee controleren ze zelf of de woorden goed zijn geschreven.

zelfstandig

De leerlingen oefenen de komende week met Leseenheid 19 van de Spelspoor-software.

LESEENHEID 20**Doel 1 Meerlettergrepige woorden schrijven met een kmmk-middenstukje.****Opmerking**

Deze les wordt gegeven voorafgaand aan Leseenheid 20 van Taalleesland Spelling.

Stap 1 Oriëntatie

'We gaan lange woorden oefenen. In die woorden zit steeds ergens een middenstukje met een korte klank gevolgd door twee medeklinkers.' Op het bord tekent u het bijpassende symbool: ○●●○.

'Oorbellen is zo'n woord. Het is een lang woord waarin je het middenstukje elle hoort.' U schrijft oorbellen op het bord en zet een streep onder elle. 'Aan het begin van het middenstukje elle hoor je een korte klank, de /e/. Dan weet je dat daarna twee medeklinkers volgen. Oorbellen schrijf je dus met twee keer een l.'

'Paddenstoelen is zo'n woord. Het is een lang woord waarin je het middenstukje adde hoort.' U schrijft paddenstoelen op het bord en zet een streep onder adde. 'Aan het begin van het middenstukje adde hoor je een korte klank, de /a/. Dan weet je dat daarna twee medeklinkers volgen. Paddenstoelen schrijf je dus met twee keer een d.'

'Je moet het lange woord steeds langzaam uitspreken en opletten waar het middenstukje met de korte klank zit. Dan weet je dat je na de korte klank twee medeklinkers moet schrijven.'

Stap 2 Instructie

U oefent eerst de middenstukjes met een korte klank en twee medeklinkers met de leerlingen. U noemt enkele van deze middenstukjes en de leerlingen vullen dit aan met de mogelijkheden bij de betreffende korte klinker:

Abbe, adde, affe, agge, akke, (alle, amme, anne, appe, arre, asse, atte)

Ebbe, edde, effe, egge, ekke, (elle, emme, enne, eppe, erre, esse, ette)

Hetzelfde doet u met ibbe, obbe en ubbe.

U kunt hierbij ook de abbe-kaart van groep 4 nog eens tonen. Deze is opgenomen achter in de Handleiding.

U schrijft op het bord: **hobbelpaard**.

U zegt langzaam 'Hobbel-paard. Hobbelpaard is een lang woord waarin je het middenstukje /obbu/ hoort. Aan het begin van het middenstukje hoor ik een korte klank, de /o/. Ik weet dat er dan twee medeklinkers volgen. Hobbelpaard schrijf ik met twee keer een b.'

U schrijft op het bord: **gemakkelijk**.

U zegt langzaam: 'Ge-makke-lijk. Gemakkelijk is een lang woord waarin je het middenstukje /akku/ hoort. Aan het begin van het middenstukje hoor ik een korte klank, de /a/. Ik weet dat er dan twee medeklinkers volgen. Gemakkelijk schrijf ik met twee keer een k.'

Nu laat u de leerlingen aanvullen. U schrijft op het bord: **hoofdletter**.

U zegt langzaam: 'Hoofd-letter. Hoofdletter is een lang woord.'

U laat de leerlingen het woord langzaam nazeggen: 'hoofd-letter.'

'In welk deel hoor ik een middenstukje?' (letter) 'Het middenstukje is (/ettu/).'

'Aan het begin van het middenstukje hoor ik (de korte klank /e/).'

'Ik weet dat ik het dan (met twee medeklinkers moet schrijven).'

'Hoofdletter schrijf ik met (twee t's).'

U schrijft op het bord: **appel-taart**.

U zegt langzaam: 'Appel-taart. Appel-taart is een lang woord.'

'U laat de leerlingen het woord langzaam nazeggen: (appel-taart).'

'In welk deel hoor ik een middenstukje?' (appel) 'Het middenstukje is (/appu/).'

'Aan het begin van het middenstukje hoor ik (de korte klank /a/).'

'Ik weet dat ik het dan (met twee medeklinkers moet schrijven).'

'Appel-taart schrijf ik met (twee p's).'

Stap 3 Begeleide inoefening

U zegt: 'Nu gaan we samen lange woorden schrijven. In deze woorden zit steeds een middenstukje met een korte klank aan het begin. We weten nu dat er dan twee medeklinkers volgen.'

U zegt: 'Ballenbak.' Laat de leerlingen het woord in hun schrift schrijven.

U zegt het woord langzaam: 'ballen-bak.' En u laat de leerlingen het langzaam herhalen.

U vraagt: 'In welk deel hoor je een middenstukje met een korte klank?' (ballen) 'Dit is het middenstukje (/allu/).' U schrijft ballenbak op het bord en zet een streep onder alle. Laat de leerlingen dat ook doen in hun schrift.

U zegt: 'In ballenbak hoor je een middenstukje met een korte klank: alle. Ik weet dat na de korte klank aan het begin van het middenstukje twee medeklinkers volgen.

Ballenbak schrijf ik met twee l'en.'

U zegt: 'Trompetten.' Laat de leerlingen het woord in hun schrift schrijven.

U zegt het woord langzaam: 'trom-petten.' En u laat de leerlingen het langzaam herhalen.

U vraagt: 'In welk deel hoor je een middenstukje met een korte klank?' (petten) 'Dit is het middenstukje (/ettu/).' U schrijft trompetten op het bord en zet een streep onder ette. Laat de leerlingen dat ook doen in hun schrift.

U zegt: 'In trompetten hoor je een middenstukje met een korte klank: ette. Ik weet dat na de korte klank aan het begin van het middenstukje twee medeklinkers volgen.

Trompetten schrijf ik met twee t's.'

Op dezelfde manier behandelt u ook de woorden bakkersmuts, bellenblazen, huisnummer.

Stap 4 Dictee

U geeft een kort dictee. U leest de zinnen en herhaalt de vetgedrukte woorden. Deze woorden moeten geschreven worden.

1 Wil je met mij **voetballen**?

2 Esther zit met haar ogen te **knippen**.

3 De **kapstokken** staan in de gang.

4 De **trommelaar** loopt achteraan bij de fanfare.

Stap 5 Reflectie

U kijkt het dictee samen met de leerlingen na. U geeft de leerlingen Stappenplan nummer 14 (Lange woorden met een kmmk-middenstukje). Hiermee controleren ze zelf of de woorden goed zijn geschreven.

zelfstandig

De leerlingen oefenen de komende week met Leseenheid 20 van de Spelspoor-software.

LESEENHEID 21

Doel 1 Woorden schrijven waarin ten opzichte van het grondwoord de f in v verandert.

Opmerking

Deze les wordt gegeven voorafgaand aan Leseenheid 21 van Taalleesland Spelling.

interactie

Stap 1 Oriëntatie

'We gaan woorden oefenen met een f aan het eind. Als je deze woorden langer maakt verandert de f vaak in een v. Lief is zo'n woord. De laatste letter is een f. In onze taal eindigt een woord nooit op een v. Maar als je lief langer maakt, hoor je liever. En dat schrijf je met een v.'

Stap 2 Instructie

U zegt: 'Leef' en u laat de f langer klinken als een stemloze /f/. U laat de leerlingen dit nadoen.

Daarna zegt u: 'Leven', waarbij u de v duidelijk als een stemhebbende klank laat horen.

U zegt: 'Bij de /f/ doet je stem niet mee, er gaat alleen lucht tussen je lippen door: Leeffff. Bij de /v/ doet je stem wel mee, je kunt het voelen aan je keel: Leven.' U laat de leerlingen met de vingers op hun keel het verschil voelen.

U zegt: 'Aan het eind van een woord schrijf je nooit een v. Maar bij woorden die op een f eindigen, verandert als je ze langer maakt de f meestal in een v.'

Op het bord maakt u twee kolommen.

het korte woord het lange woord

In de eerste kolom schrijft u het woord **schroef**. U zegt: 'Schroef, ik schrijf een f aan het eind. Ik maak het woord langer: schroeven'. U laat nadrukkelijk de stemloze f en de stemhebbende v horen. U schrijft in de tweede kolom **schroeven** en zegt: 'Schroeven, de f is een v geworden.'

U zegt: 'Beloof, ik hoor een /f/ aan het eind.' U schrijft in de eerste kolom **beloof**. 'Beloof, ik schrijf een f aan het eind. Ik maak het woord langer: beloven.' U laat nadrukkelijk de stemloze f en de stemhebbende v horen. U schrijft in de tweede kolom **beloven** en zegt: 'Beloven, de f is een v geworden.'

Stap 3 Begeleide inoefening

U zegt: 'Nu gaan we het samen doen. We maken twee kolommen.' U laat de leerlingen de twee kolommen overnemen in hun schrift.

U zegt: 'Duif. Duif is een woord met een f aan het eind. Ik schrijf **duif** in de kolom van de korte woorden. Ik maak het woord langer: duiven. De f wordt een v. Ik schrijf **duiven** in de kolom van de lange woorden.'

U zegt: 'Slaaf. Slaaf is een woord met een f aan het eind. Ik schrijf **slaaf** in de kolom van de korte woorden. Ik maak het woord langer: slaven. De f wordt een v. Ik schrijf **slaven** in de kolom van de lange woorden.'

Nu laat u de leerlingen aanvullen:

U zegt: 'Blijf. Blijf is een woord met (een f aan het eind).'

'Ik schrijf het (in de kolom van de korte woorden).'

'Ik maak het woord langer: (blijven). De f wordt een (v).'

'Ik schrijf blijven (in de kolom van de lange woorden).'

Op dezelfde manier behandelt u de volgende woorden: raaf, leef, doof, postduif, achterneef.

Stap 4 Dictee

U geeft een kort dictee. U leest de zinnen en herhaalt de vetgedrukte woorden. Deze woorden moeten geschreven worden.

- 1 Ik **schrijf** een e-mail aan mijn opa.
- 2 De **dieven** namen alle computers mee.
- 3 Wat is dat een **brave** hond.
- 4 De **schijven** liggen in de sjoelbak.
- 5 De hond heeft een verse **klui**f van zijn baas gekregen.

Stap 5 Reflectie

U kijkt het dictee samen met de leerlingen na. U geeft de leerlingen Stappenplan nummer 3 (Woorden met een f of een s aan het eind). Hiermee controleren ze zelf of de woorden goed zijn geschreven.

zelfstandig

De leerlingen oefenen de komende week met Leseenheid 21 van de Spelspoor-software.

LESEENHEID 22

STAPPENPLAN 7

Doel 1 Woorden en woorddelen schrijven die eindigen op d of t.**Opmerking**

Deze les wordt gegeven voorafgaand aan Leseenheid 22 van Taallesland Spelling.

Stap 1 Oriëntatie

'We gaan woorden oefenen waarbij je aan het eind van het woord een /t/ hoort. Sommige van deze woorden schrijf je met een t aan het eind. Maar er zijn ook woorden waarbij je een /t/ hoort, maar een d aan het eind moet schrijven. Je kunt zelf uitvinden wanneer het een t moet zijn en wanneer een d. Dat doe je door het woord langer te maken. Bijvoorbeeld: beest. Je hoort een /t/ aan het eind. Je maakt het woord langer: beesten. Je hoort nog steeds een t. Daarom schrijf je beest ook met een t. Bijvoorbeeld: wandelpad. Je hoort een /t/ aan het eind. Je maakt het woord langer: wandelpaden. Nu hoor je een d. Daarom schrijf je wandelpad met een d.'

Stap 2 Instructie

U schrijft op het bord: **strand**.

U zegt: 'Strand, ik hoor een /t/ aan het einde. De regel is dan: Hoor ik aan het eind een /t/ dan maak ik het woord langer. Dan hoor ik of ik een t of een d moet schrijven. Strand, ik hoor een /t/ aan het eind, dus ik maak het woord langer: stranden. Ik schrijf strand met een d aan het eind, omdat je in stranden ook een d hoort.'

U schrijft op het bord: **weerbericht**.

U zegt: 'Weerbericht, ik hoor een /t/ aan het einde. De regel is dan: Hoor ik aan het eind een /t/ dan maak ik het woord langer. Dan hoor ik of ik een t of een d moet schrijven. Weerbericht, ik hoor een /t/ aan het eind, dus ik maak het woord langer: weerberichten. Ik schrijf weerbericht met een t aan het eind, omdat je in weerberichten ook een t hoort.'

U schrijft op het bord: **badschuim**.

U zegt: 'Bad-schuim. Badschuim bestaat uit twee delen die elk apart ook een woord zijn. Ik hoor een /t/ aan het einde van het eerste deel van het woord: bad. De regel is dan: Hoor ik aan het eind een /t/ dan maak ik het woord langer. Dan hoor ik of ik een t of een d moet schrijven. Bad, ik hoor een /t/ aan het eind, dus ik maak het woord langer: baden. Ik schrijf bad met een d aan het eind, omdat je in baden ook een d hoort. Bad in bad-schuim schrijf ik met een d.'

U laat de leerlingen de volgende zinnen een paar keer nazeggen:

Als ik een woorddeel met een /t/ aan het eind hoor dan maak ik het woorddeel langer. Dan hoor ik of ik een t of een d moet schrijven.

Nu laat u de leerlingen aanvullen. U schrijft op het bord: **luchtbed**.

U zegt: 'Lucht-bed. Luchtbed bestaat uit twee delen die elk apart ook een woord zijn. Lucht en bed.'

Elk deel eindigt op een /t/-klank. Eerst kijken we naar lucht. Ik hoor een /t/ aan het einde van het eerste deel van het woord: lucht. De regel is dan: Hoor ik aan het eind een /t/ dan (maak ik het woord langer). Dan hoor ik of ik een (t of een d moet schrijven). Lucht, ik hoor een /t/ aan het eind, dus ik maak het woord langer: (luchten). Ik schrijf lucht met een t aan het eind, omdat (je in luchten ook een t hoort).'

'Nu gaan we naar het tweede woorddeel kijken: bed.

Ik hoor een /t/ aan het einde van het tweede deel van het woord: bed. De regel is dan: Hoor ik aan het eind een /t/ dan (maak ik het woord langer). Dan hoor ik of ik een (t of een d moet schrijven). Bed, ik hoor een (/t/ aan het eind), dus ik maak het woord langer: (bedden). Ik schrijf bed met een (d aan het eind), omdat (je in bedden ook een d hoort).'

'Luchtbed, lucht schrijf ik met een t en bed met een d aan het eind.'

Stap 3 Begeleide inoefening

U zegt: 'Nu gaan we twee kolommen maken. Een kolom met woorden waarbij je een /t/ aan het eind hoort maar een d schrijft en een kolom met woorden waarbij je een /t/ aan het eind hoort en ook schrijft.'

U schrijft twee kolommen op het bord: een met d en een met t. U laat de leerlingen dit in hun schrift overnemen. U noemt steeds een woord. Bij de eerste paar woorden spreekt u de regel helemaal zelf uit en laat u de leerlingen de regel herhalen. Bij het volgende paar woorden laat u de leerlingen een aantal keren aanvullen. En bij de laatste woorden laat u de leerlingen de regel volledig zelf verwoorden.

U behandelt de volgende woorden: ligbad, bloedspoor, bloempot, afscheid, stoelpoot, feestdag, pestbui, hoofdwond, spatbord, kladschrift.

Stap 4 Dictee

U geeft een kort dictee. U leest de zinnen en herhaalt de vetgedrukte woorden. Deze woorden moeten geschreven worden.

- 1 Voor de **poort** staat een **soldaat**.
- 2 In de **stad** is het druk.
- 3 Op de **broodplank** ligt een stuk kaas.
- 4 Mourad is een echte **pestkop**.
- 5 Kevin had een **brandwond** aan zijn **hoofd**.

Stap 5 Reflectie

U kijkt het dictee samen met de leerlingen na. U geeft de leerlingen Stappenplan nummer 7 (Woorden waarbij je een /t/ aan het einde hoort). Hiermee controleren ze zelf of de woorden goed zijn geschreven.

De leerlingen oefenen de komende week met Leseenheid 22 van de Spelspoor-software.

zelfstandig

LESEENHEID 23

STAPPENPLAN 15

Doel 1 Woorden schrijven met uw, eeuw ofieuw.

Opmerking

Deze les wordt gegeven voorafgaand aan Leseenheid 23 van Taalleesland Spelling.

Stap 1 Oriëntatie

'We gaan woorden oefenen met uw, eeuw ofieuw. Het zijn woorden waarbij aan het einde een w staat. Voor de w aan het eind van een woord staat altijd een u. Ruw, leeuw en nieuw zijn zulke woorden. Als je deze woorden langer maakt, hoor je: ruwe, leeuwen en nieuwe. Ook bij deze langere woorden staat voor de w altijd een u.'

Stap 2 Instructie

U schrijft op het bord: **sneeuw**.

U zegt met veel nadruk op de w aan het eind: 'Sneeuw. Ik hoor en ik zie een w aan het einde. De regel is dan: Schrijf je een woord met een w aan het eind dan staat voor de w altijd een u. Sneeuwen, ook als ik het woord langer maak, schrijf ik een u voor de w.'

U schrijft **sneeuwen** op het bord.

interactie

U schrijft op het bord: **duw**.

U zegt met veel nadruk op de w aan het einde: 'Duw. Ik hoor en ik zie een w aan het einde. De regel is dan: Schrijf je een woord met een w aan het einde dan staat voor de w altijd een u. Duwen, ook als ik het woord langer maak, schrijf ik een u voor de w.'

U schrijft duwen op het bord.

U schrijft op het bord: **nieuw**.

U zegt met veel nadruk op de w aan het einde: 'Nieuw. Ik hoor en ik zie een w aan het einde. De regel is dan: Schrijf je een woord met een w aan het einde dan staat voor de w altijd een u. Nieuwe, ook als ik het woord langer maak, schrijf ik een u voor de w.'

U schrijft nieuwe op het bord.

U laat de leerlingen de volgende zinnen nazeggen:

Bij woorden die aan het einde een w hebben, schrijf je voor de w altijd een u. Als je deze woorden langer maakt, hoor je de w in het woord goed. Ook bij deze langere woorden staat voor de w altijd een u.

Laat de zinnen vervolgens afmaken:

'Bij woorden die aan het einde een w hebben, schrijf je (voor de w altijd een u).'

'Als je deze woorden langer maakt, (hoor je de w in het woord goed).'

'Ook bij deze langere woorden staat voor de w (altijd een u).'

Nu laat u de leerlingen aanvullen.

U schrijft op het bord: **leeuw**.

U zegt: 'Leeuw. Bij woorden die aan het einde een w hebben, schrijf je (voor de w altijd een u).'

'Als je deze woorden langer maakt, (hoor je de w in het woord goed).'

'Leeuw, ik maak het woord langer: (leeuwen).'

'Ook bij deze langere woorden staat voor de w (altijd een u).'

Op dezelfde manier laat u de regel verwoorden en toepassen met de volgende woorden: spuw, kieuw, geeuw.

Stap 3 Begeleide inoefening

U zegt: 'Nu gaan we twee kolommen maken. Het korte woord met uw, eeuw of ieuw komt in de eerste kolom en in de tweede kolom komt het langere woord.'

U tekent beide kolommen op het bord en de leerlingen nemen dit over in hun schrift.

het korte woord het langere woord

U zegt: 'Spreeuw.

Bij woorden die aan het einde een w hebben, schrijf je (voor de w altijd een u).'

'Als je deze woorden langer maakt, (hoor je de w in het woord goed).'

U schrijft spreeuw in de linkerkolom en laat de leerlingen het woord in hun schrift schrijven.

'Spreeuw, ik maak het woord langer: (spreeuwen).'

'Ook bij deze langere woorden staat voor de w (altijd een u).'

U schrijft spreeuwen in de kolom van de langere woorden.

U behandelt de volgende woorden: sluw – sluwe, kieuw – kieuwen, schreeuw – schreeuwen.

Stap 4 Dictee

U geeft een kort dictee. U leest de zinnen en herhaalt de vetgedrukte woorden. Deze woorden moeten geschreven worden.

- 1 Twee **eeuwen** duren samen tweehonderd jaar.
- 2 Die **schuwe** **meeuwen** vliegen gauw weg.
- 3 Dat is de **nieuwe** jas van Aram.
- 4 Ik wil je niet nog eens **waarschuwen**!

zelfstandig

Stap 5 Reflectie

U kijkt het dictee samen met de leerlingen na. U geeft de leerlingen Stappenplan nummer 15 (Woorden met uw, eeuw of ieuw). Hiermee controleren ze zelf of de woorden goed zijn geschreven.

De leerlingen oefenen de komende week met Leseenheid 23 van de Spelspoor-software.

LESEENHEID 24

STAPPENPLAN 13

Doel 1 Woorden schrijven met au of ou.**Opmerking**

Deze les wordt gegeven voorafgaand aan Leseenheid 24 van Taalleesland Spelling.

Voorbereiding

U kopieert zo nodig de au-zinnen achter in de Handleiding.

interactie

Stap 1 Oriëntatie

'Vandaag gaan we oefenen met woorden waarin je /ou/ hoort. Deze woorden schrijf je meestal met ou, maar soms ook met au. Die woorden met au moet je leren door ze veel te lezen en te schrijven. Jullie hebben in groep 4 vijf zinnen geleerd, waarin een heleboel woorden met au voorkwamen. En in groep 5 hebben jullie hier al eerder vier zinnen bijgeleerd.'

Stap 2 Instructie

U leest de negen zinnen met au-woorden voor en laat de leerlingen deze vervolgens zin voor zin nazeggen. Dan zegt u steeds zelf het eerste deel van elke zin en laat u ze afmaken door een leerling. Daarna leest u de zin voor en laat de au-woorden door de leerlingen invullen. Vervolgens vraagt u wie één van de zinnen uit het hoofd kan opzeggen. En tot slot vraagt u: 'Wie kan nu alle zinnen opzeggen?'

U zegt: 'Om te weten of /ou/ in een woord met au of ou moet worden geschreven, moet je steeds aan de au-zinnen denken. Bijvoorbeeld: Benauwd, ik ken het woord van de au-zinnen. (Oma vindt het erg benauwd in de sauna.) Ik schrijf benauwd dus met au.'

U schrijft **benauwd** op het bord.

'Flauw, ik ken het woord van de au-zinnen. (Is de pizza een beetje flauw?) Ik schrijf flauw dus met au.' U schrijft **flauw** op het bord.

'Stout, ik ken dit woord niet van de au-zinnen. Dus schrijf ik stout met ou.' U schrijft **stout** op het bord.

'Verkouden, ik ken dit woord niet van de au-zinnen. Dus schrijf ik verkouden met ou.' U schrijft **verkouden** op het bord.

U zegt: 'Soms staat een andere vorm van een au-woord in een zin, maar schrijf je het woord wel met au. Een voorbeeld: "Wij klauteren over het hek." In de au-zinnen staat: "De poes klauterde in een hoge boom." Klauteren is dan een andere vorm van klauterde uit de au-zinnen. Je schrijft het wel met au.'

Nog een voorbeeld: "Mama moet de jurk wat nauwer maken." In de au-zinnen staat: "Die broek zit veel te nauw." Nauwer is dan een andere vorm van nauw uit de au-zinnen. Je schrijft het wel met au.'

Stap 3 Begeleide inoefening

Op het bord schrijft u twee kolommen. Boven de ene kolom schrijft u au en boven de andere ou. U laat de leerlingen dit overnemen in hun schrift.

'We gaan nu woorden opschrijven met au of ou. We vragen steeds eerst of we het woord kennen uit de au-zinnen of niet. Daarna schrijven we het in de goede kolom.'

U zegt: 'Verkouden, kennen we dit woord uit de au-zinnen?' (nee) 'Dan schrijven we het in de ou-kolom.'

‘Sauna, kennen we dit woord uit de au-zinnen?’ (ja) ‘Dan schrijven we het in de au-kolom.’

Op deze manier behandelt u de volgende woorden door elkaar: schouder, miauwt, klauwerde, vertrouwen, houden, jou, nauw, benauwd, vrouwen, pauw. U legt uit dat miauwt een vorm van miauwen is.

U herhaalt nog eens de au-zinnen. De leerlingen zeggen ze steeds hardop na.

Opmerking

Mocht een van de leerlingen een au-woord noemen dat niet in de au-zinnen voorkomt, dan legt u uit dat er nog een paar andere au-woorden zijn. Deze worden in groep 6 of 7 geleerd.

Stap 4 Dictee

U geeft een kort dictee. U leest de zinnen en herhaalt de vetgedrukte woorden. Deze woorden moeten geschreven worden.

- 1 De **blauwe** jurk hangt op een **houten** droogrek.
- 2 Wil je met mij **trouwen**?
- 3 Vind jij het hier ook zo **benauwd**?
- 4 Trek maar aan het **touwtje**.
- 5 Zullen we maar **gauw** gaan?

Stap 5 Reflectie

U kijkt het dictee samen met de leerlingen na.

U geeft de leerlingen Stappenplan nummer 13 (Woorden met au of ou). Hiermee controleren ze zelf of de woorden goed zijn geschreven.

zelfstandig

De leerlingen oefenen de komende week met Leseenheid 24 van de Spelspoor-software.

LESEENHEID 25

STAPPENPLAN 10

Doel 1 Drie- of meerlettergrepige woorden met één of twee kmk-middenstukjes herkennen en schrijven.

Opmerking

Deze les wordt gegeven voorafgaand aan Leseenheid 25 van Taalleesland Spelling.

Stap 1 Oriëntatie

‘We gaan lange woorden oefenen waarin één of twee kmk-middenstukjes voorkomen.

Dus middenstukjes met een lange klank aan het begin.

Regenbogen is zo’n woord. Regenbogen. In regen hoor je het middenstukje ege.

Je hoort een lange klank aan het begin van het middenstukje: /ee/.

Daarom schrijf je regen met één g.

Regenbogen. In bogen hoor je het middenstukje oge.

Je hoort een lange klank aan het begin van het middenstukje: /oo/.

Daarom schrijf je bogen met één g. Regenbogen is dus een woord met twee kmk-middenstukjes, elk met een lange klank aan het begin.’

Stap 2 Instructie

U schrijft op het bord edelstenen en het symbool ○●○.

U zegt: ‘We gaan oefenen in stappen:

- Spreek het woord duidelijk uit: /eedulsteenun/.
- Je hoort een middenstukje in edel. Dat is /eedu/. Je zegt: /ee//du/.
- Je hoort een lange klank aan het begin.
- Je schrijft /eedu/ dus met kmk.’ U wijst op het symbool en schrijft **ede** hieronder.
- ‘Edelstenen, je hoort ook een middenstukje in stenen. Dit is /eenu/. Je zegt: /ee//nu/.

- Je hoort een lange klank aan het begin.
 - Je schrijft /eenu/ dus met kmk.' U wijst weer op het symbool en schrijft **ene** eronder.
 - 'In edelstenen hoor je dus twee keer een middenstukje dat begint met een lange klank.
 - Het zijn middenstukjes die je met één medeklinker schrijft.'
- U onderstreept de twee middenstukjes in edelstenen op het bord: **edelstenen**.

U zegt: "De Kerstman lust ook graag pepernoten."

Hoor je in deze zin een woord met een middenstukje? (pepernoten)

- 'Spreek het woord duidelijk uit: /peepurnootun/.
- Je hoort een middenstukjes in peper. Dat is /eepu/. Je zegt: /ee//pu/.
- Je hoort een lange klank aan het begin.
- Je schrijft /eepu/ dus met kmk.' U wijst op het symbool op het bord en schrijft **epe** eronder.
- 'Pepernoten, je hoort ook een middenstukje in noten. Dat is /ootu/. Je zegt: /oo//tu/.
- Je hoort een lange klank aan het begin.
- Je schrijft /ootu/ dus met kmk.' U wijst op het symbool en schrijft **ote** eronder.
- 'In pepernoten hoor je dus twee keer een middenstukje dat begint met een lange klank.
- Het zijn middenstukjes die je met één medeklinker schrijft.'

U schrijft pepernoten op het bord en onderstreept de twee middenstukjes: **pepernoten**.

U zegt: "In de winkel hangen alleen maar dameskleren."

Hoor je in deze zin een woord met een middenstukje? (dameskleren)

Nu laat u de leerlingen aanvullen.

- 'Spreek het woord duidelijk uit: (/daamuskleerun/).'
- 'Je hoort een middenstukje in (dames). Dit is het middenstukje (/aamu/).'
- 'Spreek het langzaam uit (/aa//mu/).'
- 'Je hoort een (lange klank aan het begin).'
- 'Je schrijft /aamu/ dus met (kmk).' U wijst op het symbool op het bord en schrijft **ame** eronder.
- 'Dameskleren. Je hoort ook een middenstukje in (kleren). Dat is het middenstukje (/eeru/). Spreek het langzaam uit (/ee//ru/).'
- 'Je hoort een (lange klank aan het begin).'
- 'Je schrijft /eeru/ dus met (kmk).' U wijst weer op het symbool op het bord en schrijft **ere** eronder.
- 'In dameskleren hoor je dus twee keer een (middenstukje dat begint met een lange klank).'
- 'En na de lange klank schrijf je (één medeklinker).'

U schrijft dameskleren op het bord en onderstreept de twee middenstukjes: **dameskleren**.

Stap 3 Begeleide inoefening

U zegt: 'We gaan nu samen oefenen.'

U noemt een woord en neemt met de leerlingen de stappen door. Daarna schrijft u het woord op het bord en de middenstukjes onder het symbool. U onderstreept de middenstukjes van het woord. De leerlingen nemen dit over in hun schrift.

U gebruikt de volgende woorden: bovenburen, hazelnoten, tafelkleden, botervloten.

Stap 4 Dictee

U geeft een kort dictee. U leest de zinnen en herhaalt de vetgedrukte woorden. Deze woorden moeten geschreven worden.

- 1 Het boek zit vol met **ezelsoren**.
- 2 Onder het nest liggen **vogelveren**.
- 3 Als ik ziek ben, moet ik vaak **overgeven**.
- 4 Jouw benen lijken wel **bonenstaken**, zo dun zijn ze.

Stap 5 Reflectie

U kijkt het dictee samen met de leerlingen na. U geeft de leerlingen Stappenplan nummer 10 (Lange woorden met een kmk-middenstukje). Hiermee controleren ze zelf of de woorden goed zijn geschreven.

zelfstandig

De leerlingen oefenen de komende week met Leseenheid 25 van de Spelspoor-software.

LESEENHEID 26

STAPPENPLAN 16

Doel 1 Meerlettergrepige woorden schrijven met sch(r) of cht.**Opmerking**

Deze les wordt gegeven voorafgaand aan Leseenheid 26 van Taallesland Spelling.

Stap 1 Oriëntatie

'We gaan oefenen met woorden met /sg/ of /sgr/ aan het begin of met /gt/ aan het eind. Schip is een woord met sch aan het begin. In beschermen hoor je ook /sg/, aan het begin van het woorddeel scherm. De regel is: Als je aan het begin van een woord of een woorddeel /sg/ of /sgr/ hoort dan schrijf je sch of schr. Zucht is een woord met /gt/ aan het eind. De regel is: Als je na een korte klank /gt/ hoort, dan schrijf je cht.'

Stap 2 Instructie

Op het bord maakt u twee kolommen: één met sch- of schr- en één met -cht.

U zegt: 'Schrik, ik hoor /sgr/ aan het begin. Ik weet: Als je aan het begin van een woord of een woorddeel /sg/ of /sgr/ hoort dan schrijf je sch of schr. Ik schrijf schrik met schr aan het begin.' U schrijft schrik in de goede kolom op het bord en onderstreept schr.

'Scherven, ik hoor /sg/ aan het begin.

Ik weet: Als je aan het begin van een woord of een woorddeel /sg/ of /sgr/ hoort dan schrijf je sch of schr. Ik schrijf scherven met sch aan het begin.' U schrijft scherven in de goede kolom op het bord en onderstreept sch.

Nu laat u de leerlingen aanvullen: 'Schapen, ik hoor (/sg/ aan het begin).'

'Ik weet: Als je aan het begin van een woord of een woorddeel /sg/ of /sgr/ hoort dan schrijf je (sch of schr).'

'Ik schrijf schapen met (sch aan het begin).'

 U schrijft schapen op het bord en onderstreept sch.

'Beschrijven, ik hoor (/sg/ aan het begin van het woorddeel schrijven).'

'Ik weet: Als je aan het begin van een woord of een woorddeel /sg/ of /sgr/ hoort dan schrijf je (sch of schr).'

'Ik schrijf het woorddeel met (schr aan het begin van schrijven).'

 U schrijft beschrijven op het bord en onderstreept schr.

U zegt: 'Nu gaan we naar de kolom met /gt/ aan het eind. Lacht, ik hoor /gt/ aan het eind.

Ik weet: Als je na een korte klank /gt/ hoort dan schrijf je cht.

Lacht, de /a/ is een korte klank:

Daarachter hoor ik /gt/.

Ik schrijf lacht met cht.'

U schrijft lacht in de goede kolom op het bord en onderstreept cht.

Nu laat u de leerlingen aanvullen:

'Zucht, ik hoor (/gt/ aan het eind).'

'Ik weet: Als je na een korte klank /gt/ hoort dan (schrijf je cht).'

'Zucht, de /u/ is een (korte klank).'

'Daarachter hoor ik (/gt/).'

'Ik schrijf zucht met (cht).'

 U schrijft zucht op het bord en onderstreept cht.

Stap 3 Begeleide inoefening

Nu gaat u samen met de leerlingen woorden schrijven.

U zegt: 'Schrift. Je weet: Als je aan het begin van een woord of een woorddeel /sg/ of /sgr/ hoort (dan schrijf je sch of schr).'

'Aan het begin van schrift hoor je (/sgr/).'

'Je schrijft schrift met (schr aan het begin).'

'Schrijf het woord schrift in je schrift en onderstreep schr.'

U zegt: 'Schimmel. Je weet: Als je aan het begin van een woord of een woorddeel /sg/ of /sgr/ hoort (dan schrijf je sch of schr).'

'Aan het begin van schimmel hoor je (/sg/).'

'Schimmel schrijf je dus met (sch aan het begin).'

Schrijf het woord schimmel in je schrift en onderstreep sch.'

'Gedicht, ik hoor (/gt/ aan het eind).'

'Je weet: Als je na een korte klank /gt/ hoort dan (schrijf je cht).'

'Gedicht, de /i/ is een (korte klank).'

'Daarachter hoor je (/gt/).'

'Gedicht schrijf je dus met (cht).'

'Schrijf het woord in je schrift en onderstreep cht.'

Op dezelfde manier behandelt u de volgende woorden: schip, schrobben, bedacht, geschikt, gehucht, tochten, verschenen, nichten. Laat de leerlingen zelf ook woorden noemen en verwoorden hoe ze moeten worden geschreven.

Stap 4 Dictee

U geeft een kort dictee. U leest de zinnen en herhaalt de vetgedrukte woorden. Deze woorden moeten geschreven worden.

1 De tuin is mooi **verlicht**.

2 **Schuif** jij eens een plaatsje op.

3 Je hoeft niet te **schrikken** hoor.

4 Het **licht** van de zon **schijnt** door het raam.

5 Ik **schrijf** niet **recht**op maar **schuin**.

Stap 5 Reflectie

U kijkt het dictee samen met de leerlingen na. U geeft de leerlingen Stappenplan nummer 16 (Woorden met /sg/ of /sgr/ aan het begin en woorden met /gt/ aan het eind). Hiermee controleren ze zelf of de woorden goed zijn geschreven.

zelfstandig

De leerlingen oefenen de komende week met Leseenheid 26 van de Spelspoor-software.

LESEENHEID 27**Doel 1 Woorden schrijven die eindigen op ig of lijk.****Opmerking**

Deze les wordt gegeven voorafgaand aan Leseenheid 27 van Taalleesland Spelling.

Stap 1 Oriëntatie

'We gaan woorden oefenen waarbij je aan het eind /ug/ of /luk/ hoort. Eindelijk is zo'n woord: /ein//du//luk/. (Spreek /ein/ nadrukkelijk uit en /du/ en /luk/ minder nadrukkelijk.) Je hoort /luk/ op een lage stemtrap. Je schrijft het dan als lijk.

Hetzelfde geldt voor woorden die eindigen op /ug/. Spijtig is zo'n woord: /spij//tug/. (Spreek /spij/ nadrukkelijk uit en /tug/ minder nadrukkelijk.) Je hoort /tug/ op de lage stemtrap, daarom schrijf je spijtig met ig.'

U ondersteunt de uitleg bij eindelijk en spijtig ook met handgebaren om de lage stemtrap aan te geven.

Stap 2 Instructie

Op het bord schrijft u: **haastig**.

U zegt: 'Haastig' en u herhaalt het langzaam in lettergrepen (/haas//tug/). U ondersteunt dit met handgebaren. 'Ik hoor /tug/ op de lage stemtrap. Daarom schrijf ik haastig met ig.'

U schrijft op het bord: **onschuldig**.

'Onschuldig, ik spreek het woord langzaam uit (/on//sgul//dug/). U ondersteunt dit met handgebaren. 'Ik hoor /dug/ op de lage stemtrap. Ik weet dan dat ik onschuldig met ig moet schrijven.'

U laat de leerlingen de volgende zinnen een paar keer nazeggen:

Als ik een woord met /ug/ aan het eind hoor, spreek ik het woord langzaam uit. Als ik /ug/ op de lage stemtrap hoor, dan schrijf ik ig.

Op het bord schrijft u: **gemakkelijk**.

U zegt: 'Gemakkelijk' en u herhaalt het langzaam in lettergrepen (/gu//mak//ku//luk/). U ondersteunt dit met handgebaren. 'Ik hoor /luk/ op de lage stemtrap. Daarom schrijf ik gemakkelijk met lijk.'

Op het bord schrijft u: **natuurlijk**.

'Natuurlijk, ik spreek het woord langzaam uit (/naa//tuur//luk/). U ondersteunt dit met handgebaren. 'Ik hoor /luk/ op een lage stemtrap. Ik weet dan dat ik natuurlijk met lijk moet schrijven.'

U laat de leerlingen de volgende zinnen een paar keer nazeggen:

Als ik een woord met /luk/ hoor, spreek ik het woord langzaam uit. Als ik /luk/ op de lage stemtrap hoor, dan schrijf ik lijk.

Nu laat u de leerlingen aanvullen.

U zegt: 'Zeventig, spreek het woord langzaam uit: (zee//vun//tug/).'

'Ik hoor /tug/ op (de lage stemtrap).'

'Daarom schrijf ik /tug/ als (tig).'

'Ik schrijf zeventig met tig.' U schrijft **zeventig** op het bord.

U zegt: 'Fatsoenlijk, spreek het woord langzaam uit: (fat//soen//luk/).'

'Ik hoor /luk/ op (de lage stemtrap).'

'Daarom schrijf ik /luk/ als (lijk).'

'Ik schrijf fatsoenlijk met (lijk).' U schrijft **fatsoenlijk** op het bord.

Op dezelfde manier behandelt u de volgende woorden: moerassig, menselijk, feestelijk, pittig.

Stap 3 Begeleide inoefening

U zegt: 'Nu gaan we samen woorden met /luk/ en /ug/ schrijven.

Ik zeg duidelijk, /dui//du//luk/, zeg maar na: (/dui//du//luk/).'

'Ik hoor /luk/ op (de lage stemtrap).'

'Daarom schrijf ik /luk/ als (lijk).'

'Ik schrijf duidelijk met (lijk).' U schrijft **duidelijk** op het bord en u laat de leerlingen het woord in hun schrift schrijven.

U zegt: 'Tijdelijk, /tij//du//luk/, zeg maar na: (/tij//du//luk/).'

'Ik hoor /luk/ op (de lage stemtrap).'

'Daarom schrijf ik /luk/ als (lijk).'

'Ik schrijf tijdelijk met (lijk).' U schrijft **tijdelijk** op het bord en u laat de leerlingen het woord in hun schrift schrijven./

U zegt: 'Geweldig, /gu//wel//dug/, zeg maar na: /gu//wel//dug/.'

'Ik hoor /dug/ op (de lage stemtrap).'

'Daarom schrijf ik /dug/ als (dig).'

'Ik schrijf geweldig met (dig).'

U schrijft **geweldig** op het bord en u laat de leerlingen het woord in hun schrift schrijven.

Bij de volgende woorden laat u de leerlingen de stappen steeds zelf verwoorden: plezierig, misselijk, wekelijks, bochtig.

Stap 4 Dictee

U geeft een kort dictee. U leest de zinnen en herhaalt de vetgedrukte woorden. Deze woorden moeten geschreven worden.

- 1 Achter het huis is een **rustig** plekje.
- 2 Wat een **wonderlijk** verhaal.
- 3 Het is **gevaarlijk** om zo **haastig** te zijn in het verkeer.
- 4 Het **lelijke** eendje werd een mooie zwaan.
- 5 In de trein zitten **zestig** voetbalsupporters.

Stap 5 Reflectie

U kijkt het dictee samen met de leerlingen na. U geeft de leerlingen Stappenplan nummer 11 (Woorden waarbij je aan het eind /ug/ of /luk/ hoort). Hiermee controleren ze zelf of de woorden goed zijn geschreven.

zelfstandig

De leerlingen oefenen de komende week met Leseenheid 27 van de Spelspoor-software.

LESEENHEID 28

STAPPENPLAN 4

Doel 1 Woorden met een kmk- of kmmk-middenstukje herkennen en schrijven.

Opmerking

Deze les wordt gegeven voorafgaand aan Leseenheid 28 van Taalleesland Spelling.

Stap 1 Oriëntatie

'We gaan woorden oefenen waarbij je een middenstukje hoort met één of twee medeklinkers. Je moet steeds goed luisteren of je een korte of een lange klank hoort. Een middenstukje met een korte klank schrijf je met twee medeklinkers: kmmk. En een middenstukje met een lange klank schrijf je met één medeklinker: kmk. Moddersloten is een woord waarin beide middenstukjes voorkomen. Het eerste woorddeel is modder. Het middenstukje is odde. De /o/ is een korte klank. Daarom schrijf je modder met twee d's. Moddersloten. Het tweede woorddeel is sloten. Het middenstukje is ote. De /oo/ is een lange klank. Daarom schrijf je sloten met één t.'

Stap 2 Instructie

U schrijft op het bord: **boterhammen** en de symbolen ○●○ en ○●●○.

U zegt: 'We gaan weer oefenen met de vijf stappen:

- 1 Ik spreek het woord duidelijk uit: /booturhamun/.
- 2 Ik hoor in boter het middenstukje /ootu/ en ik hoor in hammen het middenstukje /amu/.
- 3 Ik doe dit nog een tweede keer, maar spreek elk middenstukje nu in twee stappen uit: /oo//tu/ en /a//mu/.
- 4 Hoor ik aan het begin van het middenstukje een lange of een korte klank?
Ik hoor in /oo//tu/ een lange klank aan het begin. Daarom schrijf ik boter met één t.
Ik hoor in /a//mu/ een korte klank aan het begin. Daarom schrijf ik hammen met twee m'en.
- 5 Ik schrijf boterhammen dus met één t en twee m'en.'

interactie

U zegt: "In de winkel staan twee waterbedden." Hoor je in deze zin een woord met een of meer middenstukjes? (waterbedden)

U laat de leerlingen nu steeds aanvullen:

- 1 'Spreek het woord duidelijk uit: (/waaturbedun/).'
- 2 'Herhaal alleen de middenstukjes: (/aatu/ en /edu/).'
- 3 'Doe dit nog een tweede keer, maar nu in twee stappen: (/aa//tu/ en /e//du/).'
- 4 'Hoor je aan het begin van het middenstukje een lange of een korte klank?'
'Ik hoor aan het begin (een lange klank in ate).'
- 'Ik hoor aan het begin (een korte klank in edde).'
- 5 'Water schrijf je dus met (één t).'
- 'Bedden schrijf je dus met (twee d's).'

U schrijft waterbedden op het bord en onderstreept de beide middenstukjes.

U zegt: "Ik vind hagelslag heel lekker." Hoor je in deze zin een lang woord met een of meer middenstukjes? (hagelslag)

De leerlingen vullen weer aan:

- 1 'Spreek het woord duidelijk uit: (/haagulsag/).'
- 2 'Herhaal alleen het middenstukje: (/aagu/).'
- 3 'Doe dit nog een tweede keer, maar nu in twee stappen: (/aa//gu/).'
- 4 'Hoor je aan het begin van het middenstukje een lange of een korte klank? Ik hoor (een lange klank).'
- 5 'Als hij lang is, schrijf je (kmk).'

'Ik schrijf hagelslag met één g.' U schrijft hagelslag op het bord en onderstreept het middenstukje.

U laat de leerlingen de stappen nog eens verwoorden met de woorden: boterkoek, ellebogen, spelletje.

Stap 3 Begeleide inoefening

U zegt: 'Nu gaan we samen oefenen.'

U maakt twee kolommen op het bord en laat de leerlingen het overnemen in hun schrift.

U schrijft erboven: de middenstukjes het hele woord

U zegt: "Wil jij de kinderen binnenlaten?" Hoor je in deze zin een woord met een of twee middenstukjes? (binnenlaten)

Met de leerlingen neemt u de stappen door:

- 1 'Spreek het woord duidelijk uit: (/binunlaatun/).'
- 2 'Herhaal alleen de middenstukjes: (/inu/ en /aatu/).'
- 3 'Doe dit nog een tweede keer, maar nu in twee stappen: (/i//nu/ en /aa//tu/).'
- 4 'Hoor je aan het begin van de middenstukjes een lange of een korte klank?'
'Ik hoor bij inne (een korte klank). Ik schrijf het dus met (twee medeklinkers).

Welk symbool hoort hierbij? (○●●○)

U schrijft inne en het symbool ○●●○ in de kolom van de middenstukjes. De leerlingen nemen dit over.

'Ik hoor bij ate (een lange klank). Ik schrijf het dus met (één medeklinker). Welk symbool hoort erbij?' (○●○)

U schrijft ate en het symbool ○●○ in de kolom van de middenstukjes. De leerlingen nemen dit over.

- 5 'Binnenlaten schrijf ik met (twee n'en en één t).'

U schrijft binnenlaten in de kolom van het hele woord. De leerlingen nemen dit over.

U behandelt op dezelfde wijze de volgende woorden: overstappen, voetballen, zaterdagen, ballenregen.

Stap 4 Dictee

U geeft een kort dictee. U leest de zinnen en herhaalt de vetgedrukte woorden. Deze woorden moeten geschreven worden.

- 1 Wat hebben die brillen gekke **monturen**.
- 2 De peuter strooit de **hagelslag** naast de **boterhammen**.
- 3 Je moet veel meer **overspelen**.
- 4 **Kakkerlakken** zijn vieze dieren.
- 5 In de sloot zitten veel **waterspinnen**.

Stap 5 Reflectie

U kijkt het dictee samen met de leerlingen na. U geeft de leerlingen Stappenplan nummer 4 (Woorden met een middenstukje met een of twee medeklinkers). Hiermee controleren ze zelf of de woorden goed zijn geschreven.

zelfstandig

De leerlingen oefenen de komende week met Leseenheid 28 van de Speispor-software.

LESEENHEID 29

Doel 1 Woorden en woorddelen schrijven die eindigen op d of t.

Opmerking

Deze les wordt gegeven voorafgaand aan Leseenheid 29 van Taalleesland Spelling.

Stap 1 Oriëntatie

'We gaan weer woorden oefenen waarbij je aan het eind van het woord een /t/ hoort. Sommige van deze woorden schrijf je met een t aan het eind. Maar er zijn ook woorden waarbij je een /t/ hoort, maar een d aan het eind moet schrijven. Je kunt zelf uitvinden wanneer het een t moet zijn en wanneer een d. Dat doe je door het woord langer te maken. Bijvoorbeeld: koelkast. Je hoort een /t/ aan het eind. Je maakt het woord langer: koelkasten. Je hoort nog steeds een t. Daarom schrijf je koelkast met een t. Bijvoorbeeld: gezond. Je hoort een /t/ aan het eind. Je maakt het woord langer: gezonde. Nu hoor je een d. Daarom schrijf je gezond met een d.'

Stap 2 Instructie

U schrijft op het bord: **beroemd**.

U zegt: 'Beroemd, ik hoor een /t/ aan het einde. De regel is dan: Hoor ik aan het eind een /t/ dan maak ik het woord langer. Dan hoor ik of ik een t of een d moet schrijven.

Beroemd, ik hoor een /t/ aan het eind, dus ik maak het woord langer: beroemde. Ik schrijf beroemd met een d aan het eind, omdat je in beroemde ook een d hoort.'

U schrijft op het bord: **paspoort**.

U zegt: 'Paspoort, ik hoor een /t/ aan het einde. De regel is dan: Hoor ik aan het eind een /t/ dan maak ik het woord langer. Dan hoor ik of ik een t of een d moet schrijven.

Paspoort, ik hoor een /t/ aan het eind, dus ik maak het woord langer: paspoorten. Ik schrijf paspoort met een t aan het eind, omdat je in paspoorten ook een t hoort.'

U schrijft op het bord: **handschoen**.

U zegt: 'Hand-schoen. Handschoen bestaat uit twee delen die elk apart ook een woord zijn.

Ik hoor een /t/ aan het einde van het eerste deel van het woord: hand. De regel is dan: Hoor ik aan het eind een /t/ dan maak ik het woord langer. Dan hoor ik of ik een t of een d moet schrijven. Hand, ik hoor een /t/ aan het eind, dus ik maak het woord langer: handen. Ik schrijf hand met een d aan het eind, omdat je in handen ook een d hoort. Hand in handschoen schrijf ik met een d.'

interactie

U laat de leerlingen de volgende zinnen een paar keer nazeggen:

Als ik een woorddeel met een /t/ aan het eind hoor dan maak ik het woord langer. Dan hoor ik of ik een t of een d moet schrijven.

Nu laat u de leerlingen aanvullen.

U schrijft op het bord: **strandfeest**.

U zegt: 'Strand-feest. Strandfeest bestaat uit twee delen die elk apart ook een woord zijn. Strand en feest. Elk deel eindigt op een /t/-klank.

Eerst kijken we naar strand. Ik hoor een /t/ aan het einde van het eerste deel van het woord: strand. De regel is dan: Hoor ik aan het eind een /t/ dan (maak ik het woord langer).'

'Dan hoor ik of ik een (t of een d moet schrijven).'

'Strand, ik hoor een /t/ aan het eind, dus ik maak het woord langer: (stranden). Ik schrijf strand met een (d aan het eind), omdat (je in stranden ook een d hoort).'

'Nu gaan we naar het tweede woorddeel kijken: feest.'

'Ik hoor een /t/ aan het einde van het tweede deel van het woord: feest. De regel is dan: Hoor ik aan het eind een /t/ dan (maak ik het woord langer).'

'Dan hoor ik of ik een (t of een d moet schrijven).'

'Feest, ik hoor een (/t/ aan het eind), dus ik maak het woord langer: (feesten).'

'Ik schrijf feest met een (t aan het eind), omdat (je in feesten ook een t hoort).'

'Strandfeest, strand schrijf ik met een d en feest met een t aan het eind.'

Stap 3 Begeleide inoefening

U zegt: 'Nu gaan we samen woorden schrijven. Woorden en woorddelen waarbij je een /t/ aan het eind hoort maar een d schrijft en woorden waarbij je een /t/ aan het eind hoort en ook schrijft.'

U zegt steeds een zin en vraagt de leerlingen of ze het woord of woorddeel met de /t/-klank aan het eind horen. U laat de leerlingen bij de aanpak steeds aanvullen.

'“We zitten gezellig bij het kaarslicht.” Het woord met een /t/-klank aan het eind is (kaarslicht).'

U zegt: 'Kaarslicht, het woorddeel met een /t/-klank aan het eind is (licht).'

'Ik hoor (een /t/ aan het einde). De regel is dan: (Hoor ik aan het eind een /t/ dan maak ik het woord langer). Dan hoor ik (of ik een t of een d moet schrijven).'

'Licht, ik hoor (een /t/ aan het eind), dus ik (maak het woord langer).'

'Ik hoor (lichten). Ik schrijf licht (met een t aan het eind), omdat je in lichten ook (een t hoort).'

U schrijft op het bord: **kaarslicht** en u laat de leerlingen het woord overnemen in hun schrift.

'“De tandarts heeft kiespijn.” Het woord met een /t/-klank aan het eind is (tandarts).'

U zegt: 'Tandarts, het woorddeel met een /t/-klank aan het eind is (tand).'

'Ik hoor (een /t/ aan het einde). De regel is dan: Hoor ik aan het eind een /t/ dan (maak ik het woord langer). Dan (hoor ik of ik een t of een d moet schrijven).'

'Tand, ik hoor (een /t/ aan het eind), dus ik (maak het woord langer).'

'Ik hoor (tanden). Ik schrijf tand (met een d aan het eind), omdat (je in tanden ook een d hoort).'

U schrijft op het bord: **tandarts** en zet een streepje onder de d. U laat de leerlingen het woord overnemen in hun schrift.

U behandelt op dezelfde wijze de volgende zinnen:

1 Ik had dat cadeautje niet **verwacht**.

2 Het **verband** om mijn been zit veel te strak.

3 Mijn vriendje heeft een **feestmuts** op.

Stap 4 Dictee

U geeft een kort dictee. U leest de zinnen en herhaalt de vetgedrukte woorden. Deze woorden moeten geschreven worden.

- 1 In de **badkamer** is het erg vies.
- 2 Op de vloer liggen veel **handdoeken**.
- 3 Je moet je **gezicht** er niet mee afdrogen.
- 4 Hoor je de **fluitketel** niet?

Stap 5 Reflectie

U kijkt het dictee samen met de leerlingen na. U geeft de leerlingen Stappenplan nummer 7 (Woorden waarbij je een /t/ aan het einde hoort). Hiermee controleren ze zelf of de woorden goed zijn geschreven.

zelfstandig

De leerlingen oefenen de komende week met Leseenheid 29 van de Spelspoor-software.

LESEENHEID 30

STAPPENPLAN 15

Doel 1 Woorden schrijven met uw, eeuw, ieuw, auw of ouw.**Opmerking**

Deze les wordt gegeven voorafgaand aan Leseenheid 30 van Taalleesland Spelling.

Stap 1 Oriëntatie

U zegt: 'Vandaag gaan we oefenen met woorden en woorddelen met uw, eeuw, ieuw, auw of ouw.' U schrijft deze vijf lettergroepen op het bord.
'Ruw is zo'n woord. En sneeuw is zo'n woord. En nieuw en blauw en mouw. Je hoort aan het eind van deze woorden de w niet zo goed maar je schrijft hem wel steeds. Je hoort de w duidelijk als je het woord langer maakt: ruw – ruwe, sneeuw – sneeuwen, nieuw – nieuwe, blauw – blauwe, mouw – mouwen. En bij al deze woorden schrijf je voor de w altijd een u.' U onderstreept hierbij elke u van de vijf lettergroepen op het bord.

Stap 2 Instructie

U laat de leerlingen de volgende zinnen nazeggen:

Bij woorden die aan het einde een w hebben, schrijf je voor de w altijd een u.

U laat een leerling de u in de lettergroepen op het bord aanwijzen.

Als je deze woorden langer maakt, hoor je de w in het woord goed.

U laat de leerlingen de verlengde vorm van de volgende woorden zeggen: duw, meeuw, kieuw, lauw, sjouw. (duwen, meeuwen, kieuwen, lauwe, sjouwen)

U zegt: 'Ook bij langere woorden waar je een woorddeel in hoort met een w aan het eind, staat voor de w altijd een u. Bijvoorbeeld in het woord benieuwd. In benieuwd, zit het woorddeel nieuw.

Nieuw heeft een w aan het eind: nieuw – nieuwe, je hoort de w.

En voor de w schrijf je een u.' U schrijft benieuwd op het bord met een streepje onder uw.

U zegt: 'Leeuwin. In leeuwin, zit het woorddeel leeuw.

Leeuw heeft een w aan het eind: leeuw – leeuwen, je hoort de w.

En voor de w schrijf je een u.' U schrijft leeuwin op het bord met een streepje onder uw.

U zegt: 'Schouwburg. In schouwburg, zit het woorddeel schouw.

Schouw heeft een w aan het eind: schouw – schouwen, je hoort de w.

En voor de w schrijf je een u.' U schrijft schouwburg op het bord met een streepje onder uw.

interactie

U zegt: 'Miauwen. In miauwen, zit het woorddeel miauw.

Miauw heeft een w aan het eind: miauw – miauwen, je hoort de w.

En voor de w schrijf je een u.' U schrijft miauwen op het bord met een streepje onder uw.

Laat de zinnen vervolgens afmaken:

Bij woorden of woorddelen die aan het einde een w hebben, schrijf je voor de w (altijd een u). Als je deze woorden langer maakt, (hoor je de w in het woord goed).

Nu laat u de leerlingen aanvullen.

U schrijft op het bord: **geschreeuw**.

U zegt: 'Geschreeuw, in geschreeuw zit het woorddeel (schreeuw).'

'Bij woorden die aan het einde een w hebben, schrijf je (voor de w altijd een u).'

'Als je deze woorden langer maakt, (hoor je de w in het woord goed).'

'Schreeuw, ik maak het woord langer: (schreeuwen).'

'Geschreeuw. Ook bij langere woorden staat voor de w (altijd een u).'

U schrijft op het bord: **rouwband**.

U zegt: 'Rouwband, in rouwband zit het woorddeel (rouw).'

'Bij woorden die aan het einde een w hebben, schrijf je (voor de w altijd een u).'

'Als je deze woorden langer maakt, (hoor je de w in het woord goed).'

'Rouw, ik maak het woord langer: (rouwen).'

'Rouwband. Ook bij langere woorden staat voor de w (altijd een u).'

Stap 3 Begeleide inoefening

U zegt: 'Nu gaan we twee kolommen maken. Het korte woord met ouw, auw, uw, eeuw of ieuw komt in de eerste kolom en in de tweede kolom komt het langere woord.'

U tekent beide kolommen op het bord en de leerlingen nemen dit over in hun schrift.

Boven de kolommen schrijft u: **korte woord** **langere woord**

U zegt: 'Stuw. Bij woorden die aan het einde een w hebben, schrijf je (voor de w altijd een u).'

'Als je deze woorden langer maakt, (hoor je de w in het woord goed).'

'Stuw, ik maak het woord langer (stuwen).'

'Stuw schrijf ik aan het einde met (een w).'

'Voor de w schrijf ik (een u).' U schrijft stuw in de juiste kolom en de leerlingen nemen dit over.

U zegt: 'Stuwdam, in stuwdam zit het woorddeel (stuw).'

'Bij woorddelen die aan het einde een w hebben, schrijf je (voor de w altijd een u).'

'Als je deze woorddelen langer maakt, (hoor je de w in het woord goed).'

'Stuw, ik maak het woorddeel langer: (stuwen).'

'Ook bij deze langere woorden staat voor de w (altijd een u).' U schrijft stuwdam in de juiste kolom en de leerlingen nemen dit over.

Op deze manier behandelt u de volgende woorden: nieuw – nieuwsbrief, sneeuw – sneeuwhut, bouw – bouwland, flauw – flauwerd.

Stap 4 Dictee

U geeft een kort dictee. U leest de zinnen en herhaalt de vetgedrukte woorden. Deze woorden moeten geschreven worden.

1 De **sluwe** dief sluipt naar binnen.

2 Ik ben **benieuwd** wat hij wil.

3 Jorit rijdt op zijn **vouwfiets** naar school.

4 Ik **souw** de **sneeuwschuif** uit de schuur.

Stap 5 Reflectie

U kijkt het dictee samen met de leerlingen na. U geeft de leerlingen Stappenplan nummer 15 (Woorden met uw, eeuw of ieuw). Hiermee controleren ze zelf of de woorden goed zijn geschreven.

zelfstandig

De leerlingen oefenen de komende week met Leseenheid 30 van de Spelspoor-software.

LESEENHEID 31

STAPPENPLAN 4

Doel 1 Woorden met zowel kmk- als kmmk-middenstukjes herkennen en schrijven.**Opmerking**

Deze les wordt gegeven voorafgaand aan Leseenheid 31 van Taalleesland Spelling.

Stap 1 Oriëntatie

'We gaan weer oefenen met langere woorden waarin je een middenstukje hoort met een lange of een korte klank aan het begin. Je moet steeds goed luisteren of je een korte of een lange klank hoort. Een middenstukje met een korte klank schrijf je met twee medeklinkers: kmmk. Letterdozen is zo'n woord. Het eerste woorddeel is letter. Het middenstukje is ette. De /e/ is een korte klank. Daarom schrijf je letter met twee t's. Letterdozen. Het tweede woorddeel is dozen. Het middenstukje is oze. De /oo/ is een lange klank. Een middenstukje met een lange klank schrijf je met één medeklinker: kmk. Daarom schrijf je dozen met één z.'

Stap 2 Instructie

U schrijft de volgende symbolen op het bord:

○●○+○●○ ○●●○+○●●○ ○●○+○●●○ ○●●○+○●○

U zegt: 'We gaan weer oefenen met de vijf stappen. Ik zeg regelmatig.'

- 1 Spreek het woord duidelijk uit: /reegulmaatug/.
- 2 Je hoort een middenstukje in regel: /eegu/, en je hoort een middenstukje in matig: /aatu/.
- 3 Zeg de middenstukjes nog een keer, maar nu in twee stappen: /ee//gu/ en /aa//tu/.
- 4 Regel: Hoor je aan het begin van het middenstukje een lange of een korte klank? Je hoort in /eegu/ een lange klank. Daarom schrijf ik regel met één g. Matig: Hoor je aan het begin van het middenstukje een lange of een korte klank? Je hoort in /aatu/ een lange klank. Daarom schrijf ik matig met één t.
- 5 Je schrijft regelmatig dus met één g en één t.' U schrijft **regelmatig** in de eerste kolom.

U zegt: "'De timmermannen bouwen een schuur.'

Hoor je in deze zin een woord met een of meer middenstukjes?' (Timmermannen heeft twee middenstukjes.)

Laat de leerlingen aanvullen:

- 1 'Spreek het woord langzaam en duidelijk uit: (/timurmanun/).'
- 2 'Herhaal alleen de middenstukjes: (/imu/ en /anu/).'
- 3 'Doe dit nog een tweede keer, maar nu in twee stappen: (/i//mu/ en /a//nu/).'
- 4 'Hoor je aan het begin van het middenstukje een lange of een korte klank?'
'Ik hoor (een korte klank in imme).'
'Ik hoor (een korte klank in anne).'
- 5 'Timmer schrijf je dus met (twee m'en).'
'Mannen schrijf je dus met (twee n'en).'
'Timmermannen schrijf je dus met twee keer een m en twee keer een n.' U schrijft **timmermannen** in de tweede kolom op het bord.

U zegt: "De overvallers vluchten in een auto." Hoor je in deze zin een woord met een of meer middenstukjes? (Overvallers heeft twee middenstukjes.)

Laat de leerlingen nu weer aanvullen:

'Stap 1 is: (Ik spreek het woord langzaam en duidelijk uit: /oovurvalurs/).'

'Stap 2 is: (Ik herhaal alleen de middenstukjes: /oovu/ en /alu/).'

'Stap 3 is: (Ik doe dit nog een tweede keer, maar nu in twee stappen: /oo//vu/ en /a//lu/).'

'Stap 4 is: (Hoor ik aan het begin van het middenstukje een lange of een korte klank? In over hoor ik een lange klank. In vallers hoor ik een korte klank).'

'Stap 5 is: (Een middenstukje met een lange klank schrijf ik met één medeklinker: kmk. Een middenstukje met een korte klank schrijf ik met twee medeklinkers: kmmk.

'Overvallers schrijf ik met één v en twee l's.)'

U schrijft **overvallers** in de derde kolom op het bord.

Op dezelfde manier bespreekt u het woord **visserboten**. U schrijft dit woord ten slotte in de laatste kolom op het bord.

Stap 3 Begeleide inoefening

U zegt: 'Nu gaan we samen oefenen.'

U laat de leerlingen de vier kolommen van het bord met daarin de vier woorden overnemen in hun schrift.

U zegt: 'Vakkenvuller.'

Met de leerlingen neemt u de stappen door:

1 'Spreek het woord duidelijk uit: (/vakunvulur/).'

2 'Herhaal alleen de middenstukjes: (/aku/ en /ulu/).'

3 'Doe dit nog een tweede keer, maar nu in twee stappen: (/a//ku/ en /u//lu/).'

4 'Hoor je aan het begin van de middenstukjes een lange of een korte klank?'

'Ik hoor bij akke (een korte klank).'

'Ik hoor bij ulle (een korte klank).'

5 'Vakkenvuller schrijf ik met (twee k's en twee l's).'

'In welke kolom past vakkenvuller?' (De tweede kolom.) De leerlingen schrijven **vakkenvuller** in de tweede kolom.

Op deze manier behandelt u de volgende woorden:

○○○+○○○

waterschade

tafelpoten

○○○○+○○○○

(vakkenvuller)

pissebedden

○○○+○○○○

toverballen

watertorren

○○○○+○○○

binnenwegen

zonnestrallen

Stap 4 Dictee

U geeft een kort dictee. U leest de zinnen en herhaalt de vetgedrukte woorden. Deze woorden moeten geschreven worden.

1 De **pannenlappen** liggen op het aanrecht.

2 We moeten **overstappen** bij de tweede halte.

3 We oefenen **regelmatig** met Spelspoor.

4 De **dobbelstenen** rollen op de grond.

Stap 5 Reflectie

U kijkt het dictee samen met de leerlingen na. U geeft de leerlingen Stappenplan nummer 4 (Woorden met een middenstukje met een of twee medeklinkers). Hiermee controleren ze zelf of de woorden goed zijn geschreven.

De leerlingen oefenen de komende week met Leseenheid 31 van de Spelspoor-software.

zelfstandig

LESEENHEID 32

STAPPENPLAN 17

Doel 1 Meerlettergrepige woorden schrijven met eer/eren, oor/oren of eur/euren.**Opmerking**

Deze les wordt gegeven voorafgaand aan Leseenheid 32 van Taalleesland Spelling.

Stap 1 Oriëntatie

'We gaan oefenen met lange woorden met eer, oor of eur. Sleuren is zo'n woord. In sleuren hoor je de lettergroep eur. De r in eer, oor en eur zorgt ervoor dat de klank van de /ee/, de /oo/ en de /eu/ in eer, oor en eur anders klinkt dan in bijvoorbeeld eet, oom of neus, maar je schrijft wel ee, oo en eu. Ook in eren, oren en euren zorgt de r ervoor dat de klank van de /ee/, de /oo/ en de /eu/ anders klinkt dan in bijvoorbeeld eten, bomen en reuzen. Maar je schrijft ze wel met /ee/, /oo/ of /eu/.'

Stap 2 InstructieU schrijft **meer** en **meren** op het bord.

U zegt: 'Meer klinkt anders dan mees. Dat komt door de r in meer. Maar je schrijft beide woorden met ee.'

Meren klinkt anders dan mezen. Dat komt door de r in meren. Maar je schrijft beide woorden met e.'

U onderstreept eer in meer en eren in meren.

U schrijft **boor** en **boren** op het bord.

U zegt: 'Boor klinkt anders dan boos. Dat komt door de r in boor. Maar je schrijft beide woorden met oo.'

Boren klinkt anders dan boze. Dat komt door de r in boren. Maar je schrijft beide woorden met o.'

U onderstreept oor in boor en oren in boren.

U schrijft **keur** en **keuren** op het bord. U zegt: 'Keur klinkt anders dan keus. Dat komt door de r in keur. Maar je schrijft beide woorden met eu.'

Keuren klinkt anders dan keuze. Dat komt door de r in keuren. Maar je schrijft beide woorden met eu.'

U onderstreept eur in keur en euren in keuren.

U schrijft op het bord: **proberen**. U zegt: 'In proberen hoor je /irun/. Je weet dat de r de /ee/-klank ervoor verandert, en je weet ook dat je dan toch eren schrijft. Proberen schrijf je met een e voor de r.'

U onderstreept eren in proberen.

U schrijft op het bord: **ontsporen**. U zegt: 'In ontsporen hoor je /orun/. Je weet dat de r de /oo/-klank ervoor verandert, en je weet ook dat je dan toch oren schrijft. Ontsporen schrijf je met een o voor de r.'

U onderstreept oren in ontsporen.

U schrijft op het bord: **vuurtoren**. Nu laat u de leerlingen aanvullen: 'In vuurtoren hoor je (/orun/).'

'Je weet dat de r (de /oo/-klank ervoor verandert).'

'En je weet ook dat je dan toch (oren schrijft).'

'Vuurtoren schrijf je met een (o voor de r).' U onderstreept oren in vuurtoren.

U schrijft op het bord: **verscheuren**. 'In verscheuren hoor je (/eurun/).'

'Je weet dat de r (de /eu/-klank verandert).'

'En je weet ook dat je dan toch (euren schrijft).'

'Verscheuren schrijf je met een (eu voor de r).' U onderstreept euren in verscheuren.

interactie

Stap 3 Begeleide inoefening

U zegt: 'Nu gaan we samen oefenen.'

Op het bord maakt u drie kolommen en u schrijft erboven: **eer of eren, oor of oren en eur of euren**.

U laat de leerlingen dit overnemen in hun schrift.

U zegt: 'Speer – speren. In speer hoor ik de lettergroep **eer**.

Ik weet: Bij **eer** verandert de /ee/ van klank, maar ik schrijf **eer**.' U schrijft **speer** in de goede kolom en u onderstreept **eer**.

U zegt: 'Ik weet: Bij **eren** verandert de /ee/ van klank, maar ik schrijf **eren**.' U schrijft **speren** achter **speer** en u onderstreept **eren**. De leerlingen nemen **speer – speren** over in hun schrift.

U zegt: 'Kleur – kleuren. In kleur hoor ik de lettergroep **eur**.

Ik weet: Bij **eur** verandert de /eu/ van klank, maar ik schrijf **eur**.' U schrijft **kleur** in de goede kolom en u onderstreept **eur**.

U zegt: 'Ik weet: Bij **euren** verandert de /eu/ van klank, maar ik schrijf **euren**.' U schrijft **kleuren** achter **kleur** en u onderstreept **euren**. De leerlingen nemen **kleur – kleuren** over in hun schrift.

Laat de leerlingen nu aanvullen.

U zegt: 'Stoor – storen. In stoor hoor ik de lettergroep (oor).'

'Ik weet: Bij **oor** verandert (de /oo/ van klank), maar ik schrijf (oor).' U schrijft **stoor** in de goede kolom en u onderstreept **oor**.

U zegt: 'Ik weet: Bij **oren** verandert (de /oo/ van klank), maar ik schrijf (oren).' U schrijft **storen** achter **stoor** en u onderstreept **oren**. De leerlingen nemen **stoor – storen** over in hun schrift.

Op dezelfde manier bespreekt u **bezeerd – bezeren, geboorte – geboren, gezeur – zeuren, geleerd – leren, scheur – verscheuren**.

Stap 4 Dictee

U geeft een kort dictee. U leest de zinnen en herhaalt de vetgedrukte woorden. Deze woorden moeten geschreven worden.

- 1 Geert is aan het **studer**en.
- 2 De agent houdt niet van **bekeu**ren.
- 3 Je moet me nu niet **sto**ren.
- 4 Met knik**ke**ren heb ik veel **verlo**ren.
- 5 Op het **spo**or ligt een **ve**rtje.

Stap 5 Reflectie

U kijkt het dictee samen met de leerlingen na. U geeft de leerlingen Stappenplan nummer 17 (Woorden met **eer of eren, oor of oren, eur of euren**). Hiermee controleren ze zelf of de woorden goed zijn geschreven.

De leerlingen oefenen de komende week met Leseenheid 32 van de Spelspoor-software.

zelfstandig

LESEENHEID 33

STAPPENPLAN 9

Doel 1 Woorden schrijven met aai, ooi of oei en een /u/-klank.**Opmerking**

Deze les wordt gegeven voorafgaand aan Leseenheid 33 van Taallesland Spelling.

Stap 1 Oriëntatie

'We gaan woorden oefenen waarbij je /aaj/, /ooj/ of /oej/ hoort. Kraai, vogelkooi en verknoeien zijn zulke woorden. De moeilijkheid is dat je in deze woorden een /j/ hoort, maar een i schrijft.'

interactie

'/kraaj/ schrijf je dus zo: kraai.' U schrijft kraai op het bord en u onderstreept aai.
 'voogulkooj/ schrijf je dus zo: vogelkooi.' U schrijft vogelkooi op het bord en u onderstreept ooi.
 'vurknoejun/ schrijf je zo: verknoeien.' U schrijft verknoeien op het bord en u onderstreept oei.

Stap 2 Instructie

U schrijft op het bord: draaimolen. U zegt: '/draajmoolun/. Ik hoor aai met een /j/, maar ik schrijf aai met een i.'
 U schrijft op het bord: dooier. U zegt: '/doojur/. Ik hoor ooi met een /j/, maar ik schrijf ooi met een i.'
 U schrijft op het bord: verknoeien. U zegt: '/vurknoejun/. Ik hoor oei met een /j/, maar ik schrijf oei met een i.'
 U laat de leerlingen de volgende zin een paar keer nazeggen:
 Bij /aaj/, /ooj/ en /oej/ hoor ik een /j/, maar ik schrijf een i.

Nu laat u de leerlingen steeds aanvullen.

U schrijft op het bord: ontdooien. U zegt: '/ontdoojun/. Ik hoor ooi (met een /j/), maar ik schrijf ooi (met een i).'

U schrijft op het bord: lawaai. U zegt: '/lawaaaj/. Ik hoor aai met (een /j/), maar ik schrijf aai (met een i).'

Op dezelfde manier laat u de schrijfwijze van de volgende woorden verwoorden: bemoeien, stukgooien, draaibaar.

Stap 3 Begeleide inoefening

U zegt: 'We gaan drie kolommen maken. Een kolom met woorden waarin je /aaj/ hoort, een kolom met woorden waarin je /ooj/ hoort en een kolom met woorden waarin je /oej/ hoort.'

U schrijft drie kolommen op het bord en zet er boven: aai, ooi, oei. U laat de leerlingen dit in hun schrift overnemen.

U noemt steeds een woord. Bij de eerste woorden laat u de leerlingen een aantal keren aanvullen, totdat ze de hele aanpak zelf kunnen verwoorden: Ik hoor een /j/, maar ik schrijf een i. Vervolgens laat u de leerlingen de hele aanpak steeds volledig verwoorden. U behandelt de volgende woorden: besproeien, hooiberg, strooien, grasmaaier, roeipanen, leeuwenkooi, vermoeid, kraaienpoot.

Stap 4 Dictee

U geeft een kort dictee. U leest de zinnen en herhaalt de vetgedrukte woorden. Deze woorden moeten geschreven worden.

- 1 Bij de gymles **verdraaide** ik mijn knie.
- 2 Anne **bestrooit** de pannenkoek met suiker.
- 3 Frits **sproeit** het grasveld.
- 4 **Bemoei** je er maar niet mee.

Stap 5 Reflectie

U kijkt het dictee samen met de leerlingen na. U geeft de leerlingen Stappenplan nummer 9 (Woorden waarin je /aaj/, /ooj/ of /oej/ hoort en een /u/-klank). Hiermee controleren ze zelf of de woorden goed zijn geschreven.

zelfstandig

De leerlingen oefenen de komende week met Leseenheid 33 van de Spelspoor-software.

LESEENHEID 34

Doel 1 Woorden schrijven met ei of ij.**Opmerking**

Deze les wordt gegeven voorafgaand aan Leseenheid 34 van Taalleesland Spelling. In deze les worden de ij-woorden en de ei-woorden door elkaar aangeboden. Uitgangspunt is zoveel mogelijk het goede woordbeeld direct aan te bieden. In deze les wordt geen stappenplan aangeboden.

interactie**Stap 1 Oriëntatie**

'Deze keer gaan we woorden schrijven met de /ei/-klank. Het lastige is dat je sommige woorden met ei schrijft en andere woorden met ij. Je kan /ei/ dus op twee verschillende manieren schrijven, terwijl ze hetzelfde klinken. Je kunt het verschil dus niet horen. Je kunt de woorden alleen goed leren schrijven als je ze vaak ziet en schrijft. Daar gaan we nu mee oefenen.'

Stap 2 Instructie

Op het bord tekent u een ei en u schrijft erin: ei.

U zegt: 'We gaan woorden bedenken met de /ei/-klank die je ook schrijft als de ei in het ei op het bord.'

U schrijft op het bord: Het **meisje** speelt op het **schoolplein**.

U zegt: 'Ik hoor twee woorden met de /ei/-klank: meisje en schoolplein. Beide woorden schrijf ik met ei.' U zet een streep onder deze woorden.

U schrijft op het bord: Het **kleine** jongetje heeft een **pleister** op zijn knie.

U zegt: 'Ik hoor twee woorden met de /ei/-klank: kleine en pleister.

Beide woorden schrijf ik met ei.' U zet een streep onder deze woorden. Laat de leerlingen de ei-tekening en de ei-woorden overnemen in hun schrift.

Op het bord tekent u een ijsje en u schrijft erin: ij.

U zegt: 'Nu gaan we woorden bedenken met de /ei/-klank die je schrijft als de ij in het ijs op het bord.'

U schrijft op het bord: We **krijgen** altijd een **ijsje** op **mijn** verjaardag.

U zegt: 'In vier woorden hoor ik de /ei/-klank: krijgen, altijd, mijn en ijsje.

Deze woorden schrijf ik alle vier met ij.' U zet een streep onder deze woorden.

U schrijft op het bord: Die **wijsneus** is **bijna** net zo groot als **jij**.

U zegt: 'Ik hoor drie woorden met de /ei/-klank: wijsneus, bijna en jij. Deze woorden schrijf ik met ij.' U zet een streep onder deze woorden. Laat de leerlingen de tekening van het ijsje en de ij-woorden overnemen in hun schrift.

Stap 3 Begeleide inoefening

U zegt steeds een zin. Vervolgens noemt u het /ei/-woord uit de zin en u zegt of dit woord met ei of ij wordt geschreven. Hierbij wijst u op het ei of het ijsje.

De leerlingen schrijven dit woord vervolgens onder het ei of het ijsje in hun schrift. Als ze hiermee klaar zijn, schrijft u het op de goede plek op het bord. U controleert samen of de leerlingen het woord goed hebben geschreven. U gebruikt de volgende zinnen:

- 1 De **tijger** loopt steeds heen en weer in zijn kooi.
- 2 Jordi leest graag in het boek met **rijmpjes**.
- 3 De kinderen helpen met het **dweilen** van de vloer.
- 4 Ik heb **medelijden** met de jonge zeehondjes.
- 5 Het **zeilschip** vaart over de oceaan.
- 6 Als je timmert, heb je **spijkers** nodig.
- 7 Ik denk niet dat de bergbeklimmers de top van die hoge berg **bereiken**.
- 8 Mardi houdt het touw met **beide** handen stevig vast.
- 9 Als we op vakantie gaan, **reizen** we altijd 's nachts.
- 10 Mag ik nog een poosje **opblijven**?

Stap 4 Dictee

U geeft een kort dictee. U leest de zinnen en herhaalt de vetgedrukte woorden. Deze woorden moeten geschreven worden.

- 1 De **wijsneus** denkt **altijd** dat hij het beter weet.
- 2 Het **kleine meisje** smult van haar **ijsje**.
- 3 Na een lange **reis bereiken** we de camping.
- 4 Zal de **pleister blijven** zitten?

Stap 5 Reflectie

U kijkt het dictee samen met de leerlingen na. U herhaalt nog eens: 'Het lastige van woorden met de /ei/-klank is, dat je sommige woorden met ei schrijft en andere woorden met ij. Er zijn dus verschillende letters die hetzelfde klinken. Je kunt het verschil niet horen. Je kunt de woorden alleen goed leren schrijven door ze vaak te zien en te schrijven.'

zelfstandig

De leerlingen oefenen de komende week met Leseenheid 34 van de Spelspoor-software.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

AU-ZINNEN

2289

- 1 De **paus** rijdt in een **blauwe** auto.
- 2 In de **pauze** eten we **gauw** een **augurk** met **rauwe** ham.
- 3 Is de pizza een beetje **flauw**? Doe er dan **saus** over.
- 4 De kater slaat met zijn **klauw** naar de **pauw**.
- 5 **Au!** Die broek zit veel te **nauw**.
- 6 'Haal een glas **lauwe** melk voor me!', **snauwt** de man.
- 7 De poes **klauterde** in een hoge boom, waar ze de hele dag bleef **miauwen**.
- 8 Oma vindt het erg **benauwd** in de **sauna**.
- 9 'Ik heb een **kabeljauw** gevangen met een stukje **kauwgom!**', roept de visser.

ABBE- EN ABE-KAART

abbe-kaart

	bb	dd	ff	gg	kk	ll
a	abbe	adde	affe	agge	akke	alle
e	ebbe	edde	effe	egge	ekke	elle
i	ibbe	idde	iffe	igge	ikke	ille
o	obbe	odde	offe	ogge	okke	olle
u	ubbe	udde	uffe	ugge	ukke	ulle

	mm	nn	pp	rr	ss	tt
a	amme	anne	appe	arre	asse	atte
e	emme	enne	eppe	erre	esse	ette
i	imme	inne	ippe	irre	isse	itte
o	omme	onne	oppe	orre	osse	otte
u	umme	unne	uppe	urre	usse	utte

abe-kaart

	b	d	f	g	k	l	m
a	abe	ade	afe	age	ake	ale	ame
e	ebe	ede	efe	ege	eke	ele	eme
i	ibe	ide	ife	ige	ike	ile	ime
o	obe	ode	ofe	oge	oke	ole	ome
u	ube	ude	ufe	uge	uke	ule	ume

	n	p	r	s	t	v	z
a	ane	ape	are	ase	ate	ave	aze
e	ene	epe	ere	ese	ete	eve	eze
i	ine	ipe	ire	ise	ite	ive	ize
o	one	ope	ore	ose	ote	ove	oze
u	une	upe	ure	use	ute	uve	uze

STAPPENPLAN 1

Kijk na: Woorddelen op de lage stemtrap en met een /u/-klank.

Stap 1

Kijk de zin na:

- Begint de zin met een hoofdletter?
- Staat er een punt aan het eind van de zin?
- Of is het een vraagzin? Denk dan aan het vraagteken.

Stap 2

Lees de zin zachtjes voor jezelf.

- Hoor je woorden met een woorddeel waarin je een /u/-klank hoort?
- Nee, ga dan naar de volgende zin.
- Ja, ga naar stap 3.

Stap 3

Hoor je de /u/-klank op de lage stemtrap?

- Schrijf deze /u/-klank dan als een e.

Stap 4

Hoor je op een lage stemtrap een /u/ en heb je deze als een e geschreven?

- Ja? Dan is het goed.

Stap 5

Ga nu naar de volgende zin.

- Voer alle stappen opnieuw uit.

STAPPENPLAN 2

Kijk na: Woorden met een kabouter naam als middenstukje.

Stap 1

Kijk de zin na:

- Begint de zin met een hoofdletter?
- Staat er een punt aan het eind van de zin?
- Of is het een vraagzin? Denk dan aan het vraagteken.

Stap 2

Lees de zin zachtjes voor jezelf.

- Hoor je woorden met een kabouter naam als middenstukje?
- Nee, ga dan naar de volgende zin.
- Ja, ga naar stap 3.

Stap 3

Is het een kabouter naam met een korte klank aan het begin?

- Kijk dan of je achter de korte klank een dubbele medeklinker hebt geschreven.
- Ja? Dan is het goed.

Stap 4

Is het een kabouter naam met een lange klank aan het begin?

- Kijk dan of je de lange klank met een enkele klinker en daarachter één medeklinker hebt geschreven.
- Ja? Dan is het goed.

Stap 5

Ga nu naar de volgende zin.

- Voer alle stappen opnieuw uit.

STAPPENPLAN 3

Kijk na: Woorden met een f of een s aan het eind. Als je deze woorden langer maakt, verandert de f vaak in een v en de s in een z.

Stap 1

Kijk de zin na:

- Begint de zin met een hoofdletter?
- Staat er een punt aan het eind van de zin?
- Of is het een vraagzin? Denk dan aan het vraagteken.

Stap 2

Lees de zin zachtjes voor jezelf.

- Hoor je woorden met /s/ of /z/ zoals bij neus of neuzen?
- Hoor je woorden met /f/ of /v/ zoals bij golf of golven?
- Nee, ga dan naar de volgende zin.
- Ja, ga naar stap 3.

Stap 3

Als je een woord dat eindigt op een f langer maakt, verandert de f vaak in een v.

- Als je een woord dat eindigt op een s langer maakt, verandert de s vaak in een z.

Stap 4

Bij het lange woord: Heb ik het met een v of een z geschreven?

- Ja? Dan is het goed.
- Bij het korte woord: Heb ik het met een f of een s geschreven?
- Ja? Dan is het goed.

Stap 5

Ga nu naar de volgende zin.

- Voer alle stappen opnieuw uit.

STAPPENPLAN 4

Kijk na: Woorden met een middenstukje met een of twee medeklinkers.

Stap 1

Kijk de zin na:

- Begint de zin met een hoofdletter?
- Staat er een punt aan het eind van de zin?
- Of is het een vraagzin? Denk dan aan het vraagteken.

Stap 2

Lees de zin zachtjes voor jezelf.

- Hoor je woorden met een middenstukje dat met een korte of lange klank begint?
- Nee, ga dan naar de volgende zin.
- Ja, ga naar stap 3.

Stap 3

Ik weet: Een middenstukje met een korte klank aan het begin schrijf je met een dubbele medeklinker: ○●●○.

- **Ik weet:** Een middenstukje met een lange klank aan het begin schrijf je met één medeklinker: ○●○.

Stap 4

Heb je het middenstukje met een korte klank aan het begin met een dubbele medeklinker geschreven?

- Ja? Dan is het goed.
- Heb je het middenstukje met een lange klank aan het begin met één medeklinker geschreven?
- Ja? Dan is het goed.

Stap 5

Ga nu naar de volgende zin.

- Voer alle stappen opnieuw uit.

STAPPENPLAN 5

Kijk na: Woorden met /gt/ na een korte klank en met een /u/-klank die je schrijft als e.

Stap 1

Kijk de zin na:

- Begint de zin met een hoofdletter?
- Staat er een punt aan het eind van de zin?
- Of is het een vraagzin? Denk dan aan het vraagteken.

Stap 2

Lees de zin zachtjes voor jezelf.

- Hoor je woorden met /gt/ aan het eind van een woorddeel en een /u/-klank in het andere woorddeel?
- Nee, ga dan naar de volgende zin.
- Ja, ga naar stap 3.

Stap 3

Ik weet: Woorden met /gt/ na een korte klank schrijf je met cht.

- **En ik weet:** Woorddelen met een /u/-klank op de lage stemtrap schrijft je met een e.

Stap 4

Heb ik het woord met cht geschreven?

- Ja? Dan is het goed.
- Heb ik de /u/-klank op de lage stemtrap met een e geschreven?
- Ja? Dan is het goed.

Stap 5

Ga nu naar de volgende zin.

- Voer alle stappen opnieuw uit.

STAPPENPLAN 6

Kijk na: Woorden met /sg/ of /sgr/ aan het begin en met een middenstukje.

Stap 1

Kijk de zin na:

- Begint de zin met een hoofdletter?
- Staat er een punt aan het eind van de zin?
- Of is het een vraagzin? Denk dan aan het vraagteken.

Stap 2

Lees de zin zachtjes voor jezelf.

- Hoor je woorden met /sg/ of /sgr/ en met een middenstukje?
- Nee, ga dan naar de volgende zin.
- Ja, ga naar stap 3.

Stap 3

Ik weet: Woorden met /sg/ of /sgr/ aan het begin schrijf je met sch of schr.

- Ik weet: Een middenstukje dat met een korte klank begint, schrijf je met een dubbele medeklinker.
- Ik weet: Een middenstukje dat met een lange klank begint, schrijf je met één medeklinker.

Stap 4

Heb ik de /sg/ of /sgr/ aan het begin als sch of schr geschreven?

- Ja? Dan is het goed.
- Heb ik het middenstukje dat met een korte klank begint met een dubbele medeklinker geschreven?
- Ja? Dan is het goed.
- Heb ik het middenstukje dat met een lange klank begint met één medeklinker geschreven?
- Ja? Dan is het goed.

Stap 5

Ga nu naar de volgende zin.

- Voer alle stappen opnieuw uit.

STAPPENPLAN 7

Kijk na: Woorden waarbij je een /t/ aan het einde hoort.

Stap 1

Kijk de zin na:

- Begint de zin met een hoofdletter?
- Staat er een punt aan het eind van de zin?
- Of is het een vraagzin? Denk dan aan het vraagteken.

Stap 2

Lees de zin zachtjes voor jezelf.

- Hoor je woorden die eindigen op een /t/?
- Nee, ga dan naar de volgende zin.
- Ja, ga naar stap 3.

Stap 3

Ik weet: Als je een /t/ aan het einde van een woord hoort, dan maak je het woord langer. Dan hoor je of je een t of een d moet schrijven.

Stap 4

Hoor je een t bij het langer maken en heb je het woord met een t geschreven?

- Ja? Dan is het goed.
- Hoor je een d bij het langer maken en heb je het woord met een d geschreven?
- Ja? Dan is het goed.

Stap 5

Ga nu naar de volgende zin.

- Voer alle stappen opnieuw uit.

STAPPENPLAN 8

Kijk na: Woorden waarbij je /ng/ of /ngk/ hoort.

Stap 1

Kijk de zin na:

- Begint de zin met een hoofdletter?
- Staat er een punt aan het eind van de zin?
- Of is het een vraagzin? Denk dan aan het vraagteken.

Stap 2

Lees de zin zachtjes voor jezelf.

- Hoor je woorden met /ng/ of /ngk/?
- Nee, ga dan naar de volgende zin.
- Ja, ga naar stap 3.

Stap 3

Ik weet: Als je een woord met een /ng/ of /ngk/ aan het eind hoort, dan maak je het woord langer. Je hoort dan of je het met ng of nk moet schrijven.

- Ik weet: Als je een woord hoort met /ng/ of /ngk/, maar niet aan het eind, dan spreek je het woord langzaam en duidelijk uit. Je hoort dan of je het met ng of nk moet schrijven.

Stap 4

Hoor je /ngk/ bij het langer maken of langzaam uitspreken en heb je het woord met nk geschreven?

- Ja? Dan is het goed.
- Hoor je /ng/ bij het langer maken of langzaam uitspreken en heb je het woord met ng geschreven?
- Ja? Dan is het goed.

Stap 5

Ga nu naar de volgende zin.

- Voer alle stappen opnieuw uit.

STAPPENPLAN 9

Kijk na: Woorden waarin je /aaj/, /ooj/ of /oej/ hoort en een /u/-klank.

Stap 1

Kijk de zin na:

- Begint de zin met een hoofdletter?
- Staat er een punt aan het eind van de zin?
- Of is het een vraagzin? Denk dan aan het vraagteken.

Stap 2

Lees de zin zachtjes voor jezelf.

- Hoor je woorden met /aaj/, /ooj/ of /oej/?
- Nee, ga dan naar de volgende zin.
- Ja, ga naar stap 3.

Stap 3

Ik weet: Als je een woord met /aaj/, /ooj/ of /oej/ hoort, schrijf je een i waar je de /j/ hoort.

Stap 4

Heb je een i geschreven waar je een /j/ hoort?

- Ja? Dan is het goed.

Stap 5

Ga nu naar de volgende zin.

- Voer alle stappen opnieuw uit.

STAPPENPLAN 10

Kijk na: Lange woorden met een kmk-middenstukje.

Stap 1

Kijk de zin na:

- Begint de zin met een hoofdletter?
- Staat er een punt aan het eind van de zin?
- Of is het een vraagzin? Denk dan aan het vraagteken.

Stap 2

Lees de zin zachtjes voor jezelf.

- Hoor je lange woorden met een middenstukje?
- Nee, ga dan naar de volgende zin.
- Ja, ga naar stap 3.

Stap 3

Als je een lang woord hoort met een middenstukje, spreek dan dit middenstukje langzaam uit.

- Ik weet: Als ik een lange klank aan het begin van het middenstukje hoor, dan schrijf ik het met één medeklinker: ○●○.

Stap 4

Heb ik het middenstukje dat met een lange klank begint met één medeklinker geschreven?

- Ja? Dan is het goed.

Stap 5

Ga nu naar de volgende zin.

- Voer alle stappen opnieuw uit.

STAPPENPLAN 11

Kijk na: Woorden waarbij je aan het eind /ug/ of /luk/ hoort.

Stap 1

Kijk de zin na:

- Begint de zin met een hoofdletter?
- Staat er een punt aan het eind van de zin?
- Of is het een vraagzin? Denk dan aan het vraagteken.

Stap 2

Lees de zin zachtjes voor jezelf.

- Hoor je woorden die eindigen op /ug/ of /luk/?
- Nee, ga dan naar de volgende zin.
- Ja, ga naar stap 3.

Stap 3

Als je een woord met /ug/ of /luk/ aan het eind hoort, dan spreek je het woord langzaam uit.

- Ik weet: Als je /ug/ of /luk/ op de lage stemtrap hoort, dan schrijf je het als ig of lijk.

Stap 4

Heb je het woord met ig of lijk geschreven?

- Ja? Dan is het goed.

Stap 5

Ga nu naar de volgende zin.

- Voer alle stappen opnieuw uit.

STAPPENPLAN 12

Kijk na: Woorden met eer, oor of eur.

Stap 1

Kijk de zin na:

- Begint de zin met een hoofdletter?
- Staat er een punt aan het eind van de zin?
- Of is het een vraagzin? Denk dan aan het vraagteken.

Stap 2

Lees de zin zachtjes voor jezelf.

- Hoor je woorden met eer, oor of eur?
- Nee, ga dan naar de volgende zin.
- Ja, ga naar stap 3.

Stap 3

Ik weet: De r in eer, oor en eur maakt de klank van de /ee/, de /oo/ en de /eu/ anders, maar je schrijft wel eer, oor en eur.

- Zit er nog een schrijfprobleem in het woord?
- Kijk dan op het Stappenplan dat daar bij past.

Stap 4

Heb je eer, oor of eur met ee, oo of eu geschreven?

- Ja? Dan is het goed.
- Heb je bij de andere schrijfproblemen gekeken op het Stappenplan dat daarbij past?
- Ja? Dan is het goed.

Stap 5

Ga nu naar de volgende zin.

- Voer alle stappen opnieuw uit.

STAPPENPLAN 13

Kijk na: Woorden met au of ou.

Stap 1

Kijk de zin na:

- Begint de zin met een hoofdletter?
- Staat er een punt aan het eind van de zin?
- Of is het een vraagzin? Denk dan aan het vraagteken.

Stap 2

Lees de zin zachtjes voor jezelf.

- Hoor je woorden met /ou/?
- Nee, ga dan naar de volgende zin.
- Ja, ga naar stap 3.

Stap 3

Ik weet: Als je een woord met /ou/ hoort, kijk je bij de au-zinnen.

- Staat het woord in de au-zinnen, dan schrijf je het met au.
- Anders schrijf je het woord met ou.

Stap 4

Komt het woord in de au-zinnen voor en heb je het met au geschreven?

- Ja? Dan is het goed.
- Komt het woord niet in de au-zinnen voor en heb je het daarom met ou geschreven?
- Ja? Dan is het goed.

Stap 5

Ga nu naar de volgende zin.

- Voer alle stappen opnieuw uit.

STAPPENPLAN 14

Kijk na: Lange woorden met een kmmk-middenstukje.

Stap 1

Kijk de zin na:

- Begint de zin met een hoofdletter?
- Staat er een punt aan het eind van de zin?
- Of is het een vraagzin? Denk dan aan het vraagteken.

Stap 2

Lees de zin zachtjes voor jezelf.

- Hoor je lange woorden met een middenstukje?
- Nee, ga dan naar de volgende zin.
- Ja, ga naar stap 3.

Stap 3

Als je een lang woord hoort met een middenstukje, spreek dan dit middenstukje langzaam uit.

- Ik weet: Hoor je een korte klank aan het begin van het middenstukje, dan schrijf het met twee medeklinkers:

○ ● ● ○

Stap 4

Heb je na de korte klank twee medeklinkers geschreven?

- Ja? Dan is het goed.

Stap 5

Ga nu naar de volgende zin.

- Voer alle stappen opnieuw uit.

STAPPENPLAN 15

Kijk na: Woorden met uw, eeuw of ieuw.

Stap 1

Kijk de zin na:

- Begint de zin met een hoofdletter?
- Staat er een punt aan het eind van de zin?
- Of is het een vraagzin? Denk dan aan het vraagteken.

Stap 2

Lees de zin zachtjes voor jezelf.

- Hoor je woorden met ieuw, eeuw of uw?
- Nee, ga dan naar de volgende zin.
- Ja, ga naar stap 3.

Stap 3

Ik weet: Als je een woord met uw, eeuw of ieuw hoort, dan schrijf je een u voor de w. Ook als je het woord langer maakt, komt er een u voor de w.

Stap 4

Heb je een u voor de w geschreven?

- Ja? Dan is het goed.

Stap 5

Ga nu naar de volgende zin.

- Voer alle stappen opnieuw uit.

STAPPENPLAN 16

Kijk na: Woorden met /sg/ of /sgr/ aan het begin en woorden met /gt/ aan het eind.

Stap 1

Kijk de zin na:

- Begint de zin met een hoofdletter?
- Staat er een punt aan het eind van de zin?
- Of is het een vraagzin? Denk dan aan het vraagteken.

Stap 2

Lees de zin zachtjes voor jezelf.

- Hoor je /sg/ of /sgr/ aan het begin van een woord of woorddeel?
- Of hoor je een woord dat op /gt/ eindigt?
- Nee, ga dan naar de volgende zin.
- Ja, ga naar stap 3.

Stap 3

Ik weet: Als je aan het begin van een woord of een woorddeel /sg/ of /sgr/ hoort dan schrijf je sch of schr.

- Ik weet: Als je na een korte klank /gt/ hoort, dan schrijf je cht. Behalve bij ligt, legt en zegt.

Stap 4

Hoor je /sg/ of /sgr/ aan het begin van het woord of woorddeel en heb je dat met sch of schr geschreven?

- Ja? Dan is het goed.
- Hoor je /gt/ na een korte klank en heb je dat met cht geschreven?
- Ja? Dan is het goed.

Stap 5

Ga nu naar de volgende zin.

- Voer alle stappen opnieuw uit.

STAPPENPLAN 17

Kijk na: Woorden met eer of eren, oor of oren, eur of euren.

Stap 1

Kijk de zin na:

- Begint de zin met een hoofdletter?
- Staat er een punt aan het eind van de zin?
- Of is het een vraagzin? Denk dan aan het vraagteken.

Stap 2

Lees de zin zachtjes voor jezelf.

- Hoor je woorden met eer of eren, met oor of oren, met eur of euren?
- Nee, ga dan naar de volgende zin.
- Ja, ga naar stap 3.

Stap 3

Ik weet: De r in eer, oor en eur maakt de klank van de /ee/, de /oo/ en de /eu/ anders, maar je schrijft wel eer, oor en eur.

- Ik weet: De r in eren, oren en euren maakt de klank van de /ee/, de /oo/ en de /eu/ anders, maar je schrijft wel eren, oren en euren.

Stap 4

Heb je eer, oor of eur met ee, oo of eu geschreven?

- Ja? Dan is het goed.
- Heb je eren, oren of euren met /ee/, /oo/ of /eu/ geschreven?
- Ja? Dan is het goed.

Stap 5

Ga nu naar de volgende zin.

- Voer alle stappen opnieuw uit.

OUDEBRIEF

Aan de ouders/verzorgers van

Uw kind krijgt extra spellinglessen met Spelspoor. Dat betekent dat we wekelijks een extra instructie geven ter voorbereiding op de reguliere spellinglessen. Ook wordt er extra geoefend met behulp van een computerprogramma. De aanpak van Spelspoor sluit aan bij de methode Taallesland Spelling die wij op school gebruiken.

Spelspoor leert de leerlingen spellingproblemen volgens een vast stappenplan op te lossen. Dit stappenplan ziet er als volgt uit:

- **Stap 1** Ik hoor het woord, ik zeg het woord.
- **Stap 2** Ik bedenken en zeg wat voor soort woord het is.
- **Stap 3** Ik weet wat ik moet doen.
- **Stap 4** Ik schrijf het woord op.
- **Stap 5** Ik kijk of ik het woord goed geschreven heb.

Bijvoorbeeld:

- 1 De leerlingen leren woorden waarbij je aan het eind een /t/ hoort.
- 2 Geit is zo'n woord. Maar baard is ook zo'n woord.
- 3 Sommige woorden schrijf je met een t aan het eind.
- 4 Maar er zijn ook woorden waarbij je een /t/ aan het eind hoort, maar een d schrijft.
- 5 De leerlingen leren zelf uit te vinden wanneer het een t moet zijn en wanneer een d door het woord langer te maken.

Als de leerling nu **baard** moet schrijven, dan gaat dat als volgt:

- 1 Ik hoor /baart/, ik zeg /baart/.
- 2 Ik hoor een woord met een t aan het eind.
- 3 Ik maak het woord langer: baarden. Ik hoor nu een /d/.
- 4 Ik schrijf baard met een d.
- 5 Ik kijk nog eens naar het woord: baard, ik hoor /t/ aan het eind, maar ik schrijf een d.

Als u uw kind thuis wilt helpen met spelling, is het van belang dit op dezelfde manier te doen als op school. Dat is belangrijk voor uw kind. Wanneer er op verschillende manieren uitleg wordt gegeven, is dat heel verwarrend.

Voor nadere informatie kunt u altijd bij de leerkracht van uw kind terecht.

Tips om uw kind bij spelling te helpen

- 1 Overleg met de leerkracht aan welk spellingprobleem aandacht besteed wordt.
- 2 Informeer naar de aanpak en gebruik dezelfde uitleg als op school.
- 3 Oefen alleen met uw kind als uw kind dat wil. Zorg voor een prettige sfeer.
- 4 Laat uw kind thuis niet langer dan een kwartier per dag oefenen.
- 5 Gebruik zo mogelijk de computer om woorden en zinnen te schrijven.
- 6 Wanneer uw kind een woord fout schrijft, laat dan direct het goede woord zien.
- 7 Werk altijd met de vijf stappen van het stappenplan.